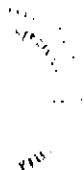

370.15
ว.๑๘๕
๑.๓

การเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรม โดยใช้การควบคุมตนเองกับการเสริมแรงทางบวก
ด้วยเบี้ยอรรถกร ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบ
ในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 1

10 ต.ค. 2539

ปริญญาโท
ของ
โสภิตา ล้อมวัฒนาพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
มีนาคม 2538
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรมโดยใช้การควบคุมตนเองกับการเสริมแรงทางบวก
ด้วยเบียร์รถกร ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบ
ในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 1

บทคัดย่อ

ของ

โสภิตา ล้อมวัฒนาพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
มีนาคม 2538

การวิจัยเชิงทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชั้นปีที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาชาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2536 ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำ จำนวน 15 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน มีลักษณะดังนี้ กลุ่มทดลอง 1 ได้รับเทคนิคการควบคุมตนเอง กลุ่มทดลอง 2 ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร และกลุ่มควบคุม รูปแบบการทดลองใช้ ABF Control Group Design เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ผลของการศึกษา พบว่า

1. นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในระยะทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าระยะเส้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ในระยะทดลอง พบว่า นักศึกษากลุ่มนี้ได้รับเทคนิคควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายไม่แตกต่างกัน

4. ในระยะติดตามผล พบว่า นักศึกษาที่ได้รับเทคนิคควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF BEHAVIOR MODIFICATION PROCEDURES :
SELF CONTROL VERSUS TOKEN REINFORCEMENT ON INCREASING AND
MAINTAINING ASSIGNMENT RESPONSIBILITY BEHAVIORS OF
THE FIRST YEAR BURIRUM TECHNICAL COLLEGE STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

SOPIDA LIMWATTANAPUN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Science degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

March 1995

The purposes of this experimental research were to compare and study the effects of behavior modification procedures : self-control versus token-reinforcement on increasing and maintaining assignment responsibility behaviors of the first-year Burirum Technical College students.

The subjects of 15 students were randomly selected from the first-year male technical students whose assignment responsibility behaviors were low. The subjects were then randomly divided into 3 groups, each group consisted of 5 students. The experimental group I was exposed to the self-control procedure while experiment group II was treated with token-reinforcement procedure. The third group was a control group. The experimental design was ABF Control Group Design. The assignment responsibility behaviors forms were used to record the data.

The results were as follows:

1. The assignment responsibility behaviors both in the treatment and follow-up periods of the self-control group and the token-reinforcement group were significantly higher than their baseline period at .05 level.

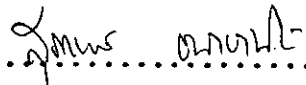
2. The assignment responsibility behaviors of the students exposed to the self-control procedure and the token-reinforcement procedure were significantly higher than the control group both in the treatment and follow-up periods at .05 level.

3. No significant difference in the assignment responsibility behaviors during the treatment periods of the self-control group and the token-reinforcement group was found.

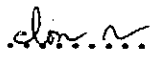
4. In the follow-up period, the assignment responsibility behaviors of the students exposed to the self-control procedure were significantly higher than those given token-reinforcement procedure at .05 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

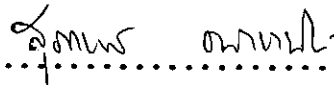
คณะกรรมการควบคุม

.... ประธาน
(อาจารย์สุภาพ ณะชานันท์)

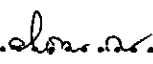
.... กรรมการ
(อาจารย์ ประทีป จินจง)

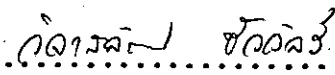
.... กรรมการ
(ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน
(อาจารย์สุภาพ ณะชานันท์)

.... กรรมการ
(อาจารย์ประทีป จินจง)

.... กรรมการ
(ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. วิลาสลักษณ์ ชวัลลีย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. ศิริยุภา นุลสุวรรณ)

วันที่ ๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์ อาจารย์ประทีป จินฉิ่ง และศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดนิทกซ์ ที่ได้รับเป็นประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่ง พร้อมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์นี้ จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณ ดร. วิลาศลักษณ์ ชิววัณลี ที่ได้กรุณาเรียบเรียงการสอบปากเปล่าและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วันเพ็ญ นิศาลหงส์ ที่กรุณาตรวจพิจารณาบทความคัดย่อภาษาอังกฤษ และให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. ตัญญา โยเพลลา ที่ได้กรุณาให้แนวคิด และคำแนะนำต่างๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุรีย์ พิเศษฐกิจ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ อาจารย์เพ็ญภา สีก้าวลี อาจารย์พรวิไล นุ่มนาม และนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการเก็บข้อมูล

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และคุณอาจารย์ทุกท่าน

โสภิตา ล้อมวัฒนาพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามปฏิบัติการ	5
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในหน้าที่ ได้รับมอบหมาย	7
ความหมายของความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	11
✓ความหมายการปรับพฤติกรรม	11
แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวกด้วย เบี้ยอรรถกร	14
✓เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	17
กรอบแนวความคิดของการวิจัย	30
สมมติฐานการวิจัย	32
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	33
กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	33
การออกแบบการวิจัย	35
แบบการวิจัย	36
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	36
วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ	37
วิธีการดำเนินการวิจัย	39

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
การนำเสนอข้อมูล	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	52
5 บทสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผล การค้นคว้า	76
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	83
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	83
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	84
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ข ตารางข้อมูลค่าเฉลี่ยพฤติกรรม	99
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
ภาคผนวก ง การศึกษาตัวแปรภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง	145
ประวัติย่อของผู้วิจัย	160

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แจกแจงจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักศึกษาในการสอน การอบรมเลี้ยงดู และอาชีพผู้ปกครอง.....	53
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมตั้งใจทำงานของ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล	54
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่ง งานตามกำหนด ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล	57
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานของ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล	60
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงาน ที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล	63
6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับ มอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในแต่ละ ระยะการทดลอง	66
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของ กลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ระหว่างระยะต่างๆของการทดลอง..	67
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของ กลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ระหว่างระยะต่างๆ ของการทดลอง.....	68
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะทดลอง	70
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล.....	71

11	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และ กลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล	100
12	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และ ระยะติดตามผล	101
13	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล ..	102
14	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และ ระยะติดตามผล	103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ	12
2 แสดงกระบวนการเตือนตนเอง	21
3 แสดงกรอบแนวความคิดของงานวิจัย	31
4 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ของนักศึกษากลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและ ระยะติดตามผล	56
5 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดของ นักศึกษากลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและ ระยะติดตามผล	59
6 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ของนักศึกษา กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล	62
7 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษากลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล	65

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของสังคม เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลอันจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากทุกคนจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติทั้งของตนเอง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในด้านการงาน และในด้านส่วนบุคคล ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสูง ย่อมเอาใจใส่ต่องานของตนทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองและที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ไม่ละเลยทอดทิ้ง ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายต่ำย่อมไม่สนใจในงานที่ได้รับมอบหมายของตน ทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและสังคม (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2514 : 76)

จากการศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 12. 2532 : 38) พบว่าผู้ประกอบการ หรือผู้จัดการให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งหมด 16 ลักษณะ โดยผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญ ในคุณลักษณะความรับผิดชอบสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 60.47 รองลงมาคือความซื่อสัตย์ร้อยละ 51.6 และความอดทนร้อยละ 48.84 ส่วนในด้านวิชาการ นั้นผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญน้อยกว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยผู้ประกอบการให้เหตุผลว่าความรู้วิชาการ ทักษะเฉพาะตำแหน่งสามารถฝึกอบรมได้ง่าย และบริษัทต้องดำเนินการอยู่แล้ว ภายหลังจากที่บุคคลนั้นเข้ามาทำงานแล้ว แต่สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นเป็นเรื่องที่ปลูกฝังยากและต้องใช้เวลา จึงควรมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว โดยเฉพาะความรับผิดชอบในการทำงานให้แก่นักศึกษาในสถานศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงาน

กรมอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาวิชาชีพในการผลิตกำลังคนระดับกลาง ทั้งแรงงานกึ่งฝีมือ แรงงานฝีมือและช่างเทคนิคก็ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว กรมอาชีวศึกษาจึงมีนโยบายการศึกษา ให้ครู-อาจารย์มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายแก่ผู้เรียน (กรมอาชีวศึกษา. 2535 : 7)

ในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายให้กับผู้เรียน นั้นมิใช่กระทำด้วยการตักเตือนว่ากล่าวอบรมเท่านั้น แต่ต้องให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างจริงจังจึงจะก่อให้เกิดความเคยชินจนเป็นนิสัย ดังนั้นการปฏิบัติจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเรื่องหนึ่ง (สงบ ลักษณะ. 2524 : 70)

โอเลียร์กล่าวว่า การปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีหลายวิธี แต่วิธีที่เป็นระบบและสามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ "การปรับพฤติกรรม"

(Behavior Modification) ซึ่งวิธีการของการปรับพฤติกรรมส่วนใหญ่มีแนวคิดมาจาก ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) ของ สกินเนอร์ (Skinner) โดยโปรแกรมการปรับพฤติกรรมนี้จะมุ่งเน้นถึงการปฏิบัติในสภาพการณ์จริง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกสภาพการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันทางการศึกษา ได้มีการนำวิธีการนี้ไปใช้ในการปรับพฤติกรรมของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับการศึกษานูบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา (O'Leary and O'Leary. 1976 : 473-475)

การปรับพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้ 2 วิธี คือ วิธีควบคุมภายนอก และวิธีการควบคุมภายใน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 144)

การควบคุมภายนอก (External Control) หมายถึงกระบวนการวางเงื่อนไขโดยบุคคลอื่น เช่น นักวิจัย ครู เพื่อให้บุคคลที่ถูกปรับพฤติกรรมนั้น แสดงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงปรารถนา โดยวิธีการควบคุมสิ่งเร้าหรือผลกรรม ด้วยการให้การเสริมแรงหรือการลงโทษ แนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ถ้าต้องการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง สามารถทำได้โดยการวางเงื่อนไขการเสริมแรง (Contingencies reinforcement) แต่ถ้าต้องการลดความถี่หรือระงับพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ก็อาจทำได้โดยการวางเงื่อนไขการลงโทษ (Contingencies punishment) แต่เนื่องจากการวางเงื่อนไขการเสริมแรงนั้น นอกจากจะสามารถใช้ในการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมแล้วยังสามารถใช้การวางเงื่อนไขการเสริมแรง กับพฤติกรรมซึ่งเป็นพฤติกรรมตรงกันข้าม กับพฤติกรรมที่ต้องการลด เมื่อพฤติกรรมตรงข้ามกับพฤติกรรมที่ต้องการลดเพิ่มขึ้น แล้วพฤติกรรมที่ต้องการลดก็จะลดไปเอง เช่น แมคคลาฟลินและเมลาบี่ (McLaughlin and Malaby. 1972) ได้ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่อพฤติกรรมการพูดที่เหมาะสมกับเวลาและโอกาส ในระหว่างเรียนวิชาศิลปะ และระหว่างการประชุมของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 50 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการพูดที่เหมาะสมกับเวลาและโอกาสมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า การพูดที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนลดลงในระยะให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรด้วย นอกจากนี้ได้มีการทดลองใช้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรกับกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ในการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น งานวิจัยของเมเยอร์ นาทานและโคเปิล (Mayers, Nathan and Kopel. 1977) ได้ทำการศึกษา ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการเพิ่มพฤติกรรมการเก็บวารสารคืนที่เดิม ของนักศึกษาที่ใช้วารสารในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมการเก็บวารสารเพิ่มขึ้น สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ได้มีการนำวิธีการเสริมแรงทางบวกไปใช้ในการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังเช่นงานวิจัยของ สมพร สุกศน์ย์ (2522) ได้ใช้โปรแกรมการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อปรับพฤติกรรมเจียมขริมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คน พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 คน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเพิ่มขึ้นในระยะการส่งเสริมด้วย

เบียร์รถกร และสามารถลดพฤติกรรมช่นอยู่ไม่สุข และพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของนักเรียนได้ด้วย และสวาทย์ เกตรา (2533) ก็พบว่า การเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกรจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานแบบฝึกหัด วิชาคณิตศาสตร์ได้เร็วและถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกรเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ลูทฮันส์และคริทเนอร์ กล่าวว่าการเสริมแรงทางบวกยังมีข้อดี คือบุคคลสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์เหมือนการลดพฤติกรรมโดยใช้การวางเงื่อนไขเชิงการลงโทษ (Luthans and Krlitner. 1977 : 147) จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นนักปรับพฤติกรรมจึงนิยมใช้การวางเงื่อนไขเชิงการเสริมแรงทางบวก ในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และการวางเงื่อนไขเชิงการเสริมแรงทางบวกก็พบว่า เบียร์รถกรเป็นตัวเสริมแรง ที่มีประสิทธิภาพสูงในการเสริมแรงให้บุคคลเพิ่มพฤติกรรม

การควบคุมภายใน (Internal Control) หมายถึง กระบวนการวางเงื่อนไขที่บุคคลควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้แสดงพฤติกรรมเป้าหมาย โดยให้บุคคลเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและกระบวนการที่นำไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง มีการเตือนตนเอง ประเมินตนเองและเสริมแรงตนเองหรือลงโทษตนเอง โดยไม่ต้องให้บุคคลอื่นมาเป็นผู้ควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เรียกว่า การควบคุมตนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการปรับพฤติกรรม (สม โภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526 : 145)

เทคนิคการควบคุมตนเองนั้น มีการศึกษา พบว่าการควบคุมตนเองสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ และยังพบอีกว่า บุคคลที่เคยฝึกกระบวนการควบคุมตนเองแล้วแม้ว่าจะระยะเวลาผ่านไป บุคคลก็ยังแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เหมือนในช่วงการทดลองได้ ดังเช่นงานวิจัยของ ภรณี อินทศร (2526) ที่ได้ใช้ วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน ซึ่งแบ่งกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน พบว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมตั้งใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไกร์เนอร์และคาโรลี (Greiner and Karoly. 1976 : 495 - 502) ที่พบว่าการใช้การควบคุมตนเองต่อกิจกรรมการเรียนและคะแนนการสอบ ทำให้นักศึกษามีกิจกรรมการเรียนและคะแนนการสอบเพิ่มขึ้นทั้งระยะทดลองและติดตามผล เช่นเดียวกับ งานวิจัยของสตีเวนสันและแฟนตุสโซ (Stevenson and Fantuzzo. 1984 : 203 - 212) ที่พบว่าการใช้การเสริมแรงตนเองปรับพฤติกรรมการทำงานแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ ทำให้นักเรียนมีคะแนนการทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ถูกต้องเพิ่มขึ้น และเกิดการแผ่ขยายไปสู่การทำคะแนนแบบฝึกหัด ได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นในระยะติดตามผลด้วย

จากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการปรับพฤติกรรม ทั้ง 2 วิธี คือ วิธีการควบคุมภายนอก และวิธีการควบคุมภายใน เป็นวิธีที่จะช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่

พึงประสงค์เพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดในการปรับพฤติกรรมทั้งสองวิธีมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายขึ้นในนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพราะพฤติกรรมนี้เป็นคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญมากที่สุด แต่นักศึกษากลับมีพฤติกรรมดังกล่าวต่ำ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา จำนวน 120 คน ในวิชาเขียนแบบเทคนิค พบว่า นักศึกษาจำนวน 44 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 36.66 มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าร้อยละ 50 ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงประสงค์จะหาแนวทางในการปรับพฤติกรรม เพื่อให้ให้นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงขึ้น โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำการทดลองกับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ สาขาช่างอุตสาหกรรม วิชาเขียนแบบเทคนิค และจะใช้วิธีการปรับพฤติกรรม 2 วิธี คือ การให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ซึ่งเป็นวิธีการควบคุมภายนอก และเทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการควบคุมภายใน มาเปรียบเทียบว่าจะมีผลต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพ ของทั้ง 2 วิธี ในการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมพึงประสงค์

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลของการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลของการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองกับการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาหลังจากยุติการควบคุมตนเองและการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในการนำเทคนิคการควบคุมตนเอง และการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรไปใช้ในการเสริมสร้าง พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายแก่นักศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ที่มีพฤติกรรมความ

รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ต่ำกว่าร้อยละ 50 จำนวน 27 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าร้อยละ 50 จำนวน 15 คน จำแนกเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การปรับพฤติกรรม ซึ่งจำแนกเป็น 2 วิธีคือ

3.1.1. การควบคุมตนเอง

3.1.2. การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร

3.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

กลุ่มทดลองที่ 1, 2 และ 3 ใช้เวลาในการทดลองเท่ากันแต่ละกลุ่มใช้เวลา 18

สัปดาห์

นियามปฏิบัติการ

1. พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ในวิชาการเขียนแบบเทคนิค ซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย จำแนกได้เป็น

1.1 พฤติกรรมตั้งใจทำงาน สังเกตได้จากการที่นักศึกษา

1.1.1 ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

1.1.2 ซักถามรายละเอียดและข้อสงสัยในงานที่ครูมอบหมายให้

1.1.3 ทำงานที่ครูมอบหมายให้อย่างต่อเนื่อง จนงานนั้นสำเร็จ โดย

ไม่แสดงพฤติกรรมอื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงาน ที่ได้รับมอบหมายเช่น ส่งเสียงรบกวนเพื่อน ลุกจากที่นั่ง เป็นต้น

พฤติกรรมตั้งใจทำงาน วัดโดยใช้การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ถ้าบันทึก "1" ในช่วงเวลาที่ทำการสังเกต หมายความว่า นักศึกษาได้แสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ในช่วงนั้น แต่ถ้าบันทึก "0" ในช่วงเวลาที่ทำการสังเกต หมายความว่า นักศึกษาไม่ได้แสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานในช่วงเวลานั้น และคิดคะแนนการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานเป็นร้อยละของช่วงเวลาที่แสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน

1.2 พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานที่ครูมอบหมายได้และนำไปส่งครูตามเวลาที่ครูกำหนด

ซึ่งวัดโดยใช้แบบบันทึกความถี่ของการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด ใน 1 คาบการเรียนครูจะกำหนดให้ส่งงาน 2 ครั้ง คือกำหนดการส่งงานครั้งแรก และกำหนดส่งงานที่ต้องแก้ไข ถ้านักศึกษาทำงานเสร็จและส่งงานตรงตามกำหนด ผู้วิจัยจะบันทึก "1" แต่ถ้าเมื่อถึงกำหนดเวลานักศึกษาทำงานไม่เสร็จหรือไม่นำมาส่งผู้วิจัยจะบันทึก "0" ถ้านักศึกษาส่งงาน 2 ครั้ง จะคิดคะแนนพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด เป็นร้อยละ 100 ถ้านักศึกษาส่งงาน 1 ครั้ง จะคิดคะแนนพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเท่ากับร้อยละ 50 แต่ถ้านักศึกษาไม่ส่งงานเลย จะคิดคะแนนพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเท่ากับร้อยละ 0

1.3 พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน หมายถึง นักศึกษาได้ทำการแก้ไขงานตามรายการที่ครูได้บันทึกไว้ในใบแก้ไขงาน

ซึ่งวัดโดยใช้แบบบันทึกผลคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน เมื่อผู้ตรวจงานพิจารณางานที่นักศึกษาได้แก้ไขแล้วจะคิดคะแนนการแก้ไข จากรายการที่บันทึกไว้ แล้วคิดคะแนนเป็นร้อยละของรายการที่นักศึกษาได้ทำการแก้ไขจริง

การคำนวณหาค่าคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

หาได้จากการรวมคะแนนร้อยละของพฤติกรรมทั้ง 3 ส่วนคือ พฤติกรรมความตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานแล้วหารด้วย 3 ก็จะได้คะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในการสังเกตแต่ละครั้ง ถ้านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบต่ำกว่า 50 แสดงว่า นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่ำ

2. การควบคุมตนเอง (Self- Control) เป็นวิธีการปรับพฤติกรรมอย่างเป็นระบบระเบียบประกอบด้วย กระบวนการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 การเตือนตนเอง หมายถึง การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง

ขั้นที่ 3 การประเมินตนเอง

ขั้นที่ 4 การเสริมแรงตนเอง

3. การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร (Token Reinforcement) หมายถึง วิธีการปรับพฤติกรรม โดยใช้คะแนนเป็นตัวเสริมแรงทางบวกแก่พฤติกรรมเป้าหมายภายหลังที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีเกณฑ์การเสริมแรงตามเงื่อนไขที่กำหนด และคะแนนนี้สามารถนำไปแลกเปลี่ยนสิ่งของได้

4. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรม หมายถึง ผลรวมค่าร้อยละของการแสดงพฤติกรรมในช่วงเวลาที่สังเกตทั้งหมด หารด้วยจำนวนครั้งของการสังเกตพฤติกรรม ในแต่ละระยะการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร

(Token Reinforcement)

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-Control)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

ความหมายของความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

ความรับผิดชอบ ตามความหมายของ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 หมายถึง การยอมตามผลดี หรือ ไม่ดี ในกิจการที่ได้กระทำไป

การศึกษาความหมายและขอบข่ายของความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบมาเป็นเวลานานแล้ว และมีผู้ให้คำนิยามเกี่ยวกับคุณลักษณะความรับผิดชอบใกล้เคียงกันซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม และแบ่งนิยามความหมาย ความรับผิดชอบ เป็น 2 ลักษณะคือ ความหมายที่เป็นลักษณะนามธรรมและความหมายที่เป็นลักษณะรูปธรรม

1. ความหมายของความรับผิดชอบที่มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นการอธิบายถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่าเป็น ลักษณะที่ดี ที่น่าจะเกิดขึ้นในบุคคล เพื่อให้บุคคลมีความเจริญ แต่ไม่สามารถบอกถึงวิธีการนำไปสู่การมีพฤติกรรมความรับผิดชอบที่แท้จริง เป็นการสอน โดยให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจ เกี่ยวกับความรับผิดชอบในลักษณะที่เป็นนามธรรมนั้นมิได้เป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมดังกล่าว ดังเช่น คำจำกัดความ ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบนั้น จะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาทำให้ดีกว่าเดิม (Browne. 1958 : 58) มีความบากบั่นพากเพียร ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ (Cattell. 1963 : 145) ใช้ความบากบั่น พยายามแก้อุปสรรคต่าง ๆ (ละเมียด ลิมอักษร. 2517 : 8) มีความผูกพัน พากเพียรและละเอียดรอบคอบในงานตลอดจนยอมรับผลของการกระทำที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นผลในลักษณะใดก็ตาม (วิเชียร ชูสงค์. 2527) มีความเอาใจใส่และฝึกฝนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2514 : 77) คอยหาทางให้การทำงานของตนก้าวหน้า ไม่ให้เกิดความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ (ประเทิน มหาจันทร์. 2524 : 72)

2. ความหมายของความรับผิดชอบที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม เป็นการอธิบายถึงความรับผิดชอบในลักษณะที่เป็นพฤติกรรม ดังเช่น การนิยามความหมายของความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้นิยามไว้ดังนี้ คือ เมื่อครูกำหนดงานให้นักศึกษาทำ นักศึกษาสามารถทำงานเสร็จและส่งตรงตามกำหนด เมื่อนักศึกษาทำงานที่ครูกำหนดให้ผิดพลาด นักศึกษาแก้ไขงานนั้นให้ถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2522 : 43) ตั้งใจทำงาน โดยปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย (ประเทิน มหาจันทร์. 2524 : 72) มีการซักถามรายละเอียดในงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน (กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล. 2531 : 57 - 58)

การใช้วิธีในการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ของพฤติกรรมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายให้ชัดเจนในลักษณะที่สามารถวัดและสังเกตได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพราะข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมีความสำคัญอย่างมากต่อการประเมินผลโปรแกรมการปรับพฤติกรรม เพื่อจะแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมที่ต้องการปรับนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หลังจากใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526 : 6 - 7) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเลือกใช้ความหมายของความรับผิดชอบที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม ความหมาย และลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้วิจัยได้ไปทำการสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการในแหล่งต่างๆ โดยตรงถึงความหมายและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้นิยามของความรับผิดชอบได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และให้ตรงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ ที่ผู้ประกอบการต้องการให้เกิดขึ้นในแรงงานภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสรุปได้ดังนี้ว่า ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายนั้น หมายถึง สามารถทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด มีความตั้งใจทำงานใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ เพื่อให้งานเสร็จและส่งตรงตามกำหนดเวลา และแก้ไขงานเมื่องานผิดพลาด ซึ่งตรงกับความหมายของความรับผิดชอบในลักษณะเป็นรูปธรรม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของ พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในการศึกษาคั้งนี้ หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ในวิชาการเขียนแบบเทคนิค ซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย จำแนกได้เป็น

- 1 พฤติกรรมตั้งใจทำงาน ซึ่งสังเกตได้จาก
  - 1.1 ปฏิบัติตามคำสั่งของครู
  - 1.2 ซักถามรายละเอียดและข้อสงสัยในงานที่ครูมอบหมายให้
  - 1.3 ทำงานที่ครูมอบหมายให้อย่างต่อเนื่อง จนงานนั้นสำเร็จ
- 2 พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

3 พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

จากการประมวลเอกสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบในงานวิจัยต่างๆ พบว่ามี ตัวแปรทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. เพศ พบผลตรงกันเกือบทุกงานวิจัยว่า เพศหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่าเพศชาย ผลการวิจัยนี้อาจเป็นการสนับสนุนบทบาทของสตรีไทยในการเป็นผู้นำทางสังคม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมได้มากขึ้น
2. ระดับชั้นเรียนหรืออายุ จากการวิจัยพบว่า เด็กจะมีความรับผิดชอบมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น (สบโชค พลุนวม. 2523 และพรชัย รอดสมจิตร. 2527) ส่วนในกลุ่มผู้ใหญ่ไม่พบความแตกต่างของความรับผิดชอบ (วิเชียร ชูสงค์. 2527) แต่ในบางงานวิจัยพบว่า อายุมากเกินกว่า 45 ปี จะมีความรับผิดชอบมากกว่าอายุน้อย คือ อายุ 30-45 ปี และน้อยกว่า 30 ปี ซึ่ง 2 กลุ่มนี้มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน (ศิริพร กล่อมจันทร์. 2526)
3. เชื้อชาติ มีการศึกษาเกี่ยวกับเด็กไทยเชื้อชาติจีน และเด็กไทยเชื้อชาติไทย ซึ่งไม่พบว่าเด็กทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน (วรวรรณ วัชรธรรม. 2515)
4. อาชีพผู้ปกครอง ไม่พบความแตกต่างของความรับผิดชอบของเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน เมื่อปี 2517 (อภิสิทธิ์ วงษา. 2517) แต่เมื่อปี 2523 มีผู้ศึกษาวิจัยพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจ (สบโชค พลุนวม. 2523)
5. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ไม่พบ ความแตกต่างของความรับผิดชอบของเด็กที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน (สบโชค พลุนวม. 2523)
6. การอบรมเลี้ยงดู พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อย จะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมมาก และแบบรักน้อยควบคุมน้อย (ประนต เล็กสวาสดี. 2517) ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เกินไป จะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (ตันยงามมานะ. 2518) เด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ (พรชัย รอดสมจิตร. 2527) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบฝึกความมีระเบียบวินัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบ และเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูด้านการยับยั้งความก้าวร้าวมากจะมีความรับผิดชอบต่ำ (มัญชรี บุญนาค. 2514)
7. วุฒิการศึกษา มีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครูพบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรับผิดชอบสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่า (มานิต ถนอมพวงเสวี. 2522) ส่วนในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนกรมสามัญศึกษา มีความรับผิดชอบ

ชอบไม่แตกต่างกันเมื่อแยกตามวุฒิการศึกษา (วิเชียร ชูสงค์. 2527)

8. ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้มีประสบการณ์การทำงานในระยะเวลาต่างกัน มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน (มานิต ถนอมพวงเสรี. 2522 และ วิเชียร ชูสงค์. 2527) ชัดแย้งกับ ผลงานของ ศิริพร กล่อมจันทร์. (2526) ที่พบว่า ผู้มีอายุราชการมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความรับผิดชอบสูงกว่าผู้มีอายุราชการน้อยกว่า 10 ปี

9. สภาพการสมรส ไม่พบความแตกต่างของความรับผิดชอบในคนที่สมรสแล้วกับเป็นโสด (มานิต ถนอมพวงเสรี. 2522)

10. ถิ่นที่อยู่อาศัย เด็กที่อยู่ในเมืองมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างจากเด็กในชนบท (สัชชิต พลุวม. 2523) และเด็กในกรุงเทพมหานคร มีความรับผิดชอบไม่แตกต่างจากเด็กในต่างจังหวัด (มัญชรี บุญาค. 2514)

11. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งศึกษาใน 3 รูปแบบคือ แบบประชาธิปไตย แบบอัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย ผลปรากฏว่า เด็กที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละละเลย มีความรับผิดชอบต่ำสุด (สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว. 2526) และยังพบว่า ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตย ในขณะที่แบบอัตตาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบ (สมศักดิ์ ชินพันธ์. 2523)

12. ระดับสติปัญญา ได้มีการศึกษาสติปัญญาตามขั้นพัฒนาการของเบญเจต์ (นิจิตรา พงษ์จินดากร. 2525) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นก้าวสู่รูปธรรม ชั้นรูปธรรม และชั้นก้าวสู่นามธรรม โดยใช้แบบวัดของเบญเจต์ แยกกลุ่มเด็กเป็น 3 กลุ่ม ตามขั้นพัฒนาการของสติปัญญา พบผลที่น่าสนใจว่า เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความรับผิดชอบไม่ต่างกัน และมีทัศนคติต่อการแสดงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน หลังจากที่สอนเรื่องความรับผิดชอบโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์

13. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (สัชชิต พลุวม. 2523) นักศึกษาคณะปีที่ 2 ที่มีความรับผิดชอบสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ในการฝึกสอนสูงกว่า นักศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่ำ (จิรนาถ กิรติเสวี. 2516)

14. ฐานะทางเศรษฐกิจ เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน (เกอกุล ทาสีทิธ. 2514)

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ตัวแปรที่มีผลทำให้ความรับผิดชอบแตกต่างกัน 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้มีการควบคุมตัวแปรทางชีวสังคมของ

ของนักศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการทดลอง ทั้ง 6 ตัวแปร ให้มีความใกล้เคียงกันก่อนการทดลอง โดยทำการวัดตัวแปรทางชีวสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ อาชีพผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดู และ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มและควบคุมให้มีความใกล้เคียงกัน ก่อนการทดลอง ส่วนตัวแปรทางชีวสังคม อีก 3 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ได้มีการควบคุมไว้เช่นเดียวกัน เพราะนักศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการทดลองเป็นนักศึกษาชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ก. ความหมายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นการประยุกต์หลักการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลองทางจิตวิทยา มาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างเป็นระบบระเบียบ (Fischer and Gochros. 1975 : xIII) และพฤติกรรมเป้าหมายควรเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและสังเกตได้ (Wilson and O'Leary. 1980 : 11)

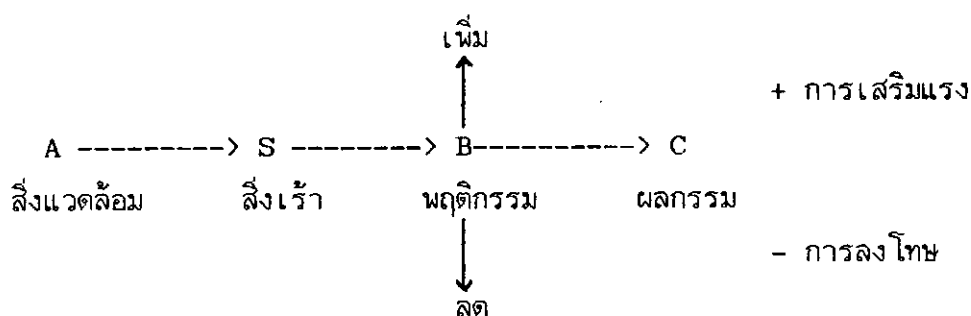
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามหลักการเรียนรู้มีความเชื่อพื้นฐานสำคัญว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาก็เหมือนกับพฤติกรรมอื่น ๆ คือพัฒนาขึ้นมาและคงอยู่ได้ตามหลักการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมสามารถทำได้โดยการเรียนรู้เช่นเดียวกัน (Villmann and Krasner. 1976 : 15)

ข. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ

(Operant Conditioning)

ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้นมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผล เนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Emitted) ของบุคคลจะแปรเปลี่ยนไปเนื่องจากผลกรรม (Consequences) ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น สกินเนอร์ (Skinner) ให้ความสนใจกับผลกรรม 2 ประเภทได้แก่ ผลกรรมที่เป็นตัวเสริมแรง (Reinforcer) ที่ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำอยู่นั้นมีอัตราการกระทำเพิ่มมากขึ้นและผลกรรมที่เป็นตัวลงโทษ (Punisher) ที่ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำนั้นยุติลง (สม โภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 32)

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถแสดงเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ

โดยที่ A คือ Antecedents สภาพแวดล้อม

S คือ Stimulus สิ่งเร้า

B คือ Behavior พฤติกรรมของบุคคล

C คือ Consequence ผลกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยที่

C+ หมายถึง ผลกรรมที่เป็นตัวเสริมแรงที่จะทำให้ผู้แสดงพฤติกรรมเกิดความพึงพอใจและมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น

C- หมายถึง ผลกรรมที่เป็นตัวการลงโทษ ที่จะทำให้ผู้แสดงพฤติกรรมไม่พอใจและมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวลดลง

จากแผนภาพแสดงว่า ในสภาพแวดล้อมมีสิ่งเร้าที่เร้าให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมหรือมีการตอบสนองแล้วมีผลกรรมเกิดขึ้น ผลกรรมที่เกิดขึ้นนี้ถ้าเป็นผลกรรมที่ทำให้อินทรีย์เกิดความพอใจหรือเป็นผลทางบวกอินทรีย์จะมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น แต่หากผลกรรมที่เกิดขึ้นทำให้อินทรีย์เกิดความไม่พอใจ ถือเป็นผลกรรมทางลบ หรือผลกรรมลงโทษแนวโน้มที่อินทรีย์จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ จะลดลง แสดงให้เห็นว่าผลกรรมหรือผลที่เกิดจากการกระทำของอินทรีย์นั้น มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมหรือการตอบสนองของอินทรีย์ อีกทั้งทำให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้ที่จะควบคุม (Control) พฤติกรรมของตนเองซึ่งการควบคุมในที่นี้จะหมายถึง การทำให้เกิดหรือไม่ให้เกิด ปรากฏการณ์หนึ่งตามความต้องการ ดังนั้น ผลกรรมในอดีตจนถึงปัจจุบันจึงเป็นตัวควบคุมการเกิดพฤติกรรมในอนาคต โดยผลกรรมทางบวกเป็นการเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรม ส่วนผลกรรมทางลบหรือผลกรรมลงโทษ เป็นการลดความถี่ของการเกิดพฤติกรรม ทั้งขึ้นอยู่กับผลกรรมที่บุคคลได้รับในครั้งก่อน เมื่อลักษณะดังนั้นเกิดขึ้นก็แสดงว่า บุคคลได้เรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับผลกรรมแล้ว (เผื่องพรรณ เกิดพิทักษ์).

2530 : 27-28)

ตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้แบบเงื่อนไขไขการกระทำนั้น จะให้ความสำคัญที่เงื่อนไข ผลกรรมเป็นหลัก ซึ่งผลกรรมนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การเสริมแรงและการลงโทษ การเสริมแรง (Reinforcement) คือ การทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจากผลกรรมที่ตามหลังพฤติกรรม ผลกรรมที่ทำให้พฤติกรรมมีความถี่เพิ่มขึ้น เรียกว่า ตัวเสริมแรง (Reinforcer) แคชดิน (Kazdin. 1977 : 3)

ตัวเสริมแรงที่ใช้กันอยู่นั้น แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

(1) ตัวเสริมแรงปฐมภูมิหรือตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Primary or Unconditioned Reinforcers) หมายถึง ตัวเสริมแรง ที่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมด้วยตัวของมันเองที่ไม่ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ หรือไม่ต้องไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่นสามารถตอบสนองความต้องการของอินทรีย์ได้โดยตรง เช่นอาหารสำหรับคนที่หิวหรือน้ำสำหรับคนที่กระหาย เป็นต้น

(2) ตัวเสริมแรงทุติยภูมิ หรือ ตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข (Secondary or Conditioned Reinforcers) หมายถึง ตัวเสริมแรงที่ไม่มีคุณสมบัติ ของการเสริมแรงอยู่ในตัวเองเป็นสิ่งที่เข้าที่ เป็นกลาง (Neutral Stimulus) แต่ได้นำมาเข้าคู่กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ บ่อยครั้งจึงทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ว่า สิ่งเรานั้นมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรง เช่น เงิน ค่ะแนม คำชมเชย เป็นต้น ซึ่งตัวเสริมแรงบางตัวสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้หลายอย่าง จึงทำให้มีประสิทธิภาพในการเสริมแรงได้ดีกว่าตัวเสริมแรงที่ไม่สามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้ ตัวเสริมแรงชนิดนี้เรียกว่า ตัวเสริมแรงแผ่ขยาย (Generalized Reinforcers) เช่น เงินหรือคูปองแลกของตามห้างสรรพสินค้า การให้ความสนใจหรือ คำชมเชย เป็นต้น ตัวเสริมแรงแผ่ขยายไม่ก่อให้เกิดสภาวะที่เรียกว่า การหมดประสิทธิภาพเป็นตัวเสริมแรง (Satiation) ได้ง่าย

นอกจากนั้น การเสริมแรง สามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

(1) การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง กระบวนการในการให้ผลกรรม บางสิ่งบางอย่างหลังจากบุคคลแสดงพฤติกรรมแล้ว ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอหรือเพิ่มขึ้น ผลกรรมที่บุคคลได้รับเรียกว่า ตัวเสริมแรงบวก (Positive Reinforcer) (2) การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง กระบวนการในการถอดถอนผลกรรมที่บุคคลไม่พึงพอใจ (Aversive stimuli) ออกจากบุคคลแสดงพฤติกรรมแล้วทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างสม่ำเสมอหรือเพิ่มขึ้น การที่บุคคลได้รับการถอดถอนผลกรรมที่ไม่พึงพอใจออกได้นั้น เท่ากับว่าบุคคลได้รับการเสริมแรงโดยการลดสภาพการที่ไม่พึงพอใจลงผลกรรมที่บุคคลได้รับนั้นเรียกว่า ตัวเสริมแรงลบ (Negative reinforcer)

ในการปรับพฤติกรรมนิยมใช้ การเสริมแรงทางบวก เพราะเป็นวิธีการเพิ่มพฤติกรรม และไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์เหมือนกับ การใช้วิธีการหยุดยั้งการลงโทษหรือการเสริมแรงทางลบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526 : 73)

ประเภทของตัวเสริมแรงทางบวก

ตัวเสริมทางบวก แบ่งได้เป็น 5 ชนิด (Rimm and Master. 1979) ได้แก่

- (1) ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ
- (2) ตัวเสริมแรงทางสังคม
- (3) ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรม
- (4) ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยอรรถกร (Token Economy)
- (5) ตัวเสริมแรงภายใน

การเสริมแรง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร เพราะไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ ซึ่ง สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต กล่าวเสริมว่า การที่เบี้ยอรรถกร สามารถนำไปแลกกับตัวเสริมแรงอื่น ๆ เช่น ขนม อุปกรณ์การเรียนและสิทธิพิเศษต่าง ๆ ฯลฯ ได้มากกว่า 1 ตัว จึงทำให้ตัวของมันเองมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย (Generalized Reinforcers) และมีประสิทธิภาพในการเป็นตัวเสริมแรงอย่างมาก (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 104) ในงานวิจัยนี้จึงเลือกใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ในการเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เบี้ยอรรถกร (Token Economy)

เบี้ยอรรถกร (Token Economy) เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง มีลักษณะหรือรูปแบบหลายอย่าง อาจอยู่ในรูปของคะแนน เบี้ย ดาว คุปอง แสตมป์ เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ได้รับสามารถนำไปแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคลภายใต้อำนาจการแลกเปลี่ยนของแต่ละชนิด มอริส (Moris. 1976 : 55) ได้เสนอว่าลักษณะของเบี้ย (Token) ที่จะให้เป็นสิ่งเสริมแรงในโปรแกรมการปรับพฤติกรรมควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ (1) มองเห็น ได้จับต้องได้และนับได้ (2) เก็บไว้ได้โดยไม่เสื่อมคุณภาพ (3) นำไปแลกเปลี่ยนที่ต้องการได้ (4) ไม่สามารถได้รับจากแหล่งอื่น ๆ นอกจากรับจากครูหรือผู้วิจัยแต่ต้องอยู่ในโปรแกรมนั้น ๆ

ข้อดีของการใช้ เบี้ยอรรถกรในโปรแกรมการปรับพฤติกรรม

ซึ่งแอลลอนและแอซริน (Ayllon and Azrin. 1968 : 61) ได้เสนอแนะถึงการนำเบี้ยอรรถกรไปใช้ในกรณีดังต่อไปนี้ คือ (1) ตัวเสริมแรงบวกชนิดอื่น เกิดขึ้นโดยธรรมชาติมีจำนวนน้อยหรือหาได้ยาก (2) ตัวเสริมแรงบวกชนิดอื่นที่ไม่สามารถให้ได้ทันทีทันใดหลังจากพฤติกรรมเกิดขึ้น เพราะจะไปขัดขวางกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ ตัวเสริมแรงพวกนี้ ได้แก่ อาหาร หรือกิจกรรมบางอย่าง เช่น การได้ไปเที่ยว การได้เล่นเกม การได้พักผ่อน เป็นต้น หรือในกรณีของคนกลุ่มใหญ่ที่ต้องให้ตัวเสริมแรงบวกหลายชนิด ในการตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลซึ่งอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในการให้การเสริมแรง เพื่อลดปัญหาเหล่านี้ควรใช้เบี้ยอรรถกรเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมกับตัวเสริมแรงชนิดนั้น (3) ถ้าการเสริม

สร้างพฤติกรรมที่ต้องใช้ระยะเวลาาน เบี้ยอรรถกรก็อาจนำมาใช้เพื่อจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมได้นาน (4) ตัวเสริมแรงบวกชนิดอื่น ๆ นั้น เมื่อให้การเสริมแรงไประยะหนึ่งแล้ว อาจจะหมดประสิทธิภาพในการเป็นตัวเสริมแรงได้ (5) มีความต้องการให้เบี้ยอรรถกรเป็นสัญญาเตือนว่าจะได้รับการเสริมแรงเมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 105) กล่าวว่า เบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ ในการรักษาระดับหรือเพิ่มพฤติกรรมได้มากกว่าตัวเสริมแรงอื่นๆ เนื่องจากมีอำนาจในการแผ่ขยาย (Generalized Reinforcers) สามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงได้มากกว่า 1 อย่าง ซึ่งทำให้ไม่หมดสภาพการเป็นตัวเสริมแรงเหมือนกับตัวเสริมแรงอื่นๆ นอกจากนี้ เบี้ยอรรถกรยังสามารถใช้เป็น ตัวเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมเป้าหมายกับตัวเสริมแรงอื่นๆ เช่น เชื่อมโยงกับอาหารที่เด็กชอบหรือกิจกรรมที่เด็กสนใจเป็นต้น และสามารถให้ได้ทันทีหลังจากพฤติกรรมเกิดขึ้น ไม่ขัดขวางกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ และใช้ได้กับทุกคน รวมทั้งการทดลองกับกลุ่มใหญ่ ๆ แม้ว่าแต่ละคนจะชอบต่างกันก็ตาม แต่ก็สามารถนำไปแลกเปลี่ยนของตนเองต้องการได้ เนื่องจากมีสิ่งของให้แลกเปลี่ยนหลายอย่าง และยังสามารถให้เบี้ยอรรถกรได้ตามจำนวนพฤติกรรม

เพื่อให้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมที่ใช้ เบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แคชดิน (Kazdin, 1977 : 42-52) เสนอว่าควรจะได้วางแผนและเตรียมการตามลำดับดังนี้ (1) ระบุลักษณะของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ชัดเจน (2) กำหนดวิธีการและเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่สามารถประเมินผลได้อย่างชัดเจน (3) เลือกสิ่งที่จะนำมาใช้เป็น เบี้ย (Token) ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล (4) เลือกตัวเสริม-แรงหนุน (Back-up reinforcer) และกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนให้เหมาะสม (5) กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง โดยทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนิน โปรแกรมกับผู้ถูกปรับพฤติกรรม

ส่วนข้อจำกัดของการให้เบี้ยอรรถกร แคชดิน (Kazdin, 1977 : 44-45)

กล่าวว่า หลังจากให้การเสริมแรงด้วย เบี้ยอรรถกรเสริมแรงพฤติกรรมแล้ว การหยุดให้ เบี้ยอรรถกรทันที อาจจะทำให้พฤติกรรมลดลงอย่างรวดเร็วได้ เนื่องจากบุคคลเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของการให้ เบี้ยอรรถกรกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นเมื่อหยุดการให้ เบี้ยอรรถกร พฤติกรรมที่พึงประสงค์อาจยุติ หรือลดลงด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เบี้ยอรรถกร

การเสริมแรงทางบวกโดยการให้ เบี้ยอรรถกร ในการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลได้มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางในสถานการณ์ต่างๆ คนที่มีปัญหาทางการพูด (พูดติดอ่าง) ปัญหามลพิษ (Pollution) การอนุรักษ์พลังงานและการจ้างงาน เป็นต้น (Kazdin, 1977 : 85-104) สำหรับการนำไปใช้ในท้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และ

พฤติกรรมอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ได้มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางมากกว่าในสภาพการณ์อื่น ๆ (Kazdin. 1977 : 105) เช่น ในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในชั้นเรียน งานวิจัยของ วอล์คเกอร์และฮอปส์ (Walker and Hops. 1976) ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน ซึ่งแสดงพฤติกรรมการฟังครูสอน การทำตามคำสั่ง การตั้งใจทำงาน การทำงานเสร็จในเวลาที่กำหนด โดยแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่สังเกต การทดลองได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 8 คน ชั้นแรกได้เก็บข้อมูลระยะพื้นฐานในสภาพห้องเรียนปกติเป็นเวลา 2-3 สัปดาห์ และสภาพห้องเรียนที่ใช้ในการทดลองอีก 2-3 สัปดาห์ จากนั้นจึงเริ่มดำเนินโปรแกรมเบี่ยงพฤติกรรมในห้องเรียนทดลองอีก 7-10 สัปดาห์ แล้วจึงกลับสู่ห้องเรียนตามปกติซึ่งจะมีการติดตามผลการทดลองอีกครั้ง จากการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 ได้รับเงื่อนไขการให้เบี่ยงพฤติกรรมและคำชมเชยต่อพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง เช่น พฤติกรรมตั้งใจทำงาน ฟังครูสอน ทำตามครูสั่ง การอาสาสมัคร ส่วนกลุ่มที่ 2 ได้รับเงื่อนไขการให้เบี่ยงพฤติกรรมและคำชมเชยต่อพฤติกรรมการทำงานได้ถูกต้อง และกลุ่มที่ 3 จะได้รับทั้งสองเงื่อนไขรวมกัน จากการติดตามหลังจากดำเนินโปรแกรมแล้ว 2-3 เดือน พบว่า การใช้เงื่อนไขเบี่ยงพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ยังคงเพิ่มพฤติกรรมต่างๆทางการเรียนได้เช่นเดียวกับขณะดำเนินโปรแกรมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรีนและพอลลิสต์ต็อก (Green and Polirstok. 1975) ที่ได้ทำการทดลองโดยการฝึกนักเรียน 3 คน ซึ่งมีปัญหาทางการเรียนและทางระเบียบวินัย ให้เป็นผู้ติวนักเรียนระดับ 8 จำนวน 15 คน แบ่งเป็นกลุ่มละ 5 คน ต่อผู้ติว 1 คน การทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนที่ถูกติวมีความสามารถในการอ่านมากขึ้นและเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนและคะแนนการอ่านของผู้ติวด้วย โดยทำการทดลองแบบ ABCBF ระยะ A ให้ผู้ติวทำการติวนักเรียนแบบปกติ จากนั้นจึงนำผู้ติวมาฝึกให้รู้จักการเสริมแรงทางสังคมอย่างเป็นระบบแล้วจึงเริ่มระยะ B โดยวางเงื่อนไขการให้เบี่ยงต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของผู้ติวและพฤติกรรมการใช้การเสริมแรงทางสังคมระหว่างการติวนักเรียน ซึ่งเบี่ยงพฤติกรรมนี้สามารถนำไปแลกเปลี่ยนการอ่าน อาหาร ฟิล์มภาพยนตร์และเครื่องเล่นเทปได้ พอร์ระยะ C เป็นระยะงดการให้เบี่ยงพฤติกรรม ต่อมาจึงเริ่มระยะ B คือ ให้เบี่ยงพฤติกรรมอีกครั้งหนึ่งจนกระทั่งสิ้นสุดการทดลอง จากนั้น 2 สัปดาห์ จึงติดตามผล (F) ปรากฏว่า (1) ความสามารถในการอ่านของผู้ถูกติวเพิ่มขึ้นในช่วงที่ผู้ติวได้รับเบี่ยงพฤติกรรมและจากการติดตามผล พบว่า พฤติกรรมนี้ยังคงอยู่ในระดับสูง (2) พฤติกรรมตั้งใจเรียนและ (3) คะแนนการอ่านของผู้ติวได้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งผลการทดลองสอดคล้องกับผลการทดลองซ้ำในทำนองเดียวกันหลังจากนี้ 1 ปี โดยการเลือกนักเรียนระดับ 8 ซึ่งมีคะแนนการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเป็นผู้ติวนักเรียนเกรด 7 และไม่ได้เลือกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนและระเบียบวินัยผู้ติว พบว่า ยังคงได้ผลในทำนองเดียวกันนี้ เช่นเดียวกับ สำหรับประเทศไทย รัตนา นุตมากุล (2528) ได้ศึกษา ผลของการใช้เงื่อนไขการให้การเสริมแรงด้วยเบี่ยงพฤติกรรมร่วมกับการชี้แนะต่อพฤติกรรมการเรียน โดยจะ

ต้องทำงานเสร็จตามกำหนดและถูกต้อง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของปริมาณงานที่ทำ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 คน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียน โดยสามารถทำงานของวิชาที่เรียนเสร็จตามกำหนดเพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 45.94 เป็นร้อยละ 79.93 ของจำนวนนักเรียนทั้งห้อง และ สุวิทย์ เกตรา (2533) ได้ศึกษาผลการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรต่อพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรจะมีความเร็วและความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวกและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักษณะ กฤษณา (2524) ได้ทดลองใช้เบี้ยอรรถกรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการใช้เบี้ยอรรถกรสามารถเพิ่มพฤติกรรมการถาม-ตอบคำถาม และทำการบ้านของนักเรียนได้จากผลการวิจัยต่างๆ ที่กล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การใช้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เช่น การใช้เบี้ยอรรถกรเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียน พฤติกรรมการเรียน โดยทำงานเสร็จตามกำหนดและเพิ่มความถูกต้องในการทำงาน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มีส่วนสอดคล้องกับความรับผิดชอบในการทำงานเป็นอย่างดี การเสริมแรงทางบวกด้วยการใช้เบี้ยอรรถกร ในการเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายนั้น คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้ประกอบการต้องการ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการควบคุมตนเอง

✓ การควบคุมตนเอง (Self-Control) คือ กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใด หรือหลายวิธีการรวมกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง จากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยบุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย และกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง ส่วนผู้บำบัดหรือผู้ให้คำปรึกษา นั้นมีบทบาทเพียงเป็นผู้ฝึกวิธีการที่เหมาะสมให้เท่านั้น (Cormier and Cormier. 1979 : 476)

✓ การควบคุมตนเอง เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม ที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขการกระทำ (Kalish. 1981 : 294) ซึ่งตามทฤษฎีการเรียนรู้นั้นเชื่อว่า พฤติกรรมเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นตัวการควบคุมพฤติกรรม เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปพฤติกรรมก็เปลี่ยนไปด้วย แต่ขณะเดียวกันเมื่อพฤติกรรมของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไปก็จะเป็นตัวกำหนดสิ่งแวดล้อมใหม่ เช่นเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างมีอิทธิพลซึ่งกัน

การควบคุมตนเองที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมนี้ มีลักษณะ 2 ประการ (Bringham. 1978 : 263-267) คือ ความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนโดยเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเสียใหม่ และเมื่อบุคคลนั้นเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนได้แล้วผลที่เกิดขึ้นก็คือ ทั้งพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

✓ คอว์เมียร์และคอว์เมียร์ (Cormier and Cormier. 1979 : 477) ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง เพื่อให้ได้รับผลกรรมตามที่ตนต้องการ นอกจากนี้การควบคุมตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้ควบคุมพฤติกรรมตนเอง โดยที่บุคคลเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายและการควบคุมตัวแปร ทั้งภายในและภายนอกของบุคคล ตลอดจนประเมินเป้าหมายด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองและแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ อันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นด้วยตนเองและมีผลระยะยาวต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นมีความคงทนถาวร ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้เท่ากับเป็นการลดความสำคัญของอิทธิพลภายนอกและทำให้บุคคล มีอิสระที่จะกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้มากขึ้น วัตสันและทราฟ (Watson and Tharp. 1972 : 7) กล่าวว่า ในทางปฏิบัตินั้น การควบคุมตนเองนั้นบุคคลอื่นก็สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือได้ โดยผู้ที่ เป็นนักปรับพฤติกรรมจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาในกรณีที่ถูกปรับพฤติกรรมตนเองเกิดปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอน การดำเนินการของกระบวนการควบคุมตนเอง

* วิธีที่ใช้ในการควบคุมตนเองนั้นโดยทั่วไปมี 2 วิธี (Thoresen and Mahoney. 1974: 17-21) ได้แก่ การควบคุมสิ่งเร้า (Stimulus Control) และการควบคุมผลกรรม (Self Presentec Cosequence)

การควบคุมสิ่งเร้า เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้า เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าที่เคยกระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้บุคคลเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมภายใต้สภาพสิ่งเร้าที่เหมาะสม โดยอาศัยหลักการว่า เมื่อบุคคลเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับพฤติกรรมได้แล้ว สิ่งเร้าจะเป็นตัวแนะนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม แต่ถ้าไม่มีการเสนอสิ่งเร้า พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นจะไม่เกิดขึ้นเหมือนกัน เมื่อบุคคลสามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสิ่งเร้าที่จัดสภาพขึ้นใหม่หรือเปลี่ยนแปลงใหม่ สิ่งเร้านั้นก็จะเป็นตัวแนะนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ด้วยหลักการดังกล่าวจึงสามารถลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของบุคคล โดยการลดความถี่ของสิ่งเร้าที่เป็นตัวแนะนำหรือที่เป็นปัญหาเป็นการลดกำลังของตัวแนะนำบุคคลจึงอาจใช้วิธีที่จะไม่อยู่ในสภาพสิ่งเร้าที่เป็นตัวแนะนำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

การควบคุมผลกรรม หมายถึง การให้ผลกรรมตนเอง หลังจากที่ได้ทำพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว (Thoresen and Mahoney. 1974 : 22) ซึ่งผลกรรมนี้อาจเป็นการเสริมแรงตนเอง หรือการลงโทษตนเองก็ได้ แต่การลงโทษตนเองนั้นมีลักษณะ เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจึงเป็นการยากที่บุคคลจะนำไปปฏิบัติกับตนเองได้ (Cormier and Cormier. 1979 : 50) และในบางครั้งการลงโทษก็เพียงแต่จะช่วยระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เท่านั้น ทั้งนี้อาจทำให้เกิดปฏิกิริยาทางลบต่ออารมณ์ได้อีกด้วย ดังนั้นบุคคลจึงนิยมการเสริมแรงตนเองมากกว่าการลงโทษตนเอง (Watson and Tharp. 1972 : 136-137)

นอกจากนี้ กลินน์ ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า ในการควบคุมตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลกรรมนั้น เพื่อให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ บุคคลจำเป็นจะต้องทราบเป้าหมายพฤติกรรมที่จะทำในปริมาณที่กำหนดให้ได้รับการเสริมแรง ซึ่งบุคคลสามารถทำได้โดยตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) เป้าหมายนั้นจะเป็นเกณฑ์ที่เชื่อมโยง ไปถึงการเสริมแรงตนเอง ที่จะกำหนดให้ตนเองทราบว่า บุคคลจะต้องกระทำพฤติกรรมในปริมาณเท่าไรจึงจะได้รับเสริมแรง การตั้งเป้าหมายนี้จึงมีลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงด้วยตนเอง (Self-Determined Reinforcement) (Glynn. 1970 : 123-132) นอกจากการตั้งเป้าหมายแล้วบุคคลจำเป็นจะต้องทราบเสียก่อนว่า ตนเองกำลังกระทำพฤติกรรมเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ดังนั้นจึงต้องมีการเตือนตนเอง (Self-Monitoring) ร่วมอยู่ด้วย (Gross and Drabman. 1982 : 286) การเตือนตนเองประกอบด้วย การสังเกตพฤติกรรมตนเอง (Self Observation) และการบันทึกพฤติกรรมตนเอง (Self-Recording) การสังเกตตนเองจะช่วยให้บุคคล สามารถพิจารณาได้ว่าพฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้นหรือไม่ การบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง จะช่วยให้บุคคลทราบทิศทางของพฤติกรรมและเป็นข้อมูล สำหรับการประเมินพฤติกรรมตนเอง (Self - Evaluation) ว่าพฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้นตรงตามเกณฑ์ที่จะให้การเสริมแรงหรือไม่ และเมื่อบุคคลสามารถกระทำพฤติกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงเสริมแรงตนเอง (Self-Reinforcement) ทันทีหลังการเกิดพฤติกรรมนั้น (Kazdin. 1984 : 202)

ขั้นตอนการฝึกการควบคุมตนเอง ภรณ์ อินทสร (2526 : 9) ได้เสนอขั้นตอนการฝึกการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การตั้งเป้าหมาย การเตือนตนเอง การประเมินตนเอง และการเสริมแรงตนเอง

การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) หมายถึง การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการตั้งเป้าหมายนี้จะช่วยให้บุคคลรู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างเด่นชัด และยังใช้พฤติกรรมเป้าหมายเป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงนั้น ในขณะนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เพิ่มขึ้น ลดลง หรือคงเดิมโดยการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ทำจริงกับพฤติกรรมเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการให้การเสริมแรงต่อไป

การตั้งเป้าหมาย นั้นมี 2 ลักษณะคือ การตั้งเป้าหมายด้วยตนเองและการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น ในการตั้งเป้าหมายด้วยตนเองนั้น ก็คือ การที่บุคคลเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งการตั้งเป้าหมายด้วยตนเองนี้ เป็นสิ่งที่ดีเพราะบุคคลจะได้ตระหนักถึงความสามารถของตนเองดังนั้นในการที่บุคคลตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง จึงมีแนวโน้มที่จะตั้งเป้าหมายได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของตน และทำให้บุคคลที่ตั้งเป้าหมายด้วยตนเองคาดหวังต่อโอกาสที่จะกระทำได้บรรลุตามเป้าหมายนั้น อันจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจที่จะกระทำ

ทำพฤติกรรมและพยายามกระทำให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นมากขึ้น เมื่อผู้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง
 ทำพฤติกรรม และได้รับผลตามเป้าหมายก็จะเกิดความพึงพอใจในตนเอง (Bandura.
 1977 : 161) ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิสซิงเกอร์ ซึ่งได้ทำการศึกษา
 การตั้งเป้าหมายด้วยตนเองพบว่า การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ
 ความสามารถกระทำพฤติกรรม เพื่อไปสู่เป้าหมายในระดับที่สูงขึ้น (Tysinger. 1986 :
 2892) แต่ข้อพึงระวังในการตั้งเป้าหมายควรพิจารณากับประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับความสำเร็จ
 หรือความล้มเหลวที่บุคคลได้รับจากการกระทำพฤติกรรมนั้น ตัวอย่างเช่น นักศึกษาที่มีประสบการณ์
 เกี่ยวกับความล้มเหลวมาก่อนหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ก็อาจจะตั้งเป้าหมายในด้านการ
 เรียนต่ำกว่าระดับความสามารถของตน ซึ่งทำให้ขาดแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรมในระดับที่สูงขึ้น
 ในทางตรงข้ามนักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ในด้านความสำเร็จ ก็อาจตั้งเป้าหมายในระดับสูง
 กว่าความสามารถของตนเองก็ได้ และเมื่อนักศึกษาไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะ
 ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกท้อแท้และคิดว่าตนเองล้มเหลว ซึ่งจะเป็นผลทำให้นักศึกษามีพฤติกรรม
 ลดลงในเวลาต่อมา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 227-228) ในด้านการตั้งเป้าหมาย
 ด้วยบุคคลอื่นนั้นก็คือ การที่บุคคลอื่นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายให้แก่ผู้ถูกปรับพฤติกรรม
 ในกรณีที่ผู้ถูกปรับพฤติกรรมนั้นไม่สามารถตั้งเป้าหมายสำหรับตนเองได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่าง
 เช่น ในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเองได้นั้น บุคคลอื่นจะเป็น
 ผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายให้ ได้โดยการพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักศึกษา ที่บุคคลนั้นมีอยู่
 ซึ่งในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายนั้น ผู้วิจัยควรตั้งพฤติกรรมเป้าหมายให้เหมาะสมกับระดับ
 ความสามารถของนักศึกษา มิฉะนั้นแล้วก็อาจทำให้เกิดผลข้างเคียงได้เช่นเดียวกับ การที่นักศึกษา
 ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ดังนั้นการที่จะตั้งพฤติกรรมเป้าหมายนั้นก็ควรตั้งเป้าหมายที่เป็นจริง
 และสามารถทำได้ เพราะถ้าเป็นเป้าหมายที่บุคคลไม่สามารถทำได้ดีก็จะทำให้เกิดความผิดหวัง
 และก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้ (Thoreson and Mahoney. 1974 : 445)
 ซึ่งกระบวนการในการตั้งเป้าหมายนั้น มีขั้นตอนดังนี้ (1) เก็บข้อมูลโดยวัดระดับความสามารถ
 ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมของบุคคล ที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
 (2) กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่จะใช้ในการปรับพฤติกรรมให้ชัดเจนเฉพาะเจาะจงและชี้แนะ
 การกระทำได้ (3) กำหนดสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขพฤติกรรมเป้าหมายที่จะเกิดขึ้น
 (4) กำหนดระดับหรือปริมาณของพฤติกรรมเป้าหมาย เนื้อที่จะเป็นตัวชี้หรือบอกทิศทางของ
 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (5) กำหนดเป้าหมายหลัก จากนั้นก็แบ่งเป้าหมายหลักออกเป็น
 เป้าหมายย่อยก่อน เพื่อให้บุคคลได้กระทำทีละขั้น ซึ่งการที่บุคคลทำได้สำเร็จในทีละขั้นนั้น
 จะทำให้มีแรงจูงใจที่จะทำให้บรรลุขั้นต่อไป และในที่สุดก็สามารถบรรลุเป้าหมายหลักได้
 สำหรับการตั้งเป้าหมาย แบบดูราวได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมที่สำคัญว่า เป้าหมายที่บุคคลตั้งขึ้นนั้นควรมี
 ความชัดเจน เฉพาะเจาะจง ชี้แนะการกระทำได้และอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

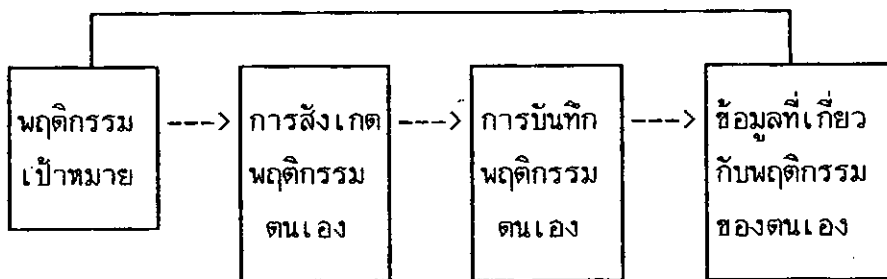

ไม่เช่นนั้นแล้ว จะทำให้บุคคลไม่สามารถกระทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ได้และเมื่อบุคคลตั้งเป้าหมายหลักแล้ว ควรแบ่งเป้าหมายหลักออกเป็นเป้าหมายย่อย ๆ ที่จะนำไปสู่เป้าหมายหลัก ซึ่งทำให้บุคคลสามารถกระทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ได้ง่ายขึ้น เมื่อบุคคลประสบผลสำเร็จในเป้าหมายย่อยบุคคลจะมีความพึงพอใจ และเกิดแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลพยายามที่จะแสดงพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายหลักให้ได้ แบนดูรา (Bandura. 1977 : 161-163)

การเตือนตนเอง (Self - Monitoring) เนลสัน (Nelson. 1977 : 264-266) ได้อธิบายกระบวนการเตือนตนเองว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกต และบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเองเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้ทราบว่าในเวลานั้นตนเองกำลังทำอะไรอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากตามปกติบุคคลมักขาดความระมัดระวังต่อการกระทำของตนเอง ดังนั้นบุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยไม่รู้ตัว และไม่เคยสังเกตพฤติกรรมของตนเอง แต่ถ้าเมื่อใดที่บุคคลเริ่มสังเกตพฤติกรรมของตนเองและแยกแยะได้ว่า ตนเองกำลังทำอะไร ในสภาพการณ์ใดแล้วการควบคุมตนเองจะเกิดขึ้น และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้การเตือนตนเองยังเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นกับตนเอง โดยเน้นถึงจำนวนครั้งหรือช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับที่จะทำให้บุคคลทราบว่า ตนเองแสดงพฤติกรรมในลักษณะใด

การเตือนตนเองประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การสังเกตพฤติกรรมตนเอง (Self-Observation) และการบันทึกพฤติกรรมตนเอง (Self-Recording) การสังเกตพฤติกรรมตนเองจะช่วยให้บุคคลสามารถพิจารณาได้ว่าพฤติกรรมเป้าหมายได้เกิดขึ้นหรือไม่ การบันทึกพฤติกรรมตนเอง จะช่วยให้บุคคลทราบทิศทางของพฤติกรรมและเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินตนเองว่า พฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้นตรงตามเกณฑ์ที่จะได้รับการเสริมแรงหรือไม่

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุป กระบวนการเตือนตนเอง (ประทีป จินฺงี. 2531 : 15) ได้ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการเตือนตนเอง

วัตสันและโอเวียลี กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมตนเองและการบันทึกพฤติกรรมตนเอง นั้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะขั้นตอนทั้งสองของกระบวนการเตือนตนเอง เทียบได้กับระยะเส้นฐานของการปรับพฤติกรรมนั่นก็คือ ผู้ปรับพฤติกรรมได้กำหนดเป้าหมายไว้ในตอนแรกแล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ตนต้องการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมตนเองนั้น ก็จะทำหน้าที่เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับว่าตนเองได้ดำเนินการไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายได้ตามที่กำหนดไว้ในตอนแรกหรือยัง ถ้ายังก็จะได้พยายามไปสู่เป้าหมายนั้น และเมื่อกระทำพฤติกรรมเป้าหมายได้ ตามที่กำหนดไว้แล้วก็จะมีการให้การเสริมแรงตนเองตามมา เพราะฉะนั้นจะเห็นว่า การเตือนตนเอง ไม่เพียงแต่จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น ยังสามารถที่จะ ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้อีกด้วย (Wilson and O'Learly. 1980 : 226)

ในการเตือนตนเองนั้น คอว์เมียร์และคอว์เมียร์ (Cormier and Cormier. 1979 : 481-487) ได้เสนอขั้นตอนในการเตือนตนเองไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ (1) จำแนกพฤติกรรมเป้าหมายว่า พฤติกรรมอะไรเป็นพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการสังเกต (2) กำหนดเวลาสังเกต และบันทึกพฤติกรรมเป้าหมาย (3) กำหนดวิธีการบันทึกพฤติกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึก พฤติกรรม (4) ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง (5) แสดงผลการบันทึกพฤติกรรมตนเอง เป็นกราฟหรือภาพ (6) วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึก เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

ข้อดีของการนำกระบวนการเตือนตนเองมาใช้ ประทีป จินงี (2531 : 15) ได้รวบรวมไว้ดังนี้ การเตือนตนเองด้วยการสังเกตและบันทึกข้อมูลด้วยตนเองนั้นเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเป้าหมาย ทำให้ผู้ถูกปรับพฤติกรรมสามารถกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายได้ และการเตือนตนเองด้วยการสังเกต และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ ความถี่ของพฤติกรรมเป้าหมายทั้งในระยะเก็บรวบรวมข้อมูลเส้นฐานและระยะดำเนินการทดลองนั้น ทำให้สามารถประเมินความสำเร็จ หรือ ความล้มเหลวของเทคนิคที่นำมาใช้ในการทดลองได้

นอกจากนี้ การนำการเตือนตนเองมาใช้นั้น ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (Nelson. 1977 : 273-296) คือ การนิยามพฤติกรรมเป้าหมายนั้นควรนิยามให้ชัดเจนทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลจะได้สังเกต และบันทึกพฤติกรรมได้ถูกต้องตรงกัน นอกจากนั้นแบบบันทึกพฤติกรรมที่นำมาใช้ในการบันทึกข้อมูล ควรเป็นแบบบันทึกที่เก็บรักษาง่ายและสะดวกในการใช้

การประเมินตนเอง (Self - Evaluation)

การประเมินตนเอง เป็นการประเมินพฤติกรรมของตนเองจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง โดยอาศัยเป้าหมายพฤติกรรมที่ตนตั้งไว้เป็นเกณฑ์สำหรับประเมินพฤติกรรม บุคคลจะทราบว่าตนเองสามารถแสดงพฤติกรรมได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ หากพบว่า ตนเองสามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายก็จะนำไปสู่การ

เสริมแรงตนเอง โดยบุคคลจะเสริมแรงตนเองตามเงื่อนไขการเสริมแรงที่กำหนดไว้ นอกจากนี้บุคคลจะมีปฏิกิริยาต่อตนเอง จากการประเมินตนเองซึ่งอาจจะเป็นการแสดงความพึงพอใจ ความภูมิใจต่อตนเองเมื่อประเมินตนเองว่า สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายหรือเกิดความละเอียดเสียใจต่อตนเองเมื่อประเมินตนเองว่า ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามเป้าหมาย มาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองอีกต่อหนึ่ง (Gross and Drabman. 1982 : 293)

การเสริมแรงตนเอง (Self - Reinforcement)

การเสริมแรงตนเอง หมายถึง การที่บุคคลจัดผลกรรมที่เป็นแรงเสริมให้แก่ตนเอง เมื่อกระทำพฤติกรรมได้บรรลุเป้าหมายที่ตนเอง เป็นผู้กำหนดไว้เพื่อทำให้พฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น โดยที่เจ้าของพฤติกรรม เป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ได้แรงเสริมนั้นด้วยตนเอง ซึ่งการเสริมแรงตนเองนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการเสริมแรงจากภายนอกเพราะทั้งสองกระบวนการนี้ ใช้หลักทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ที่เน้นถึงการให้ตัวเสริมแรงเมื่ออินทรีย์กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมา และเป็นผลทำให้พฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น ซึ่งพฤติกรรมหรือผลของพฤติกรรมใดที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมผลของพฤติกรรมนั้นก็เพิ่มขึ้น (Deese and Hulse. 1967 : 24-30)

แต่การเสริมแรงจากภายนอกนั้นบุคคลอื่น เช่น ครู ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงและเป็นผู้ให้ตัวเสริมแรงแก่บุคคลที่ถูกปรับพฤติกรรมเมื่อบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ส่วนการเสริมแรงตนเองนั้นบุคคลที่ต้องการปรับพฤติกรรมตนเอง เป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงตนเอง ตลอดจนเป็นผู้ให้ตัวเสริมแรงแก่ตนเองด้วย ซึ่งในกรณีที่เป็นการเสริมแรงตนเองนี้สามารถจัดหาตัวเสริมแรงได้ 2 ลักษณะ คือ บุคคลที่ต้องการปรับพฤติกรรมเป็นผู้จัดหาตัวเสริมแรงด้วยตนเอง หรือบุคคลอื่นเป็นผู้จัดหาตัวเสริมแรงให้ (Kazdin. 1984 : 202) จากลักษณะของกระบวนการเสริมแรง ทั้ง 2 กระบวนการดังที่ได้กล่าวมานี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการเสริมแรงจากภายนอกและการเสริมแรงตนเอง พบว่า การให้การเสริมแรงจากภายนอกและการให้การเสริมแรงตนเอง มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันในการเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมาย (Bandura. 1977 ; Nelson and others. 1983 : 557) แต่การเสริมแรงตนเองจะมีลักษณะที่ดีกว่าการเสริมแรงจากภายนอก ทั้งนี้เป็น เพราะการเสริมแรงตนเองเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและดำเนินการปรับพฤติกรรมด้วยตนเอง นอกจากนี้การเสริมแรงตนเองยังทำให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปมีโอกาที่จะคงอยู่มากกว่าการเสริมแรงจากภายนอกด้วย (Bandura. 1969 : 467-485)

ข้อดีของการเสริมแรงตนเอง มีดังนี้ (1) การเสริมแรงตนเอง เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในการทำให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว มีโอกาที่จะคงอยู่หลังจากถอดถอนโปรแกรมการปรับพฤติกรรมออกไปแล้ว (Rosenbaum and Drabman. 1979 :

467-485) (2) การเสริมแรงตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองในการกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลดอิทธิพลจากภายนอก (Bandura. 1969 : 620) (3) การให้การเสริมแรงตนเอง สามารถทำให้บุคคลที่ต้องการปรับพฤติกรรมเลือกตัวเสริมแรงได้ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด (Kazdin. 1984 : 202)

นอกจากนี้ แคชดิน (Kazdin.1984 : 203-204) ได้กล่าวเสริมไว้ว่า ในการใช้การเสริมแรงตนเองต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (1) ต้องมีการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและปริมาณรางวัลให้ชัดเจน (2) ต้องมีการสังเกตตนเองก่อนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือผลของพฤติกรรมที่ตนเองต้องการจะเปลี่ยน (3) ในกรณีที่บุคคลเป็นผู้จัดหาตัวเสริมแรงให้แก่ตนเอง ตัวเสริมแรงที่เลือกควรเป็นสิ่งที่หาง่าย และสะดวกต่อการที่จะให้การเสริมแรงตนเอง (4) ในกรณีที่บุคคลอื่นเป็นผู้จัดหาตัวเสริมแรงให้ นั้น ตัวเสริมแรงที่ใช้จะต้องเป็นสิ่งที่ผู้ต้องการปรับพฤติกรรมมีความต้องการมากที่สุด ในการเลือกประเภทของตัวเสริมแรงนั้นควรพิจารณาถึงปัญหา อายุและศักยภาพของผู้ที่ต้องการปรับพฤติกรรมด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

จากแนวคิดที่นำวิธีการควบคุมตนเองมาปรับพฤติกรรมนั้น ได้มีงานวิจัยต่างๆ ศึกษาถึงประสิทธิภาพของวิธีการควบคุมตนเองในการปรับพฤติกรรม ทั้งที่กระบวนการของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและที่ผลของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนนั้น (กลินน์และ โทมัส (Glynn and Thomas. 1970: 123-132) ได้ทำการศึกษาผลของการชี้แนะร่วมกับวิธีการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาจำนวน 34 คน) โดยผู้วิจัยได้แบ่งระยะเวลาทดลองออกเป็น 2 ระยะดังนี้ ระยะแรกผู้วิจัยให้นักเรียนใช้วิธีการควบคุมตนเอง โดยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจเรียนด้วยตนเอง ระยะที่สอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเช่นเดียวกับระยะที่ 1 เพียงแต่ผู้วิจัยใช้แผ่นป้ายเป็นตัวชี้แนะแทนคำสั่งของครู (ผลการทดลอง พบว่าการใช้การชี้แนะร่วมกับวิธีการควบคุมตนเองเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นในระยะทดลองและคงอยู่ในระดับสูงในระยะติดตามผล) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์ อินทศร (2526 : 72-75) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีการควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งระยะเวลาทดลองออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการฝึกนักเรียนให้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง ขั้นตอนที่ 2 ทำเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 แต่เพิ่มการเสริมแรงตนเอง โดยให้นักเรียนให้การเสริมแรงตนเอง เมื่อนักเรียนสามารถทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีการให้การเสริมแรงตนเองในช่วงตอนพักกลางวัน หรือตอนเย็นของทุกวันที่มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง ขั้นตอนที่ 3 ทำเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 2 แต่ต่างกันที่ระยะเวลาการให้การเสริมแรงตนเอง คือ ในขั้นตอนนี้จะมีการให้การเสริมแรงตนเองในวันสุดท้าย

ที่มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองของแต่ละสัปดาห์ และภายหลังจากการยุติการทดลอง ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามผลในสัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 6 ตามลำดับ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้การควบคุมตนเองมีระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล

ส่วนการศึกษานำกระบวนการการควบคุมตนเองในแต่ละขั้นตอน มาใช้การเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในชั้นเรียนนั้น (แพตเตอร์สันและเลปเปอร์ (Patterson and Lepper. 1978 : 247-253) ได้ทำการศึกษาผลของการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสังเกตพฤติกรรมตนเองและการประเมินตนเองต่อพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่ง และการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับ 6 จำนวน 67 คน) โดยได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายของงานที่จะทำในแต่ละคาบเรียน โดยกำหนดจำนวนหน้าของหนังสือที่จะอ่าน และจำนวนข้อของโจทย์คณิตศาสตร์ที่จะทำ ให้เสร็จและให้การประเมินตนเองว่าทำงานเสร็จมากน้อยเพียงใดหลังจากหมดเวลาแล้ว กลุ่มที่ 2 ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 แต่ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย "+" ลงในแบบฟอร์มที่แจกให้ แต่ถ้าไม่ได้ทำงานตามเป้าหมายนั้นให้ใส่เครื่องหมาย "-" ลงในตาราง และเมื่อหมดเวลาจึงให้นักเรียนทำเครื่องหมายที่เลขหน้าของหนังสือที่ได้อ่านถึง และบันทึกจำนวนโจทย์คณิตศาสตร์ที่ทำเสร็จ กลุ่มที่ 3 ให้นักเรียนทำเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 2 แต่เพิ่มการประเมินตนเองเมื่อหมดเวลาในคาบเรียนนั้น กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุมที่ไม่มีการฝึกการควบคุมตนเอง หลังจากที่ถูกวิจัยเก็บข้อมูลพื้นฐานของพฤติกรรมเป้าหมาย เป็นเวลา 4 สัปดาห์แล้ว จึงทำการทดลองตามเงื่อนไขการทดลองของแต่ละกลุ่ม (ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่มีการสังเกตพฤติกรรมตนเองและประเมินตนเองมีพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่ง และมีความก้าวหน้าในบทเรียนคณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐานมากที่สุด ส่วนกลุ่มที่ใช้การตั้งเป้าหมายเพียงอย่างเดียว และกลุ่มที่ใช้การตั้งเป้าหมายร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมตนเองมีความก้าวหน้าเพียงเล็กน้อย ทั้งพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่งและความก้าวหน้าในบทเรียน นอกจากนี้ Wall (1982 : 129-136) ได้ทำการศึกษาผลการเตือนตนเอง และการเสริมแรงตนเอง ต่อคะแนนการทำแบบทดสอบของนักเรียนระดับ 4 จำนวน 85 คน ที่มีระดับสติปัญญาไม่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยแบ่งการทดลองออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีการใช้การเตือนตนเองเพียงอย่างเดียว กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีการเตือนตนเองร่วมกับการเสริมแรงตนเอง และกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่มีการใช้การเสริมแรงตนเองเพียงอย่างเดียว ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการเตือนตนเองร่วมกับการเสริมแรงตนเอง และนักเรียนกลุ่มที่มีการใช้การเสริมแรงตนเองเพียงอย่างเดียว มีคะแนนการทำแบบทดสอบสูงกว่านักเรียนในกลุ่มที่มีการใช้การเตือนตนเองเพียงอย่างเดียว และนักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ แต่นักเรียนกลุ่มที่ใช้การเตือนตนเองร่วมกับการเสริมแรงตนเองมีคะแนน

ทำแบบทดสอบสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีการให้การเสริมแรงตนเองอย่างเดียวน้อยเท่านั้น

ไกรเนอร์และคาลอรี (Greiner and Kalory. 1976 : 495-502) ได้ทดลองกับนักศึกษา โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน เป็นกลุ่มทดลอง 5 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยนักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองทั้ง 5 กลุ่มได้รับการฝึกวิธีการอ่านแบบ SQ 3R (Survey Question, Read, Recite and Reriew) ตามเงื่อนไขการทดลองคือกลุ่มทดลอง 1 ฝึกเฉพาะการอ่านเพียงอย่างเดียว กลุ่มทดลอง 2 ฝึกการอ่านร่วมกับการตั้งความคาดหวังที่จะเพิ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมทางการเรียน กลุ่มทดลอง 3 ฝึกการอ่านโดยมีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง กลุ่มทดลองที่ 4 ฝึกการอ่านโดยมีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองเพิ่มการเสริมแรงตนเอง กลุ่มทดลองที่ 5 ฝึกเช่นเดียวกับกลุ่มทดลองที่ 4 แต่เพิ่มวิธีการวางแผนการเรียน ผลการทดลอง พบว่า นักศึกษาในกลุ่มที่ฝึกการอ่านร่วมกับการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมตนเอง กลุ่มที่เพิ่มการเสริมแรงตนเองและกลุ่มที่เพิ่มการวางแผนการเรียน สามารถใช้เวลาในการอ่าน จำนวนงานที่ทำเสร็จตามที่อาจารย์มอบหมายและคะแนนเฉลี่ย ในการทำแบบทดสอบมากกว่า นักศึกษาในกลุ่มที่ฝึกการอ่านเพียงอย่างเดียวและกลุ่มที่มีการฝึกร่วมกับการตั้งความคาดหวัง

✓ สำหรับงานวิจัยที่ได้นำวิธีการควบคุมตนเอง โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงตนเองและการเปรียบเทียบผลการเสริมแรงตนเองและการเสริมแรงภายนอก ต่อพฤติกรรมและที่เป็นผลของพฤติกรรม บราวเวอร์และคนอื่น (Bower and others. 1985) ได้ทำการศึกษาผลของการให้การเสริมแรง โดยครูและนักเรียนให้การเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายของเด็กที่ขาดทักษะทางการเรียน และอยู่ในโปรแกรมพิเศษของโรงเรียนจำนวน 6 คน ซึ่งการทำงานตามที่ครูมอบหมายนั้น ก็คือ การอ่านและการจดคำศัพท์ในบทเรียนที่ครูแจกให้ โดยจะต้องอ่านและจดจำคำศัพท์ให้ถูกต้องภายใน 12.5 นาที ผู้วิจัยได้แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะเวลา คือ ระยะเวลาแรก เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในระบายนักเรียนจะได้รับเงินวันละ 5 เซนต์ ระยะเวลาที่สอง เป็นระยะที่ครูให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักเรียน โดยที่เมื่อใดก็ตามที่ครูมองไปที่นักเรียนและ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ตั้งใจทำงานครูก็ให้การเสริมแรง โดยการให้คะแนนแก่นักเรียน 1 คะแนนทุกครั้ง ซึ่งนักเรียนสามารถนำคะแนนที่ได้ไปแลกเงินเป็นอัตรา 1 คะแนนต่อเงิน 5 เซนต์ ในแต่ละวันนักเรียนจะแลกได้ไม่เกิน 50 เซนต์ ระยะเวลาสามเป็นระยะที่นักเรียนให้การเสริมแรงตนเอง โดยนักเรียนจะได้รับการฝึกให้ใช้เครื่องบันทึกสัญญาณสำหรับการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองพร้อมทั้งได้รับเครื่องช่วยนับแต้มชนิดที่ใช้ผูกติดข้อมือ) สำหรับการให้คะแนนตนเองและทุกระยะเวลาการทดลอง ผู้วิจัยจะทำการทดสอบหลังการเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบชนิดเลือกตอบจำนวนตั้งแต่ 5-12 ข้อ ผลการทดลองพบว่า ในระยะพื้นฐาน พฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 53.91 ของพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ที่ผู้วิจัยสังเกตทุกครั้งที่ตลอดระยะเวลาพื้นฐานและเพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 67.20

ของพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ที่ผู้วิจัยสังเกตทุกครั้งตลอดระยะเวลาการทดลอง ที่นักเรียนเป็นผู้ให้การเสริมแรงตนเองส่วนด้านผลการทดสอบหลังการเรียนนั้นพบว่า ในระยะเส้นฐานนักเรียนทำข้อสอบถูกต้อง โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.84 ของคะแนนความถูกต้องทั้งหมด ในการทำแบบทดสอบและเพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.46 ของคะแนนความถูกต้องทั้งหมด ในการทำแบบทดสอบของนักเรียนในระยะทดลองที่ครูเป็นผู้ให้การเสริมแรงและเพิ่มขึ้นเป็น ค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.64 ของคะแนนความถูกต้องทั้งหมดในการทำแบบทดสอบของนักเรียน ในระยะที่นักเรียนเป็นผู้ให้การเสริมแรงตนเอง และขณะเดียวกัน / สวาท เส้นทอง (2529 : 54-59) ได้ทำการศึกษาผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยนักเรียนเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงด้วยตนเอง และครูเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนบวกเลขและลบเลขของเด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้ จำนวน 9 คน ผลการทดลองพบว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยนักเรียนเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงด้วยตนเอง และครูเป็นผู้เป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนบวกเลขสูงกว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยนักเรียนเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงกับกลุ่มครูเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงนั้นมีผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนบวกเลขและลบเลขเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกัน

ประทีป จินต์ (2531) ได้เปรียบเทียบผลของการเสริมแรงด้วยตนเองต่อผลการสอบย่อยวิชาภาษาไทย กับการเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการ ซึ่งได้แก่พฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน ตามเงื่อนไขการทดลองดังนี้ กลุ่มทดลอง 1 เป็นกลุ่มที่ให้นักเรียนเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน กลุ่มทดลอง 2 เป็นกลุ่มที่ให้นักเรียนเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อย กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่มีการเสริมแรงตนเอง ผู้วิจัยได้แบ่งระยะเวลาทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเส้นฐาน เป็นระยะที่เก็บข้อมูลของพฤติกรรมตั้งใจเรียนในชั่วโมงภาษาไทยตลอดเวลาที่ครูทำการสอนในแต่ละคาบ และเก็บข้อมูลผลการสอบย่อยในช่วงท้ายชั่วโมง ระยะนี้ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2 เป็นระยะทดลอง ซึ่งเป็นระยะที่มีการใช้การเสริมแรงตนเองในกลุ่มทดลองใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ระยะที่ 3 เป็นระยะติดตามผลการใช้การเสริมแรงตนเอง หลังจากการยุติการเสริมแรงตนเองแล้ว โดยเก็บข้อมูลเช่นเดียวกับระยะเส้นฐาน ผลการทดลองพบว่า ในด้านคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน และนักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ แต่นักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน และนักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านคะแนนการสอบย่อย พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน และนักเรียนกลุ่มที่

มีการเสริมแรงตนเอง ต่อผลการสอบย่อย มีคะแนนการสอบย่อยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล โดยที่นักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อย มีคะแนนผลการสอบย่อยสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน แต่ในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อย มีคะแนนผลการสอบต่ำกว่านักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน ส่วนพฤติกรรมตั้งใจเรียนนั้น นักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน และนักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อย มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในระยะทดลอง และในระยะติดตามผล โดยนักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงกว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อย อย่างมีนัยสำคัญทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาลักษณะการเปรียบเทียบผล ของการใช้ควบคุมภายนอกและผล การใช้เทคนิคการควบคุมภายในการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรม ดังเช่น งานวิจัยของ วิล อาชวอาร์ณ (2531) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกการประเมินตนเองกับการใช้การเสริมแรงทางบวก ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมการตั้งใจเรียน โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 คน เป็นผู้มีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนอยู่ใน ระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ของพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งหมดตามข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัย และจากคำรายงานของครู ผู้สอนคณิตศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ใช้โปรแกรมการประเมินตนเอง โดยกลุ่มทดลองนี้จะได้รับการฝึกประเมินตนเอง เพื่อเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนและนำผลการฝึกไปใช้ประเมินตนเองในชั่วโมงคณิตศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนการดังนี้ ก่อนเข้าห้องเรียนนักเรียนตั้งเป้าหมายพฤติกรรมตั้งใจเรียน และในขณะที่เรียนนักเรียนก็จะสังเกต และบันทึกพฤติกรรมตั้งใจเรียนด้วยตนเอง ควบคู่กับผู้วิจัย ก็จะสังเกต ทำยชั่วโมงนำข้อมูลที่นักเรียนสังเกตมาเทียบข้อมูลผู้วิจัย ถ้าข้อมูลตรงกันถือว่าข้อมูลการสังเกตใช้ได้ ให้นักเรียนนำข้อมูลไปเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้ามีคะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะได้รับการเสริมแรง เป็นคะแนน ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปแลกเปลี่ยนของอย่างอื่นได้

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก ผู้วิจัยให้นักเรียนตั้งเกณฑ์พฤติกรรมตั้งใจเรียน และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในชั่วโมงคณิตศาสตร์เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ผู้วิจัยจะให้การเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกรครั้งละ 10 คะแนนซึ่งนักเรียนสามารถสะสมหรือนำไปแลกเปลี่ยนสิ่งของตามรายการที่ระบุไว้ได้ โดยมีเงื่อนไขว่า เกณฑ์ที่ตั้งต้องเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์เดิม ถ้าเท่ากับเกณฑ์เดิม 3 ครั้งแล้วนักเรียนจะต้องเปลี่ยนเกณฑ์ใหม่

กลุ่มควบคุม มีการเรียนการสอนตามปกติ ไม่มีการฝึกการควบคุมตนเองและไม่มีการให้การเสริมแรงทางบวกใดๆ แต่ผู้วิจัยจะเข้าไปสังเกตพฤติกรรมเหมือนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

ส่วนในระยะติดตามผล ระยะนี้ผู้วิจัยยุติโปรแกรมการประเมินตนเองในกลุ่มทดลองที่ 1 และยุติการให้การเสริมทางบวกในกลุ่มทดลองที่ 2 แต่ก็ยังคงเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต และบันทึกแบบช่วงเวลาเช่นเดียวกับระยะเส้นฐานและระยะทดลอง จากการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกการประเมินตนเอง จะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นในระยะทดลองและระยะติดตามผล ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก จะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นในระยะการทดลองและติดตามผลและพบว่านักเรียนกลุ่มประเมินตนเอง มีพฤติกรรมความตั้งใจเรียนคงอยู่ คือ ในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกับระยะทดลอง

วิไลพร สิมวรวิวัฒน์ (2535) ได้ศึกษาผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัด ในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเป็นการศึกษาการแผ่ขยายข้ามสภาพการณ์ โดยผู้วิจัยแบ่ง กลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

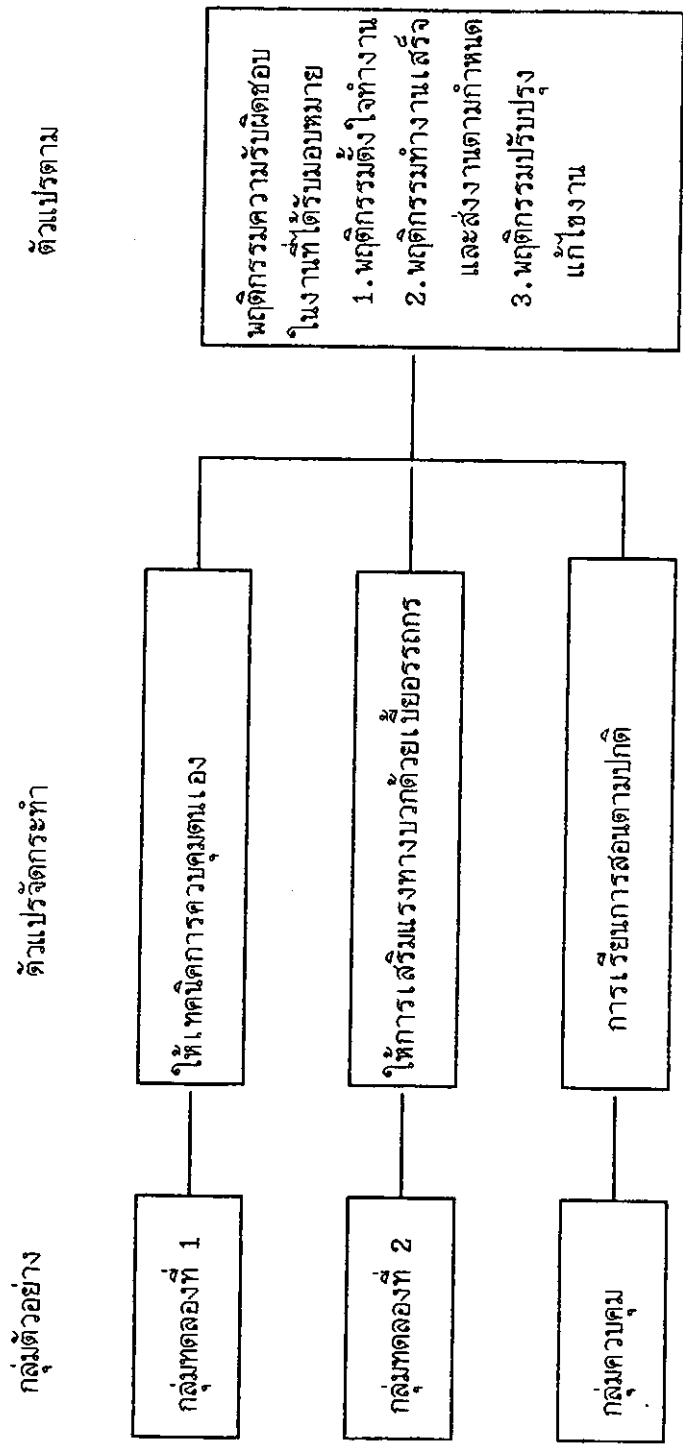
กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองจำนวน 5 คน โดยใช้โปรแกรมการควบคุมตนเองในช่วงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ โดยดำเนินการตั้งนี้ก่อนเข้าห้องเรียนนักเรียนตั้งเป้าหมายคะแนนความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดและบอกให้ผู้วิจัยทราบ จากนั้นบันทึกลงในแบบบันทึกการควบคุมตนเอง และหลังจากนั้นครูจะสอนเนื้อหาบทเรียนแก่นักเรียนเป็นเวลา 35 นาที แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นเวลา 10 นาทีเมื่อครบกำหนดเวลาผู้วิจัยเฉลยแบบฝึกหัด พร้อมทั้งให้นักเรียนบันทึกคะแนนความถูกต้องจากการทำแบบฝึกหัดลงในแบบบันทึกการควบคุมตนเอง แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากแบบฝึกหัดกับเป้าหมายที่วางไว้ ว่าสูงหรือต่ำกว่าก็คะแนน ถ้านักเรียนได้คะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับเป้าหมาย นักเรียนก็จะให้การเสริมแรงตนเอง เป็นคูปองที่นักเรียนสามารถนำไปแลกเปลี่ยนของอย่างอื่นได้ แต่ถ้าต่ำกว่าเป้าหมายนักเรียนก็จะไม่ได้รับการเสริมแรงและเมื่อนักเรียนทำได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ 3 วันติดต่อกัน ผู้วิจัยก็จะปรับเกณฑ์ใหม่ โดยเพิ่มเกณฑ์สูงขึ้นร้อยละ 10-15 ของคะแนน

กลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกในห้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษ (อ.014) จำนวน 5 คน โดยดำเนินการทดลองตั้งนี้ก่อนเข้าห้องเรียนผู้วิจัยจะบอกเกณฑ์เป้าหมายคะแนนความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัด หลังจากนั้นครูจะทำการสอนเนื้อหาบทเรียนแก่นักเรียน ต่อจากนั้นทำแบบฝึกหัดและเฉลยแบบฝึกหัดเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 เมื่อสิ้นชั่วโมงเรียนผู้วิจัยจะพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดกับเป้าหมายที่วางไว้ ถ้านักเรียนได้คะแนนความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดสูงกว่าหรือเท่ากับเป้าหมาย ผู้วิจัยจะให้คูปองที่นักเรียนสามารถนำไปแลกเปลี่ยนของอย่างอื่นได้ เช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 ชั่วโมงภาษาไทย

อาจารย์ผู้สอนดำเนินการสอนเช่นเดียวกับในชั่วโมงภาษาอังกฤษ คือ มีการบรรยายเนื้อหาบทเรียน 35 นาที ทำแบบฝึกหัด 10 นาที และเฉลยแบบฝึกหัดแต่ในชั่วโมงนี้นักเรียนในกลุ่มที่ 1 ไม่ต้องตั้งเป้าหมายใด ๆ และนักเรียนกลุ่มที่ 2 ก็จะไม่ได้รับการเสริมแรงใด ๆ เช่นเดียวกันแต่จะดูผลการแผ่ขยายข้ามสถานการณ์จากชั่วโมงคณิตศาสตร์มายังชั่วโมงภาษาไทย ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองในวิชาภาษาอังกฤษมี คะแนนความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ และยังพบอีกว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองและนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก มีคะแนนความถูกต้องการทำแบบฝึกหัด ในวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ในระยะทดลองแต่ทั้งสองวิธีให้ผลไม่แตกต่างกัน และพบว่าการคงอยู่ของพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องในวิชาภาษาอังกฤษระยะติดตามผล กลุ่มที่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบความคิดสำหรับการวิจัย

จากทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ประมวลมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นกรอบความคิดสำหรับการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเองกับการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม และมีตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ เทคนิคการควบคุมตนเองและการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ ซึ่งตัวแปรจัดกระทำเหล่านี้จะส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 3

ตัวแปรตาม

ตัวแปรจัดการกระทำ

กลุ่มตัวอย่าง

ภาพประกอบ 3 แสดงกรอบแนวคิดของงานวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำสู่การตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะเส้นฐาน
2. นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม ทั้งในระยะการทดลองและระยะติดตามผล
3. ในระยะทดลอง นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย แตกต่างกับนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร
4. ในระยะติดตามผล นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบและศึกษาผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค ชั้นปีที่ 1

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าร้อยละ 50 จำนวน 27 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าร้อยละ 50 จำนวน 15 คน จาก 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน โดยทั้ง 3 ห้องเรียน มีอาจารย์ผู้สอนวิชาเขียนแบบเทคนิค เป็นอาจารย์ท่านเดียวกัน และกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะดังนี้

กลุ่มทดลอง 1 ใช้เทคนิคควบคุมตนเอง จำนวน 5 คน

กลุ่มทดลอง 2 ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร จำนวน 5 คน

กลุ่มควบคุม เรียนตามปกติ จำนวน 5 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเขียนแบบเทคนิค โดยก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายตามที่นิยามไว้ และสอบถามรายชื่อนักศึกษาที่พฤติกรรมความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายต่ำ ในวิชาเขียนแบบเทคนิค ซึ่งมีจำนวน 30 คน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาทุกคนในแต่ละห้องเรียน ในวิชาการเขียนแบบเทคนิค โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

2.1 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยสังเกตแบบ ช่วงเวลาช่วงละ 10 วินาที ตลอดระยะเวลา 1 คาบ คาบละ 45 นาที รวม 270 ช่วง ซึ่งการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษาจะทำการสังเกตทีละคน ด้วย วิธีการสุ่มช่วงเวลา คนละ 1 ช่วงหมุนเวียนกันไป

2.2 บันทึกความถี่ของจำนวนครั้งพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

2.3 บันทึกผลคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้ง 3 ส่วน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ดังนั้นนักศึกษาที่มีการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าร้อยละ 50 ผู้วิจัยจะถือว่า นักศึกษาค้นนั้นมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำ ต่อจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบกับรายชื่อที่ได้จากอาจารย์ผู้สอน โดยดูข้อมูลที่ได้สอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าสอดคล้องก็จะคัดเลือกเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง ถ้าไม่สอดคล้องกันผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยเป็นหลักในการพิจารณาว่า นักศึกษา เป็นผู้มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่ำ ซึ่งมีจำนวน 27 คน เป็นนักศึกษาจาก ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 9 คน ห้องเรียนที่ 2 จำนวน 8 คน ห้องเรียนที่ 3 จำนวน 10 คน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายว่าห้องใดเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และ กลุ่มควบคุมโดยการจับฉลาก จากการสุ่มพบว่า ห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มทดลอง 1 ได้รับเทคนิคการ ควบคุมตนเอง ห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง 2 ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร และห้องเรียนที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม

เพื่อให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความสมัครใจในการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับ พฤติกรรม ผู้วิจัยประกาศรับสมัครนักศึกษาที่มีความสนใจและต้องการจะเข้าร่วม โปรแกรมควบคุม ตนเองในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยผู้วิจัยได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการทำ โปรแกรม ว่า เป็นการฝึกทักษะการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยนำรายชื่อนักศึกษา ที่สมัครเข้าร่วม โปรแกรมมาดำเนินการคัดเลือก โดยทำการคัดเลือกเฉพาะนักศึกษาที่มีพฤติกรรม ความรับผิดชอบต่ำในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าร้อยละ 50 เข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง จากนักศึกษาที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำ ในขั้นที่ 3 ให้ได้ห้องละ 5 คนเป็นตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยวัดภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย แบบวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และอาชีพผู้ปกครอง ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความ รับผิดชอบ พบว่า ตัวแปรภูมิหลัง ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และ อาชีพผู้ปกครอง ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมี พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการทดลอง ให้มีภูมิหลังที่ ใกล้เคียงกัน

การออกแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการทดลอง แบบการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง และมีกลุ่มควบคุม (ABF Control Group Design) โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะดังนี้

1. **ระยะเก็บข้อมูลพื้นฐาน หรือระยะเส้นฐาน (A)** เป็นระยะที่ทำกรรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนดำเนินโปรแกรมการควบคุมตนเอง และการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งได้แก่

1.1 พฤติกรรมตั้งใจทำงาน สังเกตได้จาก

- ปฏิบัติตามคำสั่งของครู
- ชักถามรายละเอียดและข้อสงสัยในงานที่ครูมอบหมายให้
- ทำงานที่ครูมอบหมายได้อย่างต่อเนื่องจนงานนั้นสำเร็จ โดยไม่แสดง

พฤติกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการที่ได้รับมอบหมาย เช่น ส่งเสียงรบกวนเพื่อน ลูกจากที่นั่ง เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

1.3 พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

2. **ระยะดำเนินการทดลอง (B)** เป็นระยะที่ผู้วิจัยได้จัดกระทำใช้เทคนิคของการปรับพฤติกรรมให้กับกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และสังเกตและบันทึกผลพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในสภาพการณ์จริงในห้องเรียน ดังนี้

กลุ่มทดลอง 1 นักศึกษานำกระบวนการที่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมาใช้ในสภาพการณ์จริงในห้องเรียนวิชาเขียนแบบเทคนิค

กลุ่มทดลอง 2 ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในสภาพการณ์ในห้องเรียนวิชาเขียนแบบเทคนิค

กลุ่มควบคุม ในกลุ่มนี้จะไม่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองและการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร แต่ผู้วิจัยจะเข้าไปสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในสภาพการณ์จริงในห้องเรียน วิชาการเขียนแบบเทคนิค

3. **ระยะติดตามผล (F)** เป็นระยะติดตามผลหลังจากยุติการใช้การควบคุมตนเองของกลุ่มทดลอง 1 และการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกรของกลุ่มทดลอง 2 แล้ว

แบบการวิจัย

ระยะเวลา	ระยะที่ 1 A	ระยะที่ 2 B	ระยะที่ 3 F
กลุ่มตัวอย่าง			
กลุ่มทดลอง 1	ระยะ เส้นฐาน	การควบคุมตนเอง	ติดตามผล
กลุ่มทดลอง 2	ระยะ เส้นฐาน	เสริมแรงทางบวก (ด้วยเบียร์รถกร)	ติดตามผล
กลุ่มควบคุม	ระยะ เส้นฐาน	สอนตามปกติ	ติดตามผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สำหรับผู้วิจัยที่ใช้บันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1 แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่เป็นช่วงเวลา แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ
    - แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานแบบช่วงเวลา 10 วินาที สำหรับใช้ในการบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานเพื่อคัดเลือก นักศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง
    - แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานแบบช่วงสังเกต 20 วินาที และบันทึก 10 วินาที สำหรับผู้วิจัยใช้ในการบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในช่วงระยะเวลาทดลอง (B)
    - แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานแบบช่วงเวลา 3 นาที สำหรับนักศึกษา กลุ่มทดลอง 1 ใช้บันทึกพฤติกรรมตั้งใจในการทำงานด้วยตนเองในขณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย
  - 1.2 แบบบันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด
  - 1.3 แบบบันทึกผลคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน
2. แบบวัดภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย แบบวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และอาชีพผู้ปกครอง
3. โปรแกรมการฝึก การควบคุมตนเองของนักศึกษากลุ่มทดลอง 1
4. แบบสำรวจตัวเสริมแรง (ในกลุ่มทดลอง 1, 2)
5. สิ่งของแลกเปลี่ยน เช่น ปากกา ยางลบ สมุด ฯลฯ
6. ตารางกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรง

7. ตารางเปรียบเทียบร้อยละของช่วงเวลาและความถี่ของการแสดงพฤติกรรม
ความรับผิดชอบ

8. เครื่องเล่นเทป จำนวน 2 เครื่อง

9. เทปสัญญาณทุก 10 วินาที สำหรับใช้ในการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานเพื่อคัดเลือกนักศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาเป็นช่วง ๆ ละ 10 วินาที เป็นเวลา 30 นาที รวม 180 ช่วง

10. เทปสัญญาณทุก 3 นาที สำหรับนักศึกษากลุ่มทดลอง 1 ใช้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเอง ในแต่ละช่วง ๆ ละ 3 นาที จำนวน 10 ช่วงเวลา เป็นเวลาทั้งสิ้น 30 นาที

11. เทปให้สัญญาณทุก 20 วินาที สำหรับผู้วิจัยใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจในการทำงาน ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยสังเกต แบบช่วงเวลาสังเกตช่วงเวลาละ 20 วินาที บันทึก 10 วินาที รวม 60 ช่วงเวลาเป็นเวลาทั้งสิ้น 30 นาที

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

พฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 3 ส่วน คือ พฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ซึ่งจะทำการวัดผลของพฤติกรรมย่อยทั้ง 3 พฤติกรรม ซึ่งขั้นตอนในการสร้างดังนี้

แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน

1. ผู้วิจัยศึกษาดัชนี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

2. ผู้วิจัยสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาเขียนแบบเทคนิค เกี่ยวกับพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่พบในชั้นเรียน

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสังเกตและบันทึกผลการตั้งใจทำงานโดยนำข้อมูลจากข้อ 1, 2 มาเป็นแนวในการสร้าง ในเรื่องรูปแบบการกำหนดช่วงเวลาและกำหนดรายละเอียดพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ส่วนการกำหนดตารางแสดงจำนวนครั้งการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ผู้วิจัยหาได้จาก สัดส่วนของระยะเวลาการสังเกตพฤติกรรมต่อ สัดส่วนช่วงเวลาการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับเทปสัญญาณการสังเกต และระยะเวลาทั้งหมดของการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ยกตัวอย่าง เช่น เมื่อผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที ซึ่ง 1 ช่วงเวลาหรือ 1 ช่องจะใช้เวลา 30 วินาที ในเทปสัญญาณจะบอกให้ผู้สังเกตทำการสังเกตพฤติกรรมและบันทึกพฤติกรรมตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ดังนั้น ใน 1 คาบ การสอนได้กำหนดช่วงเวลาการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานไว้ 30 นาที เพราะฉะนั้นรวมช่วงเวลาสังเกตและบันทึกผลพฤติกรรมตั้งใจทำงานได้ 60 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดการบันทึก

พฤติกรรมตั้งใจทำงานผู้วิจัยต้องนำผลของการสังเกตของทั้ง 2 คน มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องในการสังเกต

ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน

แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้น ในการเรียนวิชาเขียนแบบเทคนิค ในขณะที่ปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมายซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

- แบบช่วงเวลา 10 วินาที (สำหรับ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง) ภาควิชา หน้า 132
- แบบช่วงสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที (สำหรับผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่าง) ภาควิชา หน้า 133
- แบบช่วงสังเกต 3 นาที (สำหรับนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างบันทึกพฤติกรรมตนเอง) ภาควิชา หน้า 134

การให้คะแนน

ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ให้นับเพียง 1 ครั้ง โดยเขียนเลข "1" ลงในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น

ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ให้เขียนเลข "0" ลงในช่วงเวลานั้น

แบบบันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกความถี่
2. ปรึกษาครูผู้สอนเกี่ยวกับระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และจำนวนครั้งการส่งงาน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม
3. สรุปข้อมูลที่ได้จากการปรึกษาครูผู้สอนมากำหนดเงื่อนไข พฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดตามเวลา ดังนี้

1 คาบเรียน กำหนดให้ส่งงาน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 การส่งงานที่ได้รับมอบหมายเมื่อนักศึกษาสามารถทำงานเสร็จตามกำหนด และ ครั้งที่ 2 เมื่อนักศึกษาสามารถแก้ไขงานได้เสร็จตามกำหนด

4. นำเงื่อนไขดังกล่าวมาสร้างเป็นตารางบันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดดังภาคผนวกหน้า 135

การให้คะแนน

ถ้านักศึกษาสามารถทำงานที่ครูกำหนดให้เสร็จ ผู้วิจัยจะบันทึกเลข "1" แต่เมื่อเลยกำหนดเวลาแล้ว นักศึกษาไม่นำงานมาส่ง หรือนำมาส่งแต่ไม่เสร็จผู้วิจัยจะบันทึก "0"

แล้วนำผลที่ได้มาคิดเป็นร้อยละการแสดงผลกิจกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด นั่นคือ ถ้านักศึกษาส่งงาน 2 ครั้ง จะได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 100 ถ้าส่ง 1 ครั้ง จะได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 50 และถ้านักศึกษาไม่ส่งงานเลยจะได้ คะแนนคิดเป็นร้อยละ 0

แบบบันทึกคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยปรึกษาผู้สอนประจำวิชาเกี่ยวกับลักษณะงานเขียนแบบที่นักศึกษามักจะทำผิดพลาด ซึ่งครูจะให้ไปแก้ไข

2. นำข้อมูลจากการปรึกษาครูผู้สอน มาสร้างแบบบันทึกผลคะแนนการแก้ไขงาน ดูภาคผนวกหน้า 137 , หน้า 138

การให้คะแนน

ผู้สอนจะตรวจนับรายการที่แก้ไขทั้งหมด โดยเทียบเท่ากับร้อยละ 100 และตรวจดูว่า นักศึกษาได้ทำการแก้ไขจริงกี่รายการ แล้วนำไปคิดคะแนนเป็น คะแนนร้อยละการปรับปรุงแก้ไขงาน ตัวอย่าง เช่น

รายการที่ต้องแก้ไข

1. ลากเส้นไม่ชัดเจน 3 จุด

2. ใช้สัญลักษณ์ผิด 3 จุด

รวมรายการแก้ไข 6 จุด = ร้อยละ 100

นักศึกษาได้ทำการแก้ไขจริง 4 จุด = $100 \times 4/6 = 66.66\%$ หรือคิดเป็น

ร้อยละ 66.66

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในชั่วโมง วิชาเขียนแบบเทคนิค โดยการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นเตรียมการทดลอง และชั้นการทดลอง

1.ชั้นเตรียมการทดลอง ใช้เวลาทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2536 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากทางวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์และอาจารย์ผู้สอน วิชาเขียนแบบเทคนิค ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

1.2 กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งในงานวิจัยนี้กำหนดให้พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นพฤติกรรมเป้าหมาย

1.3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วในขั้นต้น

1.4 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบด้วย แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน แบบบันทึกความถี่

พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด แบบบันทึกผลคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน แบบสำรวจตัวเสริมแรง เทปสัญญาณทุก 10 วินาที เทปสัญญาณ 3 นาที และเทปสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที

1.5 ผู้ช่วยสังเกต ได้ทำการฝึกการสังเกตให้กับผู้ช่วยสังเกตในงานวิจัยโดยอธิบายคำจำกัดความของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายตลอดจนวิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมให้ผู้ช่วยสังเกตฟังอย่างชัดเจน การสังเกตจะดำเนินการในช่วงเวลาการเขียนแบบเทคนิค แต่ไม่ใช่หึ่งกลุ่มตัวอย่าง สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที โดยพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ใช้เวลา 30 นาที ทำการสังเกตและบันทึกแบบช่วงเวลาสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที รวมช่วงเวลาที่สังเกต 180 ช่วง ผู้บันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด ผู้บันทึกผลคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ซึ่งแต่ละครั้งที่ทำการสังเกต จะเริ่มสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงาน หลังจากครูได้อธิบายและมอบหมายงานแล้ว 5 นาที การฝึกผู้ช่วยสังเกตนี้จะฝึกจนกระทั่ง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องในการสังเกต (IOR) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของการสังเกตแต่ละครั้งเป็นเวลา 3 วันติดต่อกันซึ่งการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกันในการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงาน (สม โภชน์ เอี่ยมสุภานิชิต. 2524 : 274 ; อ้างอิงมาจาก Kazdin. 1975) หาได้จากสูตร

$$\text{สัมประสิทธิ์} = \frac{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน}}{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน} + \text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกต่างกัน}} \times 100$$

ความสอดคล้อง

2. ขั้นตอนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2537 การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในห้องเรียน วิชาเขียนแบบเทคนิค ซึ่งแต่ละสัปดาห์จะมีการสอนทั้งสิ้น 3 คาบ คาบละ 50 นาที ซึ่งในแต่ละคาบ ใช้เวลาสังเกตและบันทึกพฤติกรรมดังนี้

- สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน 30 นาที
- บันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด
- บันทึกผลคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

รวมระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 15 สัปดาห์ โดยแบ่งระยะเวลาการทดลองออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ระยะเส้นฐาน (Baselilne) เป็นระยะรวบรวมข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินการโปรแกรมการปรับพฤติกรรม โดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายโดยดูจากพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งตามกำหนดและพฤติกรรม

ปรับปรุงแก้ไขงาน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในช่วงเวลา 3 สัปดาห์เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 7 ธันวาคม 2536 โดยทั้ง 3 กลุ่ม มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับจำนวนช่วงเวลาที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ความถี่ของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดและพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานด้วยวิธีเดียวกัน และการสอนของอาจารย์ในแต่ละคาบของวิชาการเขียนแบบเทคนิค นั้นอาจารย์ผู้สอนได้ดำเนินการสอนเป็นเวลา 50 นาที โดยมีการแบ่งช่วงเวลาการสอน ดังนี้

- 1) อธิบายงานและมอบหมายงาน เป็นเวลา 10 นาที
- 2) ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ 30 นาที
- 3) มีการกำหนดให้ส่งงาน
- 4) มีการให้แก้ไขงาน และกำหนดเวลาส่งงานที่ต้องแก้ไข

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเวลา และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ที่ได้รับมอบหมายของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยทำการสังเกตและบันทึกผลของพฤติกรรมทั้ง 3 ส่วนตั้งแต่ครูผู้สอนเริ่มมอบหมายงาน ซึ่งทั้ง 3 กลุ่มปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมตั้งใจทำงานผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ใช้วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา เป็นช่วงเวลาสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที ในช่วงสังเกต ถ้าผู้สังเกตเห็นนักศึกษาแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานตามลักษณะที่กำหนดไว้ข้างต้น ผู้สังเกตใส่หมายเลข "1" ถ้านักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างจากคำนิยาม เช่น ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครู ผู้สังเกตใส่หมายเลข "0" ในช่วงเวลาสังเกตนั้นรวมเวลาช่วงการสังเกตทั้งสิ้น 60 ช่วง ในระหว่างที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยกำลังสังเกต บันทึกพฤติกรรมความตั้งใจทำงานของนักศึกษา ผู้วิจัยจะเปิดเทปสัญญาณ 3 นาที โดยเทปสัญญาณนี้จะดังขึ้นทุก ๆ 3 นาที จำนวน 10 ครั้ง ซึ่งเทปสัญญาณ 3 นาที นี้จะทำการเปิดเหมือนกันทั้ง 3 กลุ่มเพื่อให้เกิดความเคยชิน ซึ่งนักศึกษาจะไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของสัญญาณ ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยก็เปิดสัญญาณเทปการสังเกตแบบเทปสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที ที่ผู้วิจัยใช้ในการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักศึกษา แล้วนำข้อมูลที่บันทึกจากผู้สังเกตทั้ง 2 คนในการสังเกตแต่ละครั้ง มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ซึ่งจะต้องมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าการสังเกตครั้งนี้มีความเที่ยงตรง จึงนำค่าของพฤติกรรมมาหาคะแนนเฉลี่ยร้อยละของการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ซึ่งต้องนำคะแนนส่วนนี้ไปร่วมกับคะแนนในส่วนที่ 2 คือ จำนวนร้อยละของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดและส่วนที่ 3 คือ จำนวนคะแนนร้อยละของพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

ส่วนที่ 2 คะแนนร้อยละของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด เนื่องจากในแต่ละคาบผู้สอนจะมีการกำหนดให้ส่งงานที่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ถ้านักศึกษาสามารถปฏิบัติ

ได้เสร็จและส่งงานภายในเวลาที่กำหนด ผู้สอนจะบันทึก "1" ในแบบบันทึกความถี่การส่งงานตามกำหนด ถ้าเลยเวลาที่กำหนด นักศึกษาไม่ส่งงาน หรือทำงานไม่เสร็จตามกำหนด ผู้สอนจะบันทึก "0" ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

การคิดคะแนนร้อยละของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด เนื่องจากใน 1 คาบกำหนดให้มี การส่งงาน 2 ครั้ง (ส่งงานตามที่ครูกำหนดและส่งงานที่ครูให้กลับไปแก้ไข) ถ้านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่งงาน 2 ครั้ง ก็จะได้คะแนนร้อยละของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงาน คิดเป็นร้อยละ 100 แต่ถ้าส่ง 1 ครั้งจะคิดเป็นร้อยละ 50 ถ้าไม่ได้ส่งงานเลยก็จะคะแนนคิดเป็นร้อยละ 0

ส่วนที่ 3 คะแนนร้อยละของพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน เมื่อนักศึกษาส่งงานอาจารย์ผู้สอนจะให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยการตรวจและบอกสิ่งที่ต้องแก้ไขให้นักศึกษาทราบว่า ควรแก้ไขอย่างไรและกำหนดเวลาการส่งงานที่ต้องแก้ไข

การคิดคะแนนพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานผู้ตรวจจะสำรวจดูว่านักศึกษา ได้ทำการแก้ไขตามรายการที่ได้ชี้แนะไว้ที่รายการ และนำไปคิดคะแนนร้อยละของการแก้ไขงานตามรายการที่นักศึกษาได้ทำการแก้ไขงานจริง

การคิดคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

หาได้จาก การรวมคะแนนร้อยละของทั้ง 3 ส่วนในแต่ละกลุ่ม แล้วหารด้วย 3 ซึ่งในที่นี้ก็คือ 3 พฤติกรรมย่อย (พฤติกรรมความตั้งใจทำงาน, พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด, พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน) ก็จะได้คะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละครั้งของการสังเกต

2.1.2 วันสุดท้ายของระยะเส้นฐาน ผู้วิจัยสำรวจตัวเสริมแรงของนักศึกษากลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 โดยให้นักศึกษากลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม กรอกแบบสำรวจตัวเสริมแรง ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 12 ข้อ (แสดงไว้ในภาคผนวก หน้า 144) และผู้วิจัยนำคำตอบของนักศึกษามาพิจารณาคัดเลือก ตัวเสริมแรงแลกเปลี่ยน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมากที่สุด และตัวเสริมแรงนั้นจะต้อง เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจัดหาให้ได้และมีราคาไม่แพงจนเกินไปไปต่อจากนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวเสริมแรง ไปจัดลำดับเป็นรายการแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรง โดยการจัดลำดับสิ่งของตามระดับความต้องการสูงสุดเป็นอันดับแรก ไปจนถึงรายการที่นักศึกษาต้องการน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้ายและให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มตอบแบบสอบถามปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษา อาชีพผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดูเพื่อศึกษาตัวแปรภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ระยะดำเนินการทดลอง (Treatment) ใช้เวลา 8 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2536 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2537 (หมายเหตุ วันที่ 10-14 มกราคม 2537 ไม่ได้เก็บข้อมูลเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างสอบกลางภาค) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่ง ระยะ

การทดลองออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ขั้นเตรียมการก่อนทดลอง

กลุ่มทดลอง 1 จะได้รับการฝึกควบคุมตนเอง ในสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนในวิชาการเขียนแบบเทคนิคเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยไม่ได้ทำการเก็บข้อมูลใดๆทั้งสิ้น ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการฝึกกระบวนการควบคุมตนเองให้นักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การเตือนตนเอง การประเมินตนเองและเสริมแรงตนเองที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งแบ่งช่วงฝึกออกเป็น 2 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการอธิบายถึงความสำคัญของความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย อธิบายถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมและวิธีควบคุมตนเอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญ ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ที่ผู้ประกอบการต้องการให้เกิดขึ้นในพนักงานในภาคอุตสาหกรรม

1.2 ผู้วิจัยอธิบายถึงเป้าหมายของฝึกการควบคุมตนเองนั้นว่าเป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้นักศึกษา สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จ และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มมากขึ้น และพร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้อธิบายแนวในการฝึกกระบวนการควบคุมตนเอง เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทราบขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการ

1.3 ผู้วิจัยอธิบายถึงเป้าหมาย คือ พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้วิจัยจะอธิบายให้นักศึกษาฟังว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายนั้นหมายถึง พฤติกรรมใดบ้างตามที่ผู้วิจัยได้นิยามไว้

1.4 ผู้วิจัยอธิบายถึงกระบวนการที่ใช้ในการควบคุมตนเอง ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกทำก่อนที่จะเริ่มทำการทดลอง เพื่อให้นักศึกษาทราบดีว่านักศึกษจะต้องทำอะไรบ้าง และทำอย่างไร

กระบวนการควบคุมตนเอง ที่ใช้มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง
2. การเตือนตนเอง หมายถึง การสังเกตตนเองและบันทึกพฤติกรรมตนเอง
3. การประเมินตนเอง
4. การเสริมแรงตนเอง

ช่วงที่ 2. ผู้วิจัยดำเนินการ ให้นักศึกษาได้ฝึกการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การเตือนตนเอง การประเมินตนเอง และการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในวิชาเขียนแบบเทคนิค

2.1 การฝึกการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง

ผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานของนักศึกษาในระยะเส้นฐาน มาให้นักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 ดูว่าตนเองมีค่าเฉลี่ยในการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานเป็นเท่าไร มีพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดและพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานมีมากน้อยเพียงใด เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานที่นักศึกษาสามารถแสดงพฤติกรรมได้และต่อจากนั้นให้นักศึกษาตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ในการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน โดยผู้วิจัยช่วยพิจารณาถึงความเหมาะสมในการตั้งเป้าหมายของนักศึกษา ถ้านักศึกษาตั้งเป้าหมายไม่เหมาะสมผู้วิจัยก็จะให้คำแนะนำในการตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา และทุกครั้งก่อนที่จะเข้าห้องเรียนนักศึกษาต้องตั้งเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานด้วยตนเองแล้วบอกให้ผู้วิจัยทราบ พร้อมทั้งบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงในแบบบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายในแต่ละวันด้วย

2.2 การฝึกการเตือนตนเอง

ผู้วิจัยจะแจกแบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานให้นักศึกษากลุ่มทดลอง 1 เพื่อให้นักศึกษานำแบบบันทึกพฤติกรรมตนเอง ในขณะที่ทำการฝึกกระบวนการเตือนตนเองนี้จะเริ่มฝึกหลังจากที่อาจารย์เริ่มมอบหมายงานซึ่งผู้วิจัยก็จะเปิดเทปสัญญาณ 3 นาที เพื่อเริ่มต้นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองให้นักศึกษาได้ยินเสียงสัญญาณ ซึ่งจะดังขึ้นทุก ๆ 3 นาที เมื่อนักศึกษาได้ยินเสียงสัญญาณดังขึ้นทุก ๆ 3 นาที นักศึกษาจะต้องทำการสังเกตว่าในช่วงเวลา 3 นาทีที่ผ่านมา นักศึกษามีพฤติกรรมตั้งใจทำงานตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้านักศึกษามีพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายตามที่กำหนดไว้ ให้ใส่หมายเลข "1" ลงในช่องของแบบบันทึกในช่วงเวลาที่นักศึกษาได้ทำการสังเกตตนเอง แต่ถ้านักศึกษาส่งเกตพบว่านักศึกษามีพฤติกรรมไม่ตั้งใจทำงานตามที่กำหนดไว้ในช่วง 3 นาที ที่ผ่านมานักศึกษาจะต้องใส่หมายเลข "0" ลงในช่องนั้น แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเองนี้จะมีช่องให้นักศึกษานำบันทึกได้ 10 ช่อง และสัญญาณการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาจะดังขึ้นทุก ๆ 3 นาทีเป็นจำนวน 10 ครั้ง รวม 30 นาที ในระหว่างที่นักศึกษาทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองนั้น ผู้วิจัยก็จะดำเนินการสังเกตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทปสัญญาณสังเกตแบบช่วงเวลาสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที ซึ่งช่วงเวลาในการสังเกตพฤติกรรมตนเองของนักศึกษา 1 ช่วงเวลาจะเท่ากับ 6 ช่วงเวลา ที่ผู้วิจัยทำสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา

- เมื่อนักศึกษาทำงานเสร็จและส่งงานในเวลาที่กำหนด หรือส่งงานที่แก้ไขในเวลาที่กำหนดให้บันทึก "1" แต่ถ้าไม่ส่งงานในช่วงเวลาที่ผู้สอนกำหนดไว้ให้บันทึก "0" ลงในแบบบันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดที่ผู้วิจัยได้แจกให้

- และเมื่อนักศึกษาส่งงานที่แก้ไขแล้ว ผู้ตรวจจะตรวจงานตามรายการที่บันทึกให้แก้ไขและให้คะแนนตามอัตราส่วนของการที่นักศึกษาได้ทำการแก้ไขจริง

2.3 การประเมินตนเอง เมื่อสิ้นสุดคาบการเรียน วิชาเขียนแบบเทคนิค 1 แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของตนเองของนักศึกษากลุ่มทดลอง 1 มาเทียบกับข้อมูลที่ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมความตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดและพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเองของนักศึกษากับข้อมูล ที่ผู้วิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานจะต้องได้ข้อมูลตรงกันหรือต่างกันได้ไม่เกิน 1 ช่วงเวลาของช่วงเวลา ที่นักศึกษาทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง การที่นักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษาตั้งใจทำงานด้วยตนเองในระยะเวลา 3 นาทีจำนวน 1 ช่วงเวลา เท่ากับการที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักศึกษาจำนวน 6 ช่วงเวลาและการที่นักศึกษานักศึกษาหมายเลข "1" ลงใน 1 ช่วงเวลาที่นักศึกษานักศึกษาพฤติกรรมตนเอง จะเท่ากับการที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยบันทึกหมายเลข "1" จำนวนอย่างน้อย 5 หมายเลข ซึ่งจะเท่ากับการมีค่าประสิทธิผลความสอดคล้องในการสังเกต (IOR) .8333 จึงจะถือว่าข้อมูลนั้นใช้ได้ และในกรณีนักศึกษานักศึกษาหมายเลข "0" ลงใน 1 ช่วงเวลาจะเท่ากับการที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยบันทึก หมายเลข "0" อย่างน้อย 5 หมายเลข จึงถือว่าข้อมูลนั้นใช้ได้

แล้วให้นักศึกษานำคะแนนที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง ทั้ง 3 ส่วนมาเทียบกับคะแนนเป้าหมายที่ตั้งไว้ในตอนแรกว่า สูงกว่าคะแนนที่นักศึกษาตั้งเป้าหมายไว้ หรือต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.4 การเสริมแรงตนเอง ถ้าพฤติกรรมที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเอง เท่ากับหรือสูงกว่าพฤติกรรมที่นักศึกษาค้นเป้าหมายไว้ นักศึกษาก็ให้การเสริมแรงตนเอง ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในตารางแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรงแต่ถ้านักศึกษาได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักศึกษาก็จะไม่ให้การเสริมแรงตนเอง

ทำการฝึกตามกระบวนการดังกล่าวในกลุ่มทดลอง 1 เป็นเวลา 1 สัปดาห์

2.5 หลังจากการเสร็จสิ้นการฝึก การตั้งเป้าหมายและการเตือนตนเองแล้ว นักศึกษาและผู้วิจัยตกลงร่วมกันเกี่ยวกับตารางการเสริมแรง

กลุ่มทดลอง 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรในกลุ่มทดลองนี้ ไม่มีการฝึกใดๆ ก่อนการทดลอง แต่เป็นการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียนเพื่อไม่ให้ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรู้ตัวว่ากำลังถูกสังเกต และในขณะที่นักศึกษากำลังทำงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ นั้น ผู้วิจัยจะเปิดสัญญาณ 3 นาที นอกจากนั้นผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับครูผู้สอน เกี่ยวกับการชี้แจงกับนักศึกษา ในเรื่องพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร เมื่อนักศึกษาได้แสดง

พฤติกรรมความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายตามเป้าหมาย หรือสูงกว่าเป้าหมายนักศึกษาจะได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

กลุ่มควบคุม เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง 2 ไม่มีการฝึกใด ๆ เป็นการเรียนตามปกติ แต่เป็นการทำความเข้าใจกับผู้สอนเกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียน เพื่อไม่ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรู้ว่ากำลังถูกสังเกตพฤติกรรมอยู่ และผู้วิจัยจะเปิดสัญญาณ 3 นาทีในขณะที่นักศึกษากำลังทำงานที่ผู้สอนมอบหมายให้

2.2.2 ขั้นตอนการทดลอง ขั้นนี้นักศึกษากลุ่มทดลอง 1 นำการฝึกการควบคุมตนเองในเรื่องการตั้งเป้าหมาย การเตือนตนเอง การประเมินตนเองและการเสริมแรงตนเองที่ได้การฝึกในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในห้องเรียน ส่วนในกลุ่มทดลอง 2 ครูก็จะดำเนินการให้เสริมทางบวกด้วยเบี้ยอรรถการ และกลุ่มควบคุม จะดำเนินการเรียนการสอนตามปกติ โดยใช้เวลา 8 สัปดาห์

กลุ่มทดลอง 1 ได้รับเทคนิคการควบคุมตนเอง ทำการทดลองโดย

1. ก่อนเข้าเรียนวิชา การเขียนแบบเทคนิค นักศึกษาตั้งเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเวลาและบอกให้ผู้วิจัยทราบเป้าหมายที่นักศึกษาได้ตั้งไว้ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้พิจารณาความเหมาะสมในการตั้งเป้าหมายและให้นักศึกษำบันทึกเป้าหมายการแสดงพฤติกรรม ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายและผู้วิจัยให้นักศึกษา กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงด้วยตนเอง ในกรณีที่นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. เมื่อคร่อมอบหมายงานและกำหนดการส่งงานเสร็จแล้ว ให้นักศึกษาเริ่มปฏิบัติงานที่คร่อมอบหมายและทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความตั้งใจในการทำงานด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยเปิดสัญญาณ 3 นาทีเพื่อให้นักศึกษาได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเอง ซึ่งสัญญาณจะดังขึ้นทุก 3 นาที เป็นจำนวน 10 ครั้ง รวมเวลา 30 นาที เมื่อสัญญาณดังขึ้นนักศึกษาจะดำเนินการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองเหมือนกับช่วงที่ 2 ของการฝึกการเตือนตนเองของนักศึกษาและ ในขณะเดียวกันผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกตแบบช่วงเวลาสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาทีควบคู่กัน

3. เมื่อถึงเวลาที่กำหนดให้ส่งงาน นักศึกษานำงานมาส่ง อาจารย์จะตรวจงานที่มอบหมายให้ กรณีที่นักศึกษาทำไม่ถูกต้องก็จะให้คำแนะนำและให้กลับไปแก้ไขงาน โดยจะบันทึกรายการที่ต้องแก้ไขและให้นักศึกษานำมาส่งตามเวลาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะทำการบันทึกการส่งงานว่ากลุ่มทดลองสามารถส่งงานตามกำหนดเวลาหรือไม่และมีการแก้ไขหรือไม่ ซึ่งการบันทึกจะกระทำเช่นเดียวกับที่นักศึกษำบันทึกคือ

- เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดหรือส่งงานที่แก้ไขตามกำหนดกำหนดให้บันทึก "1" แต่ถ้าไม่ส่งงานในช่วงเวลาที่ผู้สอนกำหนดไว้ให้บันทึก

"0" ลง ในแบบบันทึกความถี่พฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดที่ผู้วิจัยได้แจกให้

- นักศึกษาตั้งเป้าหมายพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน และแจ้งให้ผู้วิจัยทราบ หลังจากนั้นจะทำการแก้ไขงานตามรายการที่ครูแนะนำไว้ และเมื่อแก้ไขงานเสร็จก็จะนำไปให้ครูผู้สอนตรวจ

- ผู้สอนตรวจงานที่ส่งให้แก้ไขตามรายการที่บันทึกให้แก้ไข และให้คะแนนตามอัตราส่วน ที่นักศึกษาได้ทำการแก้ไขจริง

- ถ้านักศึกษาสามารถแก้ไขงานได้เสร็จตามกำหนดเวลา ทั้งผู้วิจัยและนักศึกษาจะทำการบันทึกผลการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเวลาอีกครั้ง

4. เมื่อสิ้นสุดการเรียนวิชาเขียนแบบเทคนิค ในแต่ละคาบแล้วนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 นำข้อมูลช่วงเวลาที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ที่ผู้วิจัยบันทึกไว้โดยมีเงื่อนไข เช่นเดียวกับ ในระยะเส้นฐาน ในข้อ 2.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล (ในส่วนของ 1, 2 , 3) ซึ่งเป็นวิธีการแปลงค่าคะแนนร้อยละของพฤติกรรมตั้งใจทำงานคะแนนร้อยละของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด คะแนนร้อยละพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน และนำมาหาเป็นคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

5. ในกรณีที่ข้อมูล ซึ่งได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง ใช้ได้นั้น นักศึกษาทำการประเมินตนเอง โดยนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับ เป้าหมายที่นักศึกษาคำตั้ง ไว้ในตอนแรก ถ้าข้อมูลพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายที่ได้จากการสังเกตนั้น เท่ากับหรือสูงกว่าเป้าหมายที่นักศึกษาคำตั้ง ไว้ ในตารางการเสริมแรงซึ่งนักศึกษาคำจะให้การเสริมแรงเป็นคะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้ไปแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของที่เป็นตัวเสริมแรง แต่ถ้าข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักศึกษาจะไม่ให้การเสริมแรงตนเอง

6. เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเวลา 3 วัน ติดต่อกันนักศึกษากลุ่มทดลอง 1 จะต้องทำการเปลี่ยนแปลงที่โดยเพิ่มเกณฑ์ตั้งเป้าหมายขึ้นร้อยละ 10 ของพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายที่นักศึกษาคำทำได้ในช่วงเวลา 3 วัน ติดต่อกันที่ผ่านมาและเมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หลังจากเพิ่มเกณฑ์การตั้งเป้าหมายนั้น จะเพิ่มขึ้น ไปจนกว่านักศึกษาคำจะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายอยู่ในระดับร้อยละ 80 ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ที่นักศึกษาคำทำได้ในช่วงการทดลองนี้ และมีพฤติกรรมอยู่ในระดับนี้อย่างคงที่

กลุ่มทดลอง 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรจะดำเนินการ ดังนี้

1. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยชี้แจง ให้นักศึกษารายว่า ครูมีความต้องการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญในการทำงานในอนาคตและแก่นักศึกษาคนใดปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็จะมีรางวัลให้ ซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบในที่นี้มีรายละเอียด อันประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยดังต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมตั้งใจทำงาน สังเกตได้จาก

- ปฏิบัติตามคำสั่งของครู
- ชักถามรายละเอียด และข้อสงสัยในงานที่ครูมอบหมายให้
- ทำงานที่ครูมอบหมายให้อย่างต่อเนื่อง จนงานนั้นสำเร็จ

1.2 พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

1.3 พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

2. ผู้วิจัยอธิบายต่อว่า ถ้านักศึกษาคนใดแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายดังที่กล่าวมาแล้ว ทั้ง 3 ส่วน ได้ตามเกณฑ์ที่ครูและผู้วิจัยกำหนดไว้ก็จะได้รับคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งนักศึกษาสามารถนำคะแนนนี้ไปแลกเปลี่ยนของได้ ตามตารางการเสริมแรงในช่วงพักกลางวันหรือช่วงเย็นหลังเลิกเรียน โดยครูจะเขียนคะแนนของนักศึกษาทุกคนที่ได้รับในแต่ละชั่วโมงไว้ (ซึ่งการกำหนดตารางการเสริมแรงในแต่ละชั้นจะได้จาก ข้อมูลพฤติกรรมช่วงระยะเส้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2 มาเป็นพื้นฐานในการกำหนด ซึ่งมีลักษณะคล้ายตัวอย่างในการกำหนดเกณฑ์การเสริมแรงพฤติกรรม ดังในตารางภาคผนวก)

3. เมื่อผู้วิจัยอธิบายเกณฑ์ต่างๆ เรียบร้อยแล้วครูจะทำอธิบายงานและมอบหมายงานแก่นักศึกษา พร้อมทั้งกำหนดเวลาการส่งงาน และให้นักศึกษาเริ่มปฏิบัติงาน

4. ในขณะที่ครูมอบหมายงานเสร็จ ผู้วิจัยจะเปิดเทปสัญญาณ 3 นาทีซึ่งจะดังทุก 3 นาที เป็นจำนวน 10 ครั้งเหมือนกลุ่มทดลอง 1 แต่นักศึกษากลุ่มนี้จะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และขณะเดียวกัน ผู้วิจัยเปิดเทปสัญญาณสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที สำหรับผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดและพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานจะกระทำโดยผู้วิจัย ซึ่งการบันทึกโดยผู้วิจัยนี้จะมีลักษณะเช่นเดียวกับการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในกลุ่มทดลอง 1

6. นำผลการบันทึกพฤติกรรมทั้ง 3 ส่วน มาคิดเป็นคะแนนร้อยละพฤติกรรมตั้งใจทำงาน คะแนนร้อยละพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด คะแนนร้อยละพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน และนำคะแนนร้อยละทั้ง 3 ส่วนมารวมกันแล้วหาร 3 จะได้คะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อนักศึกษากระทำพฤติกรรมได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ติดต่อกัน 3 ครั้ง ผู้วิจัยจะเปลี่ยนเกณฑ์ในการเสริมแรง โดยจะเพิ่มเกณฑ์ขึ้นอีกร้อยละ 10 ของการทำพฤติกรรมทำเช่นนั้นจนกระทั่งเกณฑ์ค่าร้อยละของการแสดงพฤติกรรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของของการสังเกตทั้งหมดในแต่ละครั้งจึงหยุดการเปลี่ยนเกณฑ์ในการให้การเสริมแรง แต่การเสริมแรงยังดำเนินต่อไปพร้อมทั้งผู้สังเกตทำการสังเกตและบันทึกเช่นเดียวกับระยะเส้นฐาน (A) ซึ่งการสังเกตและบันทึกนั้นจะดำเนินการในช่วงเวลาในช่วงเวลาในช่วงการเขียนแบบเทคนิคเหมือนกับระยะเส้นฐาน (A)

กลุ่มควบคุม ครูดำเนินการสอนตามปกติ มีการมอบหมายงาน กำหนดการส่งงานเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 เมื่อครูมอบหมายงานเสร็จผู้วิจัยจะเปิดเทปสัญญาณ 3 นาที ซึ่งจะดังทุก 3 นาทีเป็นจำนวน 10 ครั้งเหมือนกลุ่มทดลอง 1 แต่นักศึกษากลุ่มนี้จะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเปิดเทปสัญญาณ ขณะเดียวกันผู้วิจัยจะเปิดเทปสัญญาณสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที สำหรับผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งผู้วิจัยจะดำเนินการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเช่นเดียวกับระยะเส้นฐาน (A) แต่นักศึกษาในกลุ่มควบคุมจะ ไม่ได้รับการเสริมแรงตนเอง และไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร

3. **ระยะติดตามผล (F)** เป็นระยะยุติโปรแกรมทดลองซึ่งกลุ่มควบคุมจะได้รับการสอนตามปกติเช่นเดียวกับระยะเส้นฐาน (A) กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ก็จะได้รับการสอนตามปกติ ซึ่งจะไม่มี การเสริมแรงตนเองและการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ผู้วิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน เช่นเดียวกับระยะเส้นฐาน (A) ในระยะนี้จะใช้เวลารวมทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2537 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2537

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายและแบบบันทึกความถี่การทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเวลา และแบบบันทึกผลคะแนนการปรับปรุงแก้ไขงาน ในวิชา การเขียนแบบเทคนิค 1 กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ตลอดระยะการทดลองคือ ระยะเส้นฐาน ระยะการทดลอง และระยะติดตามผล

การคิดคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

คำนวณจากการรวมคะแนนร้อยละของทั้ง 3 พฤติกรรมย่อย (พฤติกรรมตั้งใจทำงาน, พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด, พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน) ในแต่ละกลุ่ม แล้วหารด้วย 3 ก็จะได้คะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในแต่ละครั้งของ

การสังเกต ของผู้ถูกทดลองแต่ละคน และหาคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบ ของกลุ่มทดลองซึ่งมีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{พฤติกรรม} = \frac{\% \text{พฤติกรรมตั้งใจทำงาน} + \% \text{ทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด} + \% \text{ปรับปรุงแก้ไขงาน}}{\text{ความรับผิดชอบ}} \quad 3$$

$$\text{ค่าเฉลี่ยคะแนน} = \frac{\text{คะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบของคนที่ 1} + \text{คนที่ 2} + \text{คนที่ 3} + \text{คนที่ 4} + \text{คนที่ 5}}{\text{พฤติกรรมความ}} \quad 5$$

รับผิดชอบของกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยหาค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ในระยะทดลอง (B) และระยะติดตามผล (F) มาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-Way ANOVA with Repeated Measures)
3. การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายด้วยวิธีของ Tukey 's (a) test

การนำเสนอข้อมูล

1. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยร้อยละพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่มในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล ใน 2 ลักษณะ คือ
  - 1.1 นำเสนอแบบแยกรายพฤติกรรมย่อย (พฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน)
  - 1.2 นำเสนอแบบรวม เป็นพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยนำเสนอในรูปตารางและกราฟ
2. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในระยะทดลอง โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-Way ANOVA with Repeated Measures) และนำเสนอในรูปตาราง

3. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในระยะทดลอง โดยวิธีของ Tukey 's (a) test แล้วนำเสนอในรูปตาราง

4. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงาน ที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในระยะติดตามผลทดลอง โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-way ANOVA with Repeated Measures) และนำเสนอในรูปตาราง

5. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในระยะติดตามผล โดยวิธีของ Tukey 's (a) test แล้วนำเสนอในรูปตาราง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรม โดยใช้ การควบคุมตนเองกับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ ของ พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค ชั้นปีที่ 1 โดย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 1 ที่มีพฤติกรรมความ รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำ จำนวน 15 คน โดยแบ่งตัวอย่าง ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ได้แก่ กลุ่มทดลอง 1 เป็นกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง กลุ่มทดลอง 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่มีการเรียน การสอนตามปกติโดยไม่มีการจัดกระทำใด ๆ ตัวแปรตามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ พฤติกรรมความ รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม คือ พฤติกรรม ตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน การทดลองนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย แบบ ABF Group Control Design และแบ่งการ วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ ลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาในการสอน การอบรมเลี้ยงดูและอาชีพผู้ปกครอง ข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีพื้นฐานทางภูมิหลังใกล้เคียงกัน เพราะจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ พบว่า ตัวแปรภูมิหลังทั้ง 3 ตัวแปร มีอิทธิพลส่งผลให้พฤติกรรมความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้วัดและควบคุมตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ให้มีตัวแปรภูมิหลังก่อนการทดลองใกล้เคียงกัน ซึ่งรายละเอียดของข้อมูล ภูมิหลัง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แจกแจงจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาในการสอน การอบรมเลี้ยงดู และ อาชีพผู้ปกครอง

ตัวแปร		กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง 1 (5 คน)	กลุ่มทดลอง 2 (5 คน)	กลุ่มควบคุม (5 คน)
ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับนักศึกษาใน การสอน	ประชาธิปไตย	3	3	3	
	อัตตาธิปไตย	1	1	1	
	ปล่อยปละละเลย	1	1	1	
การอบรมเลี้ยงดู	รักสนับสนุน	3	3	3	
	ใช้เหตุผล	2	2	2	
อาชีพผู้ปกครอง	เกษตรกรรม	3	2	3	
	ค้าขาย	1	2	1	
	รับราชการ	1	1	1	

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีภูมิหลังคล้ายคลึงกันทั้งในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาในการสอน การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และอาชีพผู้ปกครอง กล่าวคือ ส่วนใหญ่ครูกับนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษา ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล โดยจำแนกเป็นพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จ และส่งงานตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน และนำผลรวมของ 3 พฤติกรรมย่อย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ทั้งในรูปของตารางและภาพประกอบควบคู่กัน ดังแสดงใน ตาราง 2-12 และภาพประกอบ 4-7 ตามลำดับ

2.1 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมตั้งใจทำงาน

พฤติกรรมตั้งใจทำงาน เป็นพฤติกรรมย่อยพฤติกรรมที่หนึ่งของนิยามพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมตั้งใจทำงานของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะต่างๆของการทดลอง ดังแสดงใน ตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมตั้งใจทำงานของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล

กลุ่ม	ระยะเส้นฐาน		ระยะทดลอง		ระยะติดตามผล	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง 1	48.34	3.93	78.93	15.01	88.22	2.83
กลุ่มทดลอง 2	47.69	7.05	81.44	12.91	66.22	8.15
กลุ่มควบคุม	47.20	3.91	51.73	4.84	45.42	3.42

จากตาราง 2 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมตั้งใจทำงานระหว่าง กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม พบว่า

ระยะเส้นฐาน พฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

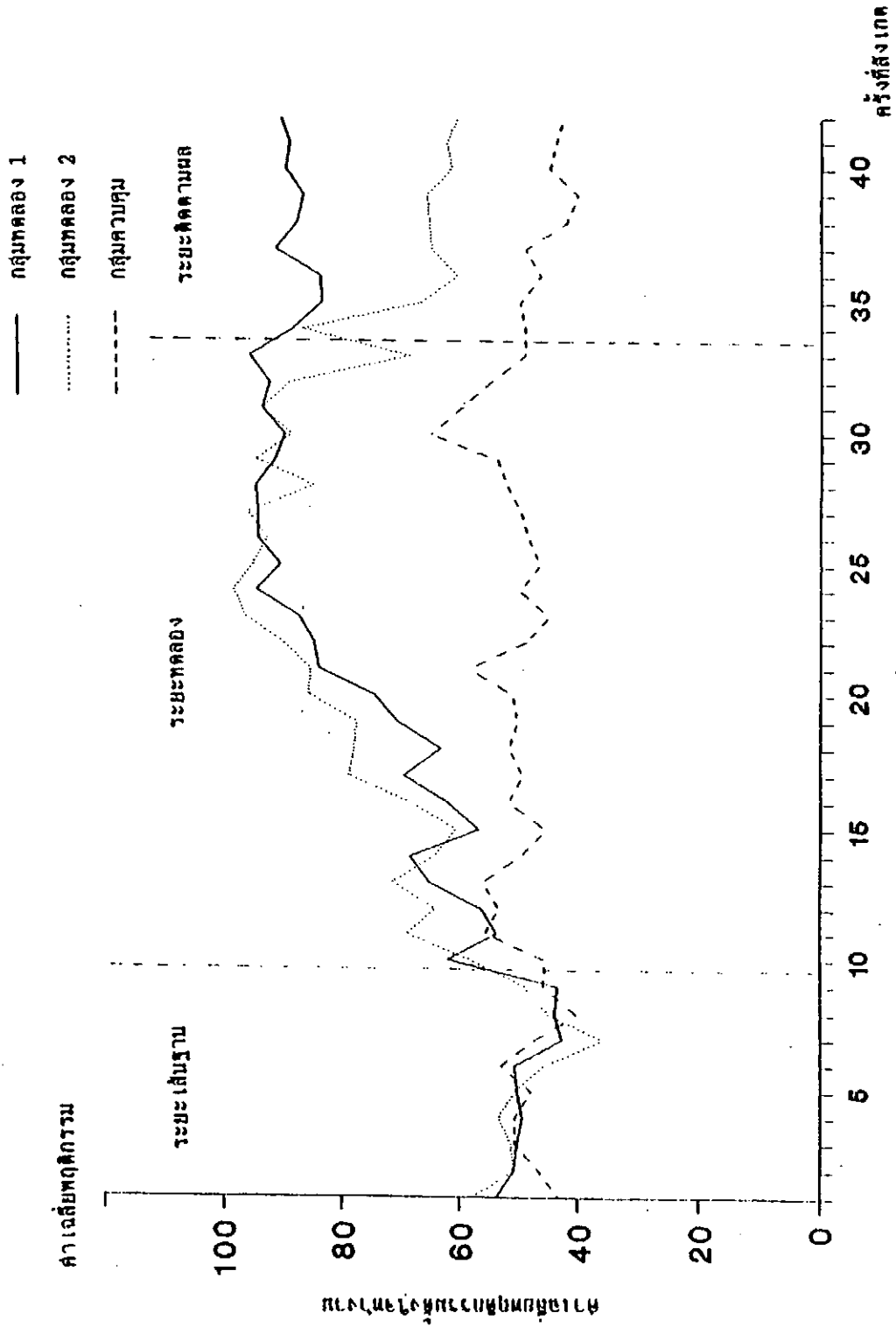
ระยะทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมตั้งใจทำงานเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง 1

และกลุ่มทดลอง 2 แล้วพบว่า กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมตั้งใจทำงานต่ำกว่ากลุ่มทดลอง 2 เพียงเล็กน้อย

ระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงานสูงกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แล้วพบว่า กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมตั้งใจทำงานสูงกว่ากลุ่มทดลอง 2

สรุปผลจากข้อมูลในตาราง 2 จะเห็นว่า ในระยะเส้นฐานทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงานใกล้เคียงกัน เมื่อถึงระยะทดลองกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงานต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรเพียงเล็กน้อย ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงานต่ำกว่าทั้งสองกลุ่ม เมื่อสิ้นสุดการทดลองกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองกลับมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงานสูงขึ้น ส่วนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงานลดต่ำลง แต่ทั้งสองกลุ่มยังคงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตั้งใจทำงานชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูล (ภาคผนวก ข ตาราง 11) มานำเสนอในรูปแบบของกราฟเส้น ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งเฝ้าทำงานของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเสถียรภาพ ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

2.2 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด เป็นพฤติกรรมย่อยพฤติกรรมที่ 2 ของนิยามพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย จากการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะต่างๆของการทดลอง ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล

กลุ่ม	ระยะเส้นฐาน		ระยะทดลอง		ระยะติดตามผล	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง 1	55.22	9.90	96.49	8.06	100.00	0.00
กลุ่มทดลอง 2	54.44	5.27	96.23	7.58	92.22	8.33
กลุ่มควบคุม	52.75	8.33	56.38	5.17	53.12	12.54

จากตาราง 3 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดระหว่าง กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม พบว่า

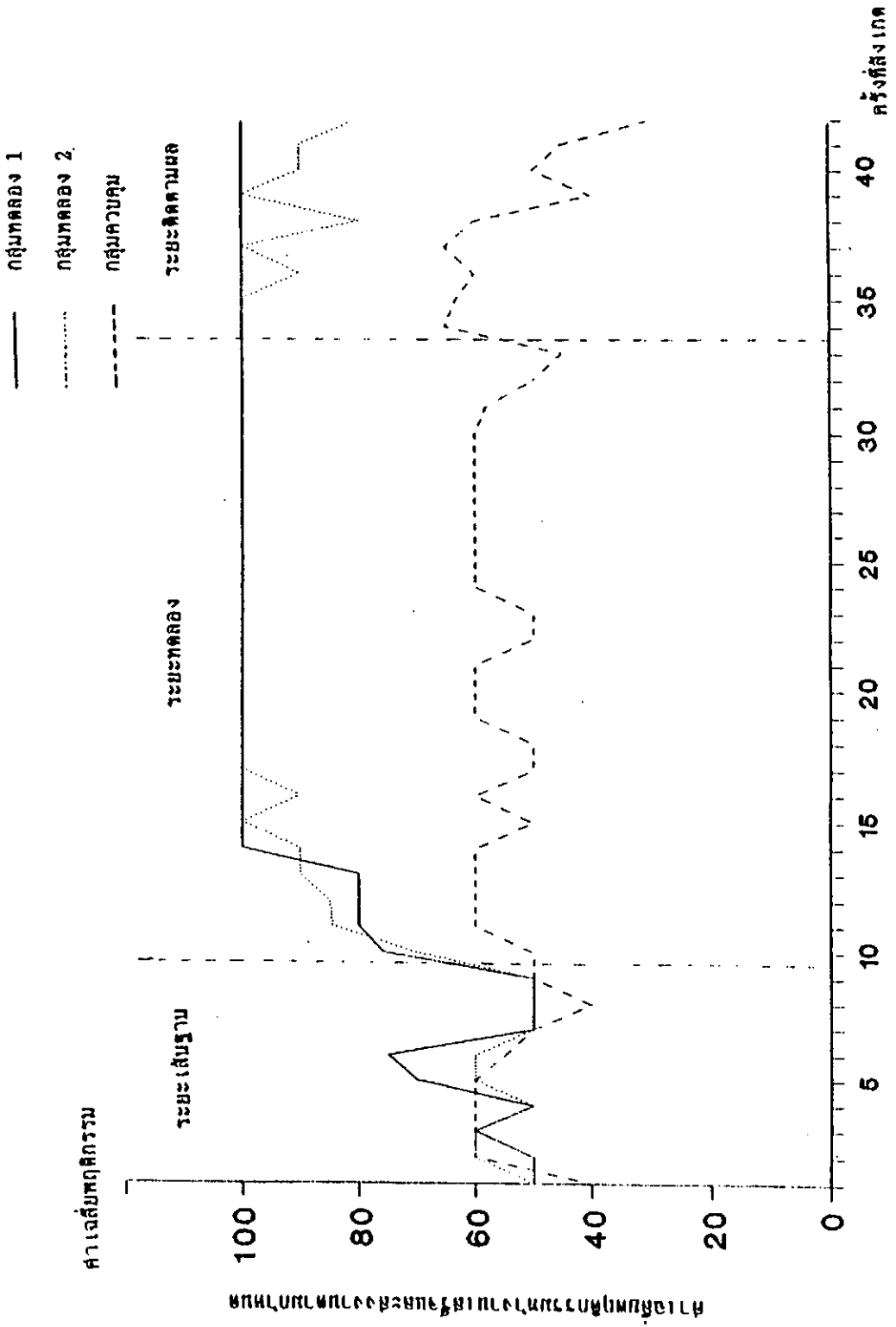
ระยะเส้นฐาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

ระยะทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด เพิ่มขึ้นใกล้เคียงกันและเพิ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดสูงกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 พบว่า กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดสูงกว่ากลุ่มทดลอง 2 โดยที่กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเพิ่มสูงขึ้นจากระยะทดลอง ส่วนกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดลดลงต่ำกว่าระยะทดลอง

สรุปผลจากข้อมูลในตาราง 3 จะเห็นว่า ในระยะเส้นฐานทั้ง 3 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด ใกล้เคียงกัน เมื่อถึงในระยะทดลองกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด เพิ่มสูงขึ้นใกล้เคียงกัน ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดต่ำกว่าทั้งสองกลุ่ม และเมื่อสิ้นสุดการทดลองกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองกลับมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเพิ่มสูงขึ้น ส่วนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดลดลงต่ำลง แต่ทั้งสองกลุ่มยังคงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูล (ภาคผนวก ข ตาราง 12) มานำเสนอในรูปกราฟเส้นดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดของนักศึกษาทั้งสอง 1

กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

2.3 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน เป็นพฤติกรรมย่อยพฤติกรรมที่ 3 ของนิยามพฤติกรรม ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย จากการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง ดังแสดง ในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ของ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและ ระยะติดตามผล

กลุ่ม	ระยะเส้นฐาน		ระยะทดลอง		ระยะติดตามผล	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง 1	4.95	5.56	63.55	20.03	53.61	7.00
กลุ่มทดลอง 2	4.55	4.13	67.59	15.15	45.19	10.24
กลุ่มควบคุม	3.93	4.29	3.05	2.72	2.22	2.27

จากตาราง 4 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรม ปรับปรุงแก้ไขงานระหว่าง กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม พบว่า

ระยะเส้นฐาน พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานใกล้เคียงกัน

ระยะทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม ปรับปรุงแก้ไขงานเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่ม ทดลอง 2 แล้วพบว่า กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานต่ำกว่ากลุ่มทดลอง 2 เพียงเล็กน้อย

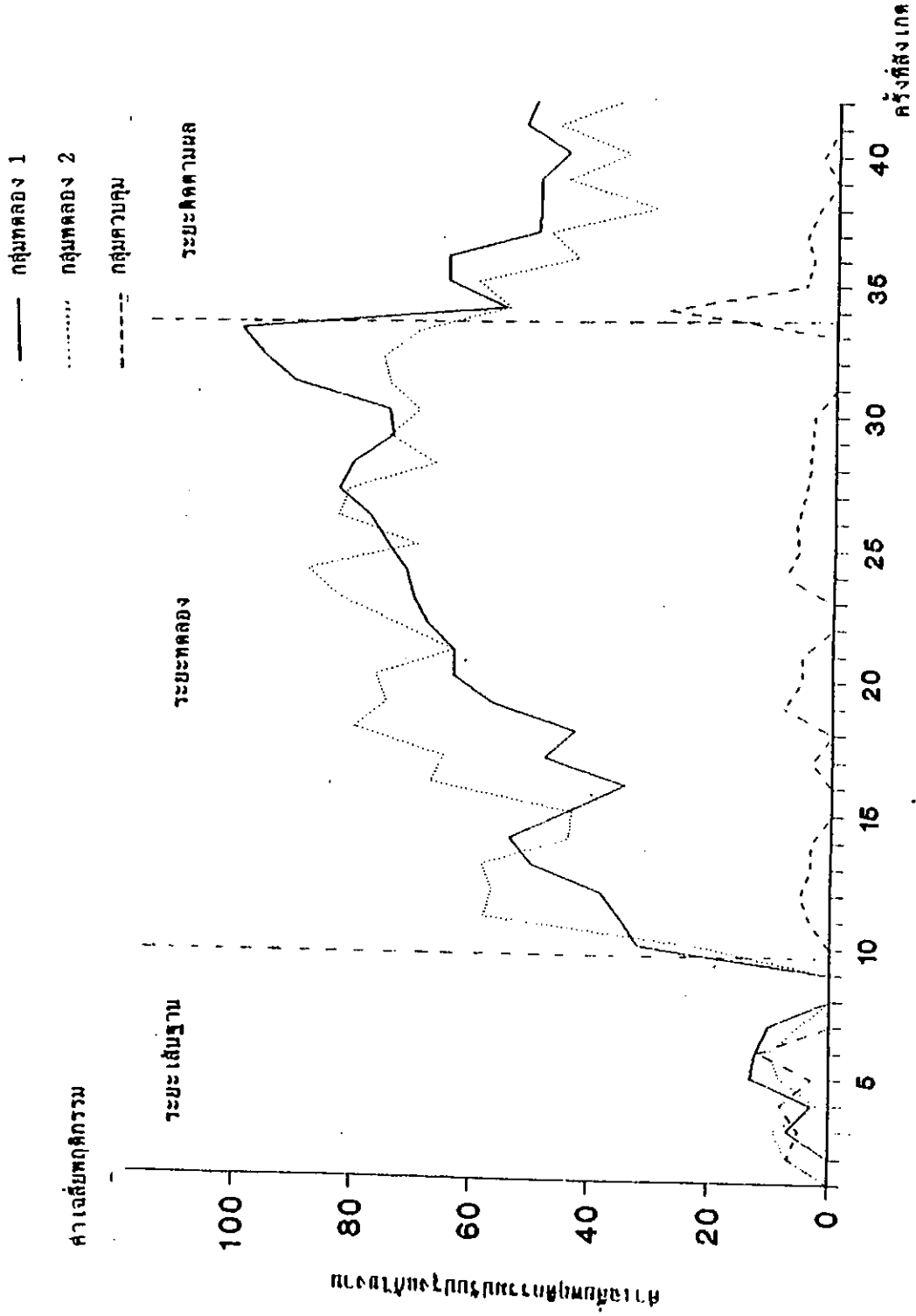
ระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรม ปรับปรุงแก้ไขงานสูงกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แล้วพบว่า กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานสูงกว่า กลุ่มทดลอง 2

สรุปผลจากข้อมูลในตาราง 4 จะเห็นว่า ในระยะเส้นฐานทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ย พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานใกล้เคียงกัน เมื่อถึงระยะทดลองกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมี

ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ส่วนกลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานต่ำกว่าทั้งสองกลุ่ม เมื่อสิ้นสุดการทดลอง กลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองกลับมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานสูงขึ้น ส่วนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานลดต่ำลง แต่ทั้งสองกลุ่มยังคงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำ ข้อมูล (ภาคผนวก ข ตาราง 13) มานำเสนอในรูปแบบของกราฟเส้นดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเสัฐฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

2.4 ค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นผลรวมของพฤติกรรมย่อย 3 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นภาพรวมของการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในระยะต่างๆ ของการทดลอง ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

กลุ่ม	ระยะเส้นฐาน		ระยะทดลอง		ระยะติดตามผล	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง 1	36.16	4.07	79.66	12.76	80.61	5.19
กลุ่มทดลอง 2	35.56	6.36	81.75	11.93	67.88	14.23
กลุ่มควบคุม	34.63	5.84	37.05	4.80	33.58	3.36

จากตาราง 5 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายระหว่าง กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม พบว่า

ระยะเส้นฐาน พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

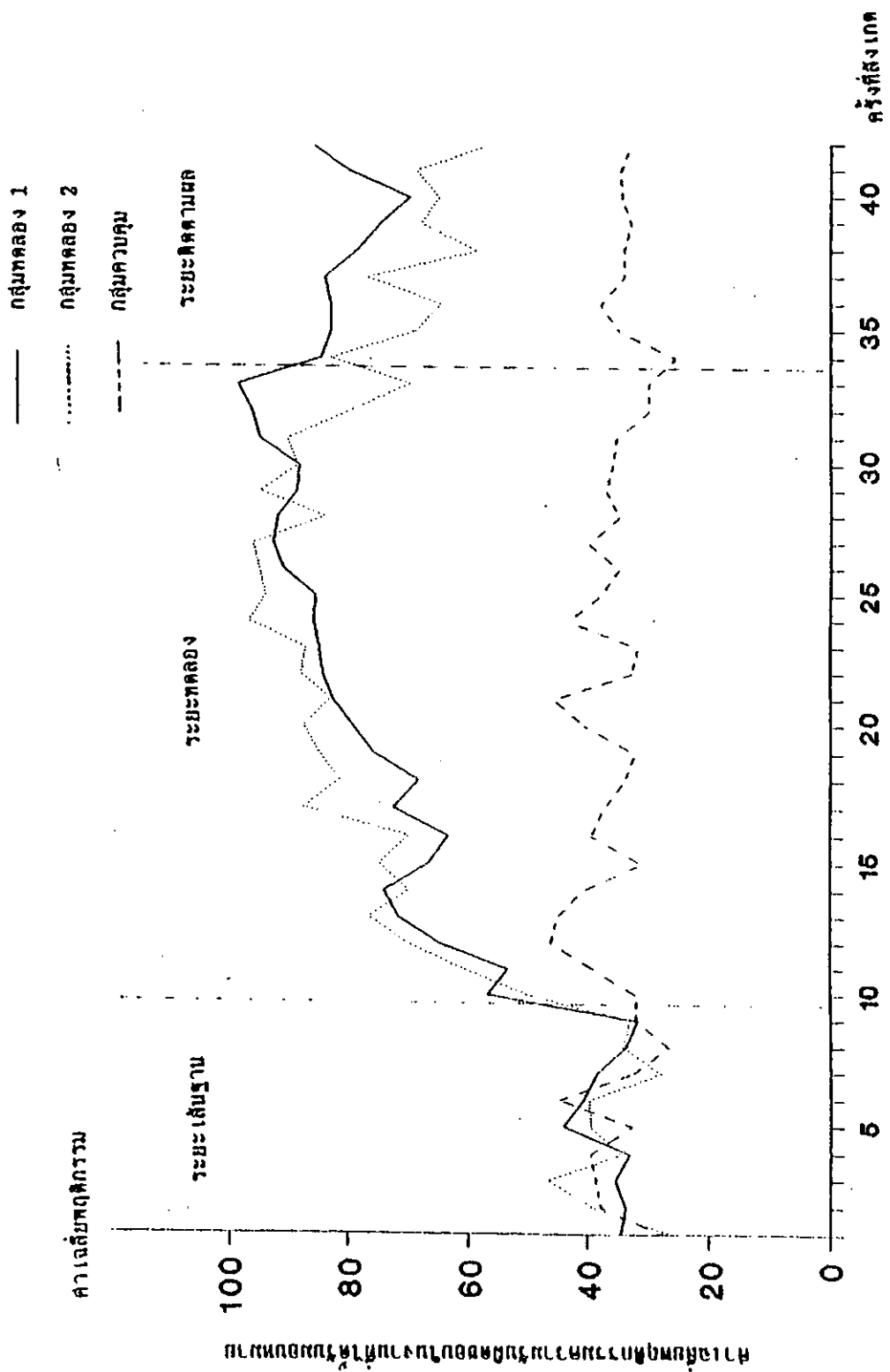
ระยะทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แล้วพบว่า กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่ากลุ่มทดลอง 2 เพียงเล็กน้อย

ระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของสูงกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แล้วพบว่า กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับ

มอบหมายสูงกว่ากลุ่มทดลอง 2 โดยที่กลุ่มทดลอง 1 มีค่าเฉลี่ย พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย เพิ่มสูงขึ้นจากระยะทดลอง ส่วนกลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายลดลงต่ำกว่าระยะทดลอง

สรุปผลจากข้อมูลในตาราง 5 จะเห็นว่า ในระยะเส้นฐานทั้ง 3 กลุ่ม ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายใกล้เคียงกัน เมื่อถึงระยะทดลองกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรเพียงเล็กน้อย ส่วนกลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าทั้งสองกลุ่ม เมื่อสิ้นสุดการทดลอง กลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองกลับมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มสูงขึ้น ส่วนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายลดต่ำลง แต่ยังคงสูงกว่ากลุ่มควบคุม

เพื่อให้เห็นภาพ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูล (ภาคผนวก ข ตาราง 14) มานำเสนอในรูปของกราฟเส้น ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะ เล็มฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

เพื่อพิจารณาว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของแต่ละกลุ่ม ในแต่ละระยะแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงนำค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มาวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง แบบวัดซ้ำ (Two-way ANOVA with Repeated Measures) และนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ในตาราง 6 ดังต่อไปนี้

ตาราง 6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในแต่ละระยะของการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
<u>ระหว่างผู้รับการทดลอง</u>	<u>8706.16</u>	<u>14</u>		
กลุ่ม (A)	8235.92	2	4117.96	105.08*
ความคลาดเคลื่อนภายในกลุ่ม	470.24	12	39.19	
<u>ภายในผู้รับการทดลอง</u>	<u>12672.35</u>	<u>30</u>		
ระยะการทดลอง (B)	8047.37	2	4023.69	167.51*
ปฏิสัมพันธ์ (AB)	4048.54	4	1012.14	42.14*
B x ความคลาดเคลื่อนภายในกลุ่ม	576.44	24	24.02	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า

- 1) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม(กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม) กับระยะต่างๆของการทดลอง(ระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล) ที่ส่งผลให้พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
  - 2) ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ระหว่างระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.
  - 3) ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ระหว่างนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- เพื่อให้ทราบถึง ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของแต่ละกลุ่ม และแต่ละระยะ ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ ของค่าเฉลี่ย

พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ด้วยวิธี Tukey 's (a) test และนำมาเสนอผลในตาราง 7, 8, 9 และ 10

จากสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า "นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง และกลุ่มที่ได้รับบริการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในระยะทดลองและระยะติดตามผล สูงกว่าระยะเส้นฐาน" จากสมมติฐานที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แยกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงขึ้น หลังจากใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล ผู้วิจัยได้ทดสอบผลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในแต่ละระยะ ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ระหว่างระยะต่างๆของการทดลอง

ระยะทดลอง	ค่าเฉลี่ย	ระยะเส้นฐาน 36.16	ระยะทดลอง 79.66	ระยะติดตามผล 80.61
ระยะเส้นฐาน	36.16	-	43.50*	44.45*
ระยะทดลอง	79.66		-	0.95
ระยะติดตามผล	80.61			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเอง ในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะเส้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ระยะทดลองไม่แตกต่างจากรยะติดตามผล

2.2 นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงขึ้น หลังจากที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ทั้งในระยะทดลองและติดตามผล ผู้วิจัยได้ทดสอบผลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในแต่ละระยะการทดลอง ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ระหว่างระยะต่างๆของการทดลอง

ระยะทดลอง	ค่าเฉลี่ย	ระยะเส้นฐาน 35.56	ระยะติดตามผล 67.88	ระยะทดลอง 81.75
ระยะเส้นฐาน	35.56	-	32.32*	46.19*
ระยะติดตามผล	67.88		-	13.87*
ระยะทดลอง	81.75			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะเส้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในระยะติดตามผลต่ำกว่า ระยะทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รณกร จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล"

สมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "ในระยะทดลองนักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายแตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รณกร"

สมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า "ในระยะติดตามผล นักศึกษาที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รณกร"

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในระยะทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2, 3, และ 4 ซึ่งปรากฏในตาราง 9 และตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะทดลอง

กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มควบคุม 37.05	กลุ่มทดลอง 1 79.66	กลุ่มทดลอง 2 81.75
กลุ่มควบคุม	37.05	-	42.61*	44.70*
กลุ่มทดลอง 1	79.66		-	2.09
กลุ่มทดลอง 2	81.75			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ในระยะทดลอง ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของ กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มทดลอง 1 กับ กลุ่มทดลอง 2 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของ
กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล

กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มควบคุม 33.58	กลุ่มทดลอง 2 67.88	กลุ่มทดลอง 1 80.61
กลุ่มควบคุม	33.58	-	34.30*	47.03*
กลุ่มทดลอง 2	67.88		-	12.73*
กลุ่มทดลอง 1	80.61			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบผลว่า ในระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 สูงกว่ากลุ่มทดลอง 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรม โดยใช้การควบคุมตนเองกับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ ของพฤติกรรม ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชั้นปีที่ 1" โดยมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการคือ ประการแรก เพื่อศึกษาผลของการควบคุมตนเอง ที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา ประการที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา ประการที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองกับการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และประการที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบความคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษาหลังจากยุติการควบคุมตนเอง และการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร โดยมีตัวแปรที่ศึกษา คือ (1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เทคนิคการปรับพฤติกรรม ซึ่งจำแนกเป็น 2 วิธี คือ การควบคุมตนเอง และการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร (2) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย จำแนกเป็น 3 พฤติกรรมย่อย คือ พฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ในวิชาการเขียนแบบเทคนิค

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชายชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2536 ที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายต่ำกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในการเรียนแต่ละครั้งจำนวน 15 คน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ประเภท คือ (1) แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย (2) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) เครื่องมือวัดตัวแปรตามแบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สำหรับผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1.1 แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่เป็นช่วงเวลา แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1.1.1 แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานแบบช่วงเวลา 10 วินาที ใช้ในการบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานเพื่อคัดเลือก นักศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.1.2 แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานแบบช่วงสังเกตเวลา 20 วินาทีและบันทึก 10 วินาที สำหรับผู้วิจัยใช้ในการบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในช่วงระยะทดลอง (B)

1.1.3 แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานแบบช่วงเวลา 3 นาทีสำหรับนักศึกษา กลุ่มทดลอง 1 ใช้บันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเอง ในขณะที่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย

1.2 แบบบันทึกพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

1.3 แบบบันทึกพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ซึ่งประกอบด้วย

2.1 แบบวัดภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย แบบวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และอาชีพผู้ปกครอง

2.2 โปรแกรมการฝึก การควบคุมตนเองของนักศึกษากลุ่มทดลอง 1

2.3 แบบสำรวจตัวเสริมแรง (ของกลุ่ทดลอง 1, 2)

2.4 สิ่งของแลกเปลี่ยน เช่น ปากกา ยางลบ สมุด ฯลฯ

2.5 ตารางกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรง

2.6 ตารางเปรียบเทียบ ร้อยละของช่วงเวลาและความถี่ของการแสดง

พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2.7 เครื่องเล่นเทป จำนวน 2 เครื่อง

2.8 เทปสัญญาณทุก 10 วินาที สำหรับใช้ในการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงาน เพื่อคัดเลือกนักศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา เป็นช่วงเวลาช่วงละ 10 วินาที เป็นเวลา 30 นาที รวม 270 ช่วง

2.9 เทปสัญญาณทุก 3 นาที สำหรับนักศึกษากลุ่มทดลอง 1 ใช้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเอง ในแต่ละช่วงเวลา ช่วงละ 3 นาที จำนวน 10 ช่วงเวลา เป็นเวลาทั้งสิ้น 30 นาที

2.10 เทปให้สัญญาณทุก 20 วินาที สำหรับผู้วิจัยใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความตั้งใจทำงานของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยสังเกตแบบช่วงเวลาสังเกตช่วงเวลาละ 20 วินาที บันทึก 10 วินาที รวม 60 ช่วงเวลาเป็นเวลา ทั้งสิ้น 30 นาที

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในชั่วโมงสอน วิชาเขียนแบบเทคนิค โดยการดำเนินการทดลองแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นเตรียมการทดลอง และชั้นการทดลอง

1. ชั้นเตรียมการทดลอง ใช้เวลาทั้งสิ้น 2 สัปดาห์เริ่มตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2536 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากทางวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์และอาจารย์ผู้สอน วิชาเขียนแบบเทคนิค ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

1.2 กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งในงานวิจัยนี้กำหนดให้พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นพฤติกรรมเป้าหมาย

1.3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วในขั้นต้น

1.4 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.5 ฝึกผู้ช่วยสังเกต จำนวน 1 คน

2. ขั้นการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2537 ดำเนินการในห้องเรียน วิชาเขียนแบบเทคนิค ซึ่งแต่ละสัปดาห์จะมีการสอนทั้งสิ้น 3 คาบ คาบละ 50 นาที ซึ่งในแต่ละคาบ ใช้เวลาสังเกตและบันทึกพฤติกรรมดังนี้

- สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน 30 นาที
- บันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด
- บันทึกผลพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

โดยแบ่งระยะการทดลองออกเป็น 3 ระยะดังนี้

2.1 ระยะเส้นฐาน (A) เป็นระยะรวบรวมข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินการปรับพฤติกรรม โดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยดูจากพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในช่วงเวลา 3 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2536 ถึงวันที่ 6 ธันวาคม 2536 ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ จำนวนช่วงเวลาที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานด้วยวิธีเดียวกัน

2.1.2 วันสุดท้ายของระยะเส้นฐาน ผู้วิจัยสำรวจตัวเสริมแรงของนักศึกษา กลุ่มทดลอง 1 และนักศึกษากลุ่มทดลอง 2

2.2 ระยะดำเนินการทดลอง (B) ใช้เวลา 8 สัปดาห์เริ่มตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2536 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2537 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่ง ระยะทดลองออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ขั้นเตรียมการก่อนทดลอง

กลุ่มทดลอง 1 จะได้รับการฝึกควบคุมตนเอง ในสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนวิชา การเขียนแบบเทคนิค เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์โดยผู้วิจัยไม่ได้ทำการเก็บข้อมูลใด ๆ ทั้งสิ้น ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้เปิดสัญญาณ 3 นาที และดำเนินการฝึกกระบวนการควบคุมตนเอง

ให้นักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การเตือนตนเอง การประเมินตนเอง การเสริมแรงตนเองที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งแบ่งช่วงฝึกออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการอธิบายถึงความสำคัญของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งอธิบายถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมและวิธีควบคุมตนเอง

ช่วงที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการ ให้นักศึกษาได้ฝึกการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การเตือนตนเอง การประเมินตนเอง และการเสริมแรงตนเอง ต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในวิชาเขียนแบบเทคนิค ทำการฝึกตามกระบวนการดังกล่าวในกลุ่มทดลอง 1 เป็นเวลา 1 สัปดาห์

หลังจากการเสร็จสิ้นการฝึก การควบคุมตนเอง นักศึกษาและผู้วิจัยตกลงร่วมกัน เกี่ยวกับตารางการเสริมแรง

กลุ่มทดลอง 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ในกลุ่มทดลองนี้ไม่มีการฝึกใด ๆ ก่อนการทดลอง แต่เป็นการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียน เพื่อไม่ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรู้ว่ากำลังถูกสังเกต และในขณะที่นักศึกษากำลังทำงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ นั้น ผู้วิจัยจะเปิดสัญญาณ 3 นาที นอกจากนี้ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับผู้สอน เกี่ยวกับการชี้แจงกับนักศึกษา ในเรื่องเงื่อนไขการได้รับการเสริมแรงต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและการแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรง เมื่อนักศึกษาได้แสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมาย

กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ไม่มีการจัดกระทำใด ๆ ให้นักศึกษาเรียนตามปกติ โดยผู้วิจัยทำความเข้าใจกับผู้สอนเกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียน เพื่อไม่ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรู้ว่ากำลังถูกสังเกตพฤติกรรมอยู่ และผู้วิจัยจะเปิดสัญญาณ 3 นาที ในขณะที่นักศึกษากำลังทำงานที่ผู้สอนมอบหมายให้

2.2.2 ขั้นตอนการทดลอง ขั้นนี้นักศึกษากลุ่มทดลอง 1 ใช้วิธีการควบคุมตนเองซึ่งประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การเตือนตนเอง การประเมินตนเองและการเสริมแรงตนเองที่ได้รับการฝึกในช่วงที่ 2 มาใช้ในห้องเรียน กลุ่มทดลอง 2 ครูดำเนินการให้เสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร กับนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเป้าหมายตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และกลุ่มควบคุมจะดำเนินการเรียนการสอนตามปกติ โดยผู้วิจัยจะเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้เวลา 8 สัปดาห์

3. ระยะเวลาตามผล (F) เป็นระยะยุติโปรแกรมทดลอง ใช้เวลา 3 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2537 ถึงวันที่ 8 มีนาคม 2537 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มจะได้รับการสอนตามปกติ เช่นเดียวกับระยะเส้นฐาน ผู้วิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยหาค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยร้อยละของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะทดลอง (B) และระยะติดตามผล (F) มาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-Way ANOVA with Repeated Measures) เมื่อพบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายด้วยวิธีของ Tukey 's (a) test

สรุปผล การค้นคว้า

1. นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะเส้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่านักศึกษา กลุ่มควบคุม ทั้งในระยะการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ในระยะทดลอง นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่แตกต่างกับนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร
4. ในระยะติดตามผล นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลตามสมมติฐาน

สมมติฐาน ข้อ 1 ที่ว่า " นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง กับนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะเส้นฐาน" จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (จากตาราง 6) พบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ในแต่ละระยะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มที่ใช้เทคนิค

การควบคุมตนเอง ระหว่างระยะต่างๆของการทดลอง (จากตาราง 7) พบว่า นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายใน ระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะเส้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การที่นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ระยะทดลองสูงกว่าระยะเส้นฐานนั้น สอดคล้องกับแนวคิด ของ แบนดูรา (Bandura, 1977 : 161) ที่กล่าวว่า เทคนิคการควบคุมตนเอง ประกอบด้วยขั้นตอนการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) การเตือนตนเอง (Self-Monitoring) การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) และการเสริมแรงตนเอง (Self-Reinforcement) โดยเริ่มต้นจากการที่นักศึกษาเป็นผู้ตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมตนเอง ซึ่งการตั้งเป้าหมายด้วยตนเองทำให้นักศึกษาตระหนัก (awareness) ถึงความสามารถของตนเองและต้องการที่จะกระทำพฤติกรรม ให้นำผลเป้าหมายตามที่ตนเองเป็นผู้ตั้งไว้ เมื่อตนเองกระทำพฤติกรรมและได้รับผลตามเป้าหมาย ก็จะเกิดความพึงพอใจในตนเอง

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาคำตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง โดยก่อนตั้งเป้าหมายผู้วิจัยได้บอกให้นักศึกษารวบรวมข้อมูลการแสดงผลพฤติกรรมเป้าหมายในระยะเวลาเส้นฐานของนักศึกษา เพื่อที่นักศึกษาคำได้ตั้งเป้าหมายการแสดงผลพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม ต่อจากนั้นนักศึกษาก็ใช้กระบวนการเตือนตนเอง โดยการทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งข้อมูลที่ได้จะทำหน้าที่เป็นข้อมูลย้อนกลับ ให้นักศึกษาได้ทราบว่าตนเองกระทำพฤติกรรมเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด ต่อจากนั้นนักศึกษาคำประเมินตนเอง โดยเมื่อสิ้นสุดชั่วโมงการทำงาน นักศึกษานำข้อมูลบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้านักศึกษาคำทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมาย นักศึกษาคำก็จะให้การเสริมแรงตนเองตามเงื่อนไขการเสริมแรงที่ตนเองกำหนดไว้ แต่ถ้านักศึกษายังไม่สามารถกระทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมาย นักศึกษาคำจะทบทวนและปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อที่จะทำพฤติกรรมให้ไปสู่เป้าหมายนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มิคูลัส (Mikulus, 1978 : 106-108) ที่กล่าวว่า วิธีการควบคุมตนเองทุกขั้นตอนส่งผลให้พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของแพตเตอร์สัน และเลปเปอร์ (Patterson and Lepper, 1978 : 247-253) ที่ได้ศึกษา พบว่า การฝึกให้เด็กตั้งเป้าหมายในการทำงานแล้ว พฤติกรรมการทำงานของเด็กเพิ่มขึ้น และงานวิจัยของวอลล์ (Wall, 1982 : 129-136) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการเตือนตนเองร่วมกับการเสริมแรงตนเองต่อคะแนนการทำแบบทดสอบของนักเรียนระดับ 4 ที่มีระดับสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการเตือนตนเองร่วมกับการเสริมแรงตนเอง และกลุ่มที่มีการเตือนตนเองอย่างเดียว จะมีคะแนนการทำแบบทดสอบสูงกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิล อาชวาทาร์ณ (2531) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกประเมิน

ตนเองกับผลการใช้การเสริมแรงทางบวก ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมที่ตั้งใจเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการประเมินตนเอง จะมีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนสูงขึ้นทั้งระยะทดลองและระยะติดตามผลและงานวิจัยของ ประทีป จินี (2531) ที่ได้เปรียบเทียบผลของการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนและการเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน และนักเรียนกลุ่มที่มีการเสริมแรงตนเองต่อผลการสอบย่อยจะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ในระยะทดลองและระยะติดตามผล และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ บอลลาร์ด และ กลินน์ (Bollard and Glynn. 1975 : 387-398) ที่พบว่า การใช้วิธีการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่งและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่งและผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความเพิ่มสูงขึ้นและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภรณ์ อินทศร (2526) ซึ่ง ได้ศึกษาผลของการใช้การควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความตั้งใจเรียนในระยะทดลองสูงกว่าระยะเสถียร

ส่วนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับการมอบหมาย จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับการมอบหมาย ของกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรในระยะทดลองสูงกว่าระยะเสถียร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วย เบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับการมอบหมายในระยะทดลองสูงกว่าระยะเสถียรนั้น เป็นเพราะนักศึกษาได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วย เบี้ยอรรถกรต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับการมอบหมายในระยะทดลอง ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของการให้การเสริมแรงทางบวกด้วย เบี้ยอรรถกร กับพฤติกรรมเป้าหมาย ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการของทฤษฎีการเสริมแรง ซึ่ง ดีส์ และ ฮัลส์ (Deese and Hulse. 1967 : 24-30) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า พฤติกรรมหรือผลของพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงทำให้พฤติกรรมหรือผลพฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 72) กล่าวเสริมว่าการที่ เบี้ยอรรถกรสามารถนำไปแลกตัวเสริมแรงอื่นเช่น อุปกรณ์การเรียน และสิทธิพิเศษต่างๆได้มากกว่า 1 ตัว จึงทำให้ตัวของมันเองมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย (Generalized Reinforcers) ซึ่งทำให้ไม่หมดสภาพการเป็นตัวเสริมแรงเหมือนกับตัวเสริมแรงอื่นๆและไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ เทคนิคการเสริมแรงทางบวกด้วย เบี้ยอรรถกร จึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรีนและพอลลิสต์ตอก (Green and Polirstok. 1975 : 123-129) ได้ศึกษาผลของการให้การเสริมแรงด้วย เบี้ยอรรถกร ในการเพิ่มความสามารถในการอ่าน และพฤติกรรมตั้งใจเรียน ของ

นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน และทางระเบียบวินัย พบว่า การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถเพิ่มความสามรถในการอ่าน และเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนา นุตมากุล (2528) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีพฤติกรรมทางการเรียน ในระยะทดลองเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในระยะติดตามผล นั้น การที่นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่าระยะเส้นฐานนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะประสิทธิภาพของการควบคุมตนเองนี้ก่อให้เกิดการคงอยู่ของพฤติกรรมได้ หลังจากถอดถอนโปรแกรมควบคุมตนเองแล้วในระยะติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรูเซนโบมและดราฟแมน (Rosenbaum and Drabman. 1979 : 475) ที่กล่าวว่า การที่นักศึกษาได้ใช้กระบวนการควบคุมตนเองในแต่ละขั้นตอนอย่างเป็นระบบในระยะทดลอง จะมีพฤติกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในเรื่องการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งเห็นได้จากการที่นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายร้อยละ 36.16 ในระยะเส้นฐาน เป็นร้อยละ 79.66 ในระยะทดลอง และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80.16 ในระยะติดตามผล (ตั้งข้อมูล ตาราง 5) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณี อินทรศร (2526) ที่พบว่าการใช้การควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงขึ้น ในระยะทดลองและคงอยู่ในระยะติดตามผล และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กลินน์และ โทมัส (Glynn and Thomas. 1970 : 123-132) ที่ใช้วิธีการควบคุมตนเองร่วมกับการชี้แนะเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นในระยะทดลองและคงอยู่ในระยะติดตามผล

ส่วนนักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรนั้น มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะเส้นฐาน เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ของบุคคลระหว่างการแสดงพฤติกรรมและผลกรรมที่ได้หลังจากแสดงพฤติกรรม โดยในระยะทดลองได้ให้การเสริมแรงโดยเน้นที่พฤติกรรมโดยตรง กล่าวคือผู้วิจัยให้การเสริมแรงแก่นักศึกษา เมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และในขณะที่ให้การเสริมแรง ผู้วิจัยจะกล่าวถึงพฤติกรรมเป้าหมายที่นักศึกษากระทำไปแล้ว เช่น นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายโดย มีพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จส่งงานตามกำหนด พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นต้น การให้การเสริมแรงโดยเน้นพฤติกรรมโดยตรงนี้ เป็นเสมือนการย้ำให้นักศึกษาเรียนรู้ว่าควรทำอะไรเมื่อใด ฉะนั้นถึงแม้ว่าในระยะติดตามผลผู้วิจัยจะทำการถอดถอนการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรแล้วก็ตาม พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษากลุ่มนี้ยังคงสูงกว่าระยะเส้นฐาน นอกจากนี้พฤติกรรมที่นักศึกษาได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นพฤติกรรมที่เป็นทักษะที่ได้รับการฝึกให้เกิดขึ้น ซึ่งผลจากการฝึกทักษะนี้อาจส่งผลให้เกิดการคงอยู่ของ

พฤติกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิล อาชวอาภรณ์ (2531) ที่พบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับ การเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร จะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะ เส้นฐานและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วอล์คเกอร์และฮอปส์ (Walker and Hops . 1976) ได้ศึกษาผลของการใช้เบียร์รถกร ในการเพิ่มพฤติกรรมการฟังครูสอน การทำตามคำสั่งครู การตั้งใจทำงาน และการทำงานเสร็จในเวลาที่กำหนด พบว่า ในระยะการใช้เงื่อนไขเบียร์รถกร สามารถเพิ่มพฤติกรรมการฟังครูสอน การทำตามคำสั่งครู การตั้งใจทำงาน และการ ทำงานเสร็จในเวลาที่กำหนดและระยะติดตามผลหลังจากยุติโปรแกรมแล้ว 2-3 เดือน พบว่า นักเรียนยังคงแสดงพฤติกรรมต่าง ๆทางการเรียนได้เช่นเดียวกับขณะดำเนิน โปรแกรม

สมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร จะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่า นักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผลนั้น จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (จากตาราง 6) พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำมา เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะทดลอง (จากตาราง 9) พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกรสูงกว่ากลุ่มควบคุม เป็นร้อยละ 79.94 81.75 และ 37.05 ของช่วงเวลาการสังเกตทั้งหมดตามลำดับ ซึ่งค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกรสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในระยะติดตามผล(จากตาราง 10) ก็พบผลทำนองเดียวกัน คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกรสูงกว่ากลุ่มควบคุม เป็นร้อยละ 80.61 67.88 และ 33.58 ของช่วงเวลาการสังเกตทั้งหมดตามลำดับ ซึ่งค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน การที่กลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร สามารถเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผลนั้น เนื่องจากประสิทธิภาพของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง และประสิทธิภาพการใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ดังที่กล่าวมาแล้ว ในการอภิปรายผลของสมมติฐานที่ 1

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภรณี อินทศร (2526) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผลและ ที่สอดคล้องกับข้อค้นพบในครั้งนี้ คือ งานวิจัยของ สุวิทย์ เกตรา (2533) พบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร จะมีความเร็วและความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเสริมแรงทางบวก เช่นเดียวกับ ลักษณะ กฤษณา (2524) ได้ทดลองการใช้เบียร์รถกรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้เบียร์รถกรมีพฤติกรรมการถาม-ตอบคำถามและทำการบ้าน มากกว่า กลุ่มควบคุม

สมมติฐานข้อ 3 ที่ว่าในระยะทดลอง นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายแตกต่างกัน นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ซึ่งข้อมูลจากตาราง 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการที่นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเทคนิคการควบคุมตนเอง และนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 นั้น เป็นเพราะทั้งสองกระบวนการใช้หลักการของทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ซึ่ง ดีส์และฮัลส์ (Deese and Hulse. 1967 : 24-30) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า พฤติกรรมหรือผลของพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงทำให้พฤติกรรมหรือผลของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ รูเซนไบมและดราฟแมน (Rosenbaum and Drabman. 1979 : 467) ที่กล่าวเสริมว่าการเสริมแรงตนเองนี้ นักศึกษาเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงด้วยตนเอง แต่การเสริมแรงจากภายนอกนั้น ผู้วิจัยหรือครูเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง ซึ่งทั้งการเสริมแรงตนเองและการเสริมแรงจากภายนอก มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมายไม่แตกต่างกัน ซึ่งในการวิจัยนี้ พบว่า ในการเสริมแรงตนเองที่เป็นกระบวนการหนึ่งของการควบคุมตนเองที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายนั้น ทำให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36.16 ในระยะเส้นฐาน เป็นร้อยละ 79.66 ในระยะทดลอง (จากตาราง 5) ส่วนนักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกร ต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทำให้นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35.56 ในระยะเส้นฐาน เป็น 81.75 ในระยะทดลอง (จากตาราง 5) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวาท เส้นทอง (2529) ที่ศึกษา ผลของการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกรโดยนักศึกษาเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขเองและครูเป็นผู้กำหนดเงื่อนไข ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนบวกและลบ เลขของเด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเขียนได้ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนบวก และ ลบ เลข ของนักเรียนกลุ่มที่

ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยนักศึกษาเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยครูเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล อาชวอาภรณ์ (2531) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกประเมินตนเองกับกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในระยะทดลองไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ วิไลพร ลีมวรวิวัฒน์ (2535) ก็พบผลเช่นเดียวกันว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกควบคุมตนเองและนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก มีคะแนนความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดในวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นในระยะทดลอง แต่ทั้ง 2 วิธีสามารถเพิ่มพฤติกรรมได้ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐาน ข้อ 4 ที่ว่า ในระยะติดตามผล นักศึกษากลุ่มที่ใช้เทคนิคควบคุมตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 ในระยะติดตามผล พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่มทดลอง 1 สูงกว่ากลุ่มทดลอง 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การที่นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรในระยะติดตามผล นั้นเนื่องมาจาก การใช้วิธีการควบคุมตนเอง (Self - Control) ในการปรับพฤติกรรมของบุคคลซึ่ง ได้มีขั้นตอน ที่ทำให้บุคคลตระหนักกับปัญหาของตนเอง บุคคลควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ในการแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย โดยบุคคลเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและกระบวนการในไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง มีการเตือนตนเอง ประเมินตนเองและเสริมแรงตนเอง ที่ทำให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีกระบวนการและเป็นขั้นตอน โดยไม่ต้องให้บุคคลอื่นมา เป็นผู้ควบคุมหรือคอยช่วยเหลือซึ่งบุคคลสามารถควบคุมการแสดงพฤติกรรมตนเอง ได้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าระยะเวลาผ่านไปบุคคลก็ยังคงแสดงพฤติกรรมเป้าหมายเหมือนช่วงแรก (สม โภชน์ เอี่ยมสุภากษิต. 2526 : 145) ส่วนข้อจำกัดของการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ซึ่ง แคซดิน (Kazdin. 1977 : 44-45) ได้กล่าวไว้ว่า หลังจากที่ให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรบุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น แต่หลังจากการถอดถอนเบี้ยอรรถกรออกแล้วอาจส่งผลทำให้พฤติกรรมลดลงทั้งนี้ เป็นเพราะเบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในการเพิ่มพฤติกรรม ประกอบกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรไม่ได้เน้นกระบวนการในการฝึกให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเอง แต่เป็นการฝึกให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายด้วยการควบคุมจากภายนอก โดยนักศึกษาแสดงพฤติกรรมเป้าหมายตามที่กำหนด ก็ได้รับการเสริมแรงจากครูทำให้นักศึกษาไม่ได้ตระหนักถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนเอง ดังนั้นเมื่อถอดถอนการให้เบี้ยอรรถกรในระยะติดตามผล พฤติกรรมเป้าหมาย

ลดลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลพร ลีมวรวิวัฒน์ (2535) พบว่า การคงอยู่ของ พฤติกรรมการทำแบบฝึกหัด ได้ถูกต้อง ในวิชาภาษาอังกฤษ ระยะติดตามผล กลุ่มที่ได้รับการฝึกควบคุมตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการเทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วย บัณฑิตมีความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายสูงขึ้นทั้ง ในระยะทดลองและระยะติดตามผล ซึ่งเป็นจริงตามสมมติฐานที่ 1 และพบว่า กลุ่มที่ได้รับการเทคนิคการควบคุมตนเอง และการเสริมแรงทางบวกด้วย บัณฑิตมีความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งในระยะทดลอง และระยะติดตามผล ซึ่งเป็นจริงตามสมมติฐานที่ 2 แต่เมื่อเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่มที่ได้เทคนิคการควบคุมตนเอง และกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วย บัณฑิต ในระยะทดลองพบว่า ทั้ง 2 วิธีสามารถเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย เพิ่มสูงขึ้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ 3 และผลจากการเปรียบเทียบความคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย ในระยะติดตามผล พบว่ากลุ่มที่ได้รับการเทคนิคการควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสองประการ คือ การนำผลวิจัยไปใช้ปฏิบัติ และข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัยที่พบให้สามารถเสนอแนะการปฏิบัติ ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า การฝึกเทคนิคการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การเตือนตนเอง การประเมินตนเอง และการเสริมแรงตนเอง ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย ในวิชาการเขียนแบบเทคนิคเพิ่มสูงขึ้น ทั้งในระยะทดลอง และยังคงแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ในระยะติดตามผล ดังนั้นควรมีการฝึกการควบคุมตนเอง เพื่อให้เกิดพฤติกรรมความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย ในวิชาอื่นและในระดับชั้นอื่นต่อไปด้วย เพราะความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของสังคม เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลอันจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติทั้งของตนเอง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการทำงาน และในด้านส่วนบุคคล ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสูง ย่อมเอาใจใส่ต่องานของตนทั้งส่วนที่ เกี่ยวข้องกับตนเองและที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น โดยไม่ละเลยทอดทิ้ง ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

ต่องานที่ได้รับมอบหมายต่ำยอม ไม่สนใจงานที่ได้รับมอบหมาย ทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและสังคม

2. จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิธีการเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งการที่นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายสูงจะนำไปสู่การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานั้นสูงด้วย ดังนั้นควรมีการอบรมครูให้มีความรู้ในกระบวนการทั้งการควบคุมตนเองและการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเสริมพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ นักศึกษาเกิดพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และเคยชิน เป็นนิสัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยต่อไปว่า การใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง ในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะต่างกัน เช่น มีลักษณะบุคลิกภาพต่างกัน กลุ่มใดที่จะทำให้การใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง มีประสิทธิภาพสูงสุดในการเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2. ควรศึกษาในลักษณะการแผ่ขยายข้ามสภาพการณ์ เช่น ในสภาพการณ์วิชาอื่น หรือ การแผ่ขยายไปสภาพการณ์ที่บ้าน เพื่อดูว่าเทคนิคการปรับพฤติกรรมทั้ง 2 วิธี มีประสิทธิภาพในการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย หรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิตและอาจารย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- เกื้อกุล ทาลิทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- จิรนาถ กิรติเสวี. ความสัมพันธ์ระหว่างความมีน้ำใจครู ความรู้สึกรับผิดชอบ พฤติกรรมผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการฝึกสอนของนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ. การควบคุมอิทธิพลสิ่งแวดล้อมชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย . รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- दनัย งามมานะ. ความรู้สึกรับผิดชอบ ความอยาก رؤ้อยากเห็น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับแบบเอาใจใส่เกินไป . ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ประณต เล็กสวาสดี. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- ประทีป จิน่ง. การเปรียบเทียบผลของการเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนและการเสริมแรงตนเองต่อผล การสอบย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- ประเทิน มหาจันทร์. คู่มืออบรมนักเรียน. วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน, 2524. อัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.
- ภรณี อินทศร. ผลการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

- พรชัย รอดสมจิตร. ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในสถานสงเคราะห์และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- พิจิตรา พงษ์จินดากร. การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน โดยกลุ่มสัมพันธ์ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- มัณฑวี บุญาค. การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตของนิสิตตามารตากับบุคลิกภาพของเด็กในพระนครและต่างจังหวัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- มานิต ถนอมพวงเสวี. ความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- รัตนา นุตมากุล. ผลของการใช้เงื่อนไขการให้เบี่ยงบรรณและการขึ้นแนะต่อพฤติกรรมทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ละเมียด สิมอักษร. "ประชาธิปไตยในโรงเรียน," ประชาศึกษา. 11 : 6-16 ; มิถุนายน 2517.
- ลักขณา กฤษณา. ผลของระบบการเสริมแรงด้วยเบี่ยงบรรณต่อการถาม - ตอบคำถามและการทำกรบ้านวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- วรรณิ วัชรธรรม. การศึกษาเปรียบเทียบ ความวิตกกังวล ความต้องการผลสัมฤทธิ์และความรู้สึก รับผิดชอบเด็กไทย เชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- ✓ วิเชียร ชูสงค์. พฤติกรรมความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความเสียสละของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วิไล อาชวาทกรณ. การเปรียบเทียบผลของการฝึกการประเมินตนเองกับผลของการใช้การเสริมแรงทางบวก ที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

- วิไลพร ลีมวรวิวัฒน์. ผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัด ในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 : การศึกษาการแผ่ขยายข้ามสถานการณ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.
- ศิริพร กล่อมจันทร์. ความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง และวินัยในตนเองของนักศึกษาครูประจำการ วิชาเอกการบริหาร โรงเรียนกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศึกษา, 2522.
- ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12, สำนักงาน. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะแรงจูงใจที่ต้องการของภาคอุตสาหกรรม ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. 2533.
- สงบ ลักษณะ. "ความรู้สึกรับผิดชอบควรสอนตั้งแต่เด็ก," จุลสารสมาคมการศึกษา ฉบับที่ 8. สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2524.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาคุณภาพประชากรไทย. แพรวพิทยา, 2514.
- สบโชค พูลนวม. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์ กับความรู้สึกรับผิดชอบ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สมพร สุกข์ศันย์. การศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมเจียมขริมผิดปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน ในชั้นเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2524.
- _____. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- _____. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2536.
- สวาท เล็นทอง. ผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยนักเรียนเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขเองและครูเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนบวกและลบเลข ของเด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

- สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียน ความรู้สึก
รับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สุวิทย์ เกตุรา. ผลของการเสริมแรงทางบวกต่อพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัด วิชาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนด้อยสมรรถิ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 . วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- อภิสิทธิ์ วงษา. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.
อัดสำเนา.
- อาชีวศึกษา, กรม. แผนพัฒนาอาชีวศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพฯ :
ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา, 2535.
- Ayllon, Edward G. and Hermer G. Azrin. Behavior Modification.
San Francisco : Jossey Bass Pulibishers ; 1968.
- Ballard, Keith and Ted Glynn. "Behavioral Self-management in Story
Writing with Elementary School Children, "Journal of Applied
Behavior Analysis." 8 : 387-398 ; May, 1975.
- Bandura, Albert. Principle of Behavior Modification. New York : Holt,
Rinehart and Winston, Inc., 1969.
- _____. Social Learning Theory . Englewood Cliffs, N.J : Prentice - Hall
; 1977.
- ✓Bowers, D.S. and others. "Effects of Teacher-Administered and Self-
Administered Reinforcers on Learning Disabled Children,"
Behavior Therapy. 16 : 357-369 ; 1985.

- Bringham, Thomas A. "Self- Control : Part II," In Handbook of Applied Behavior Analysis : Social Instructional Process. p. 259-274.
New York : Edited by Charles Catania and Thomas Bringham. Irvington, 1978.
- Browne, C.G. The Study of Leadership. Illinois : The Interstate Printer and Publishers, Inc., Illinois, 1958.
- Cattell, Raymond B. Manual for the Jr.-Sr. High School Personnality Questionnaire "HSP" Form A. p.145. Illinois : The Institute for Personality and Ability Testing, 1963.
- Cormier, William H. and Sherilyn L. Cormier. Interviewing,Strategies for Helpers : A Guide to Assessment,Treatment and Evaluation . California : Book / Code, 1979.
- Deese, James and Stewart H. Hulse. The Psychology of Learning . New York : Mc Graw-Hill, Inc., 1967.
- Fischer, Joel and Harvey L. Gochros. Planned Behavior Change: Behavior Modification in Social Work . New York: The Free Press, 1975.
- Glynn, E.L. and J.D. Thomas. "Effect of Cueing on Self-Control of Classroom Behavior," Journal of Applied Behavior Analysis . 7:123-132 ; 1970.
- Green, D.R. and S.R. Polirstok. "Collateral Gains and Short-Term Maintainance in Reading and On-Task Response by Inner-City Adolescents as a Fuction of their Use of Social Reinforcement While Tutorings," Journal of Applied Behavior Analysis . 8 : 387-398 ; 1975.

- Greiner, Jerry M. and Paul. Karoly. "Effects of Self-Control Training on Study Activity and Academic Performance : An Analysis of Self-Monitoring, Self-Reward, and Systemetic Planing Components," Journal of Counseling Psychology . 23 : 495-502 ; 1976.
- Gross, Alan M. and Ronald S. Drabman. "Teaching Self-Recording, Self-Reward to Nonclinic Children and Adolescents," In Self-Management and Behavior Change form Theory to Practice. p.258-314. New York : Edited by Paul Karoly and Frederick H. Kanfer Pergamon Press , 1982.
- Kalish, Harry I. Form Behavioral Science to Behavior Modification . New York : Mc Graw-Hill, 1981.
- Kazdin, Alan E. The Token Economy : A Review and Evaluation. New York: Plenum Press, 1977.
- _____. Behavior Modification in Applied Setting. Illinois : Dorsey Press, 1984.
- Luthans, Benjamin B. and Renold S. Krlitner. "The Use of a Token System in Project Head Start," Journal of Applied Behavior Analysis . 3 : 147 ; 1977.
- Linton, Marigold. and Philips JR. Gallor. The Practical Statistician Simplified Handbook of Statistics . Montery, Californai : Brooks/Cole Publishing Company, 1975.
- Mayers, H. Nathan, P.E. and S.A. Kopel. "Effects of a Token Reinforcement System on Journal Reshelving," Journal of Applied Behavior Analysis . 10 : 213-218 ; 1977 .

- Mclaughlin, T. and J. Malaby. "Reducing and Measuring Inappropriate Verbalization in a Token Classroom," Journal of Applied Behavior Analysis . 5 : 51-64 ; 1972.
- Mikulus, William L. Behavior Modification . New York : Harper and Row Publishers, 1978.
- Moris , J.R. Behavior Modification with Children : A Systematic Guide. Massachusetts : Winthrop Publishers Inc., 1976.
- Nelson , R.O. Assessment and Therapeutic Function of Self-Monitoring. New York : In Michel Hersen , Richard M. Eisier and Peter M. Miller, Progress in Behavior Modificaiton, 1977.
- Nelson , Rosemery and others. "Self-Reinforcement: Appealing Misnomer or Effective Mechanism," Behavior Research and Therapy. 21: 557-566 ; 1983.
- O'Leary, S.G. and K.D. O'Leary. Handbook of Behavior Modification and Behavior Therapy. in Leitenberg Harold (Ed) Englewood Cliffs, N,J. : Prentice - Hall, 1976.
- Patterson, Charlotte J. and Mark R. Lepper. "Training Children's Self-Control :A Field Experiment in Self-Monitoring and Goal Setting in the Classroom," Journal of Experiment Child Psychology. 25: 241-253 ; 1978.
- Rimm, D.C. and J.C. Master. Behavior Therapy : Teachiques and Empirical Finding. 2nd ed. New York : Academic Press, 1979.

- Rosenbaum, Michael S. and Ronald S. Drabman. "Self-Control Training in the Classroom : A Review and Critique," Journal of Applied Behavior Analysis . 12 : 467-485 ; 1979.
- Stevenson, Moward C. and Joun W. Fantuzzo. "Application of the Generalization Map.to a Self- Control Intervention with School Age Children," Journal of Applied Behavior Analysis . 17 : 203-212 ; 1984.
- Thoresen, Carl E. and Michael J. Mahoney. Behavior Self-Control . New York : Holt, Rinchart and Winston Inc., 1974.
- Tysinger, James W. "Goal-Setting by Adults in Self-Directed Learning," Dissertation Abstracts International . 46 (April 1986) : 2892-A.
- Villmann, Paul E. and Josept Krasner. Behavior Modification Principles . Issues and Applications Boston : Houghton Mifflin Co., 1976.
- Walker, H.M. and H. Hops. "Use of Normative Peer Data as Standard for Evaluating Classroom Treatment Effects," Journal of Applied Behavior Analysis . 9 : 159-168 ; 1976.
- Wall, Shavaun M. "Effects of Systematic Self-Monitoring and Self- Reinforcement in children's Management of test performance," The Journal of Psychology . 111 : 129-136 ; 1982
- Watson, David L. and Roland G. Tharp. Self-Directed Behavior Self-Modification for Personal Adjustment . California: Brooks/Cole Publishing, 1972.
- Wilson, Terence G. and Daniel K. O'Leary. Principle of Behavior Therapy . Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนเฉลี่ย หรือ มัชฌิมเลขคณิต (Mean)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad \bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ = คะแนนเฉลี่ย หรือ มัชฌิมเลขคณิต

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนของทุกคน

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad S_x = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

S_x = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดแล้วยกกำลังสอง

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทางแบบวัดซ้ำ (Two-way ANOVA with repeated measures) (Winer, 1971:514-539)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างผู้รับการทดลอง	$SS_S = 6-1$	$np-1$		
วิธีการฝึก (A)	$SS_A = 3-1$	$p-1$	$MS_A = SS_A/p-1$	$F_A = MS_A/MS_{E:BS}$
ความคลาดเคลื่อนภายในกลุ่ม	$SS_{E:BS} = 6-3$	$p(n-1)$	$MS_{E:BS} = SS_{E:BS}/p(n-1)$	
ภายในผู้รับการทดลอง	$SS_{ws} = 2-6$	$np(q-1)$		
ระยะของการทดลอง (B)	$SS_B = 4-1$	$q-1$	$MS_B = SS_B/q-1$	$F_B = MS_B/MS_{E:WS}$
AB	$SS_{AB} = 5-3-4+1$	$(p-1)(q-1)$	$MS_{AB} = SS_{AB}/(p-1)(q-1)$	$F_{AB} = MS_{AB}/MS_{E:WS}$
B x ความคลาดเคลื่อน	$SS_{E:WS} = 2-5-6+3$	$p(n-1)(q-1)$	$MS_{E:WS} = SS_{E:WS}/p(n-1)(q-1)$	
ภายในกลุ่ม				

- เมื่อ
- 1 = G / npq
  - 2 = $\sum x^2$
  - 3 = $(\sum A_1^2) / nq$
  - 4 = $(\sum B_j^2) / np$
  - 5 = $[\sum (AB_{1j})^2] / n$
  - 6 = $(\sum P_k^2) / q$
- n = จำนวนนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม
 p = จำนวนกลุ่มในการทดลองทั้งหมด
 q = ระยะของการทดลองทั้งหมด

4. การทดสอบรายคู่แบบตึกิ (Tukey's (a) test (Linton and Gallo, 1975 : 316-323)

$$4.1 \text{ ค่าวิกฤต (Tukey' (a) test : Score data)} = q_k \sqrt{MS_{Error} / n}$$

- q_k ได้จากตารางที่ 7
 MS_{Error} คือ ค่าความคลาดเคลื่อนดูได้จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน
 n   คือ จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

$$4.2 \text{ ค่าวิกฤต (Tukey' (a) test : Unconfounded Means)} = q_k \sqrt{MS_{Error} / n}$$

- q_k ได้จากตารางที่ 7
 MS_{Error} คือ ค่าความคลาดเคลื่อนดูได้จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน
 n   คือ จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

ภาคผนวก ข
ตารางข้อมูลค่าเฉลี่ยพฤติกรรม

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาทุกทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม
 ในระยะเริ่มฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

กลุ่ม	ระยะเริ่มฐาน		ระยะทดลอง		ระยะติดตามผล	
	ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	ครั้ง	ค่าเฉลี่ย
กลุ่ม ทดลอง 1	1	53.83	1	78.91	1	88.22
	2	50.80	2	85.00	2	91.00
	3	50.21	3	87.60	3	89.40
	4	49.33	4	84.20	4	90.00
	5	50.13	5	74.60	5	87.00
	6	50.60	6	70.60	6	88.22
	7	42.75	7	63.25	7	91.00
	8	44.00	8	69.60	8	84.00
	9	43.40	9	62.20	9	87.00
	10	48.34	10	56.67	10	88.80
กลุ่ม ทดลอง 2	1	57.80	11	85.00	11	64.22
	2	50.60	12	84.20	12	60.60
	3	51.20	13	85.00	13	60.60
	4	53.40	14	82.60	14	67.00
	5	50.60	15	80.80	15	65.00
	6	45.60	16	94.80	16	60.60
	7	45.80	17	94.60	17	67.00
	8	47.20	18	94.60	18	87.00
	9	49.00	19	90.00	19	87.00
	10	47.69	20	91.80	20	83.80
กลุ่ม ควบคุม	1	43.20	21	95.00	21	45.42
	2	47.20	22	94.60	22	42.75
	3	50.60	23	92.60	23	44.00
	4	47.80	24	94.00	24	45.00
	5	47.80	25	90.00	25	40.30
	6	52.80	26	91.80	26	42.20
	7	47.20	27	95.00	27	49.00
	8	47.20	28	94.60	28	46.50
	9	45.80	29	90.00	29	50.00
	10	49.00	30	94.00	30	49.00
		31	94.00	31	46.50	
		32	92.60	32	46.50	
		33	96.00	33	50.00	
		34	88.80	34	49.00	
		35	83.80	35	46.50	
		36	84.00	36	49.00	
		37	91.00	37	49.00	
		38	88.22	38	42.20	
		39	87.00	39	40.30	
		40	90.00	40	45.00	
		41	89.40	41	44.00	
		42	91.00	42	42.75	
		43	88.22	43	45.42	
		44	88.22	44	45.42	

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทำงาน เสรีและสง่างามตามกำหนดของนักศึกษาทุกทดลอง 1 กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
 ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

กลุ่ม	ระยะเส้นฐาน		ระยะทดลอง		ระยะติดตามผล	
	ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	ครั้ง	ค่าเฉลี่ย
กลุ่มทดลอง 1	1	50.00	1	100.00	1	100.00
	2	50.00	2	100.00	2	100.00
	3	50.00	3	100.00	3	100.00
	4	50.00	4	100.00	4	100.00
	5	70.00	5	100.00	5	100.00
	6	75.00	6	100.00	6	100.00
	7	50.00	7	100.00	7	100.00
	8	50.00	8	100.00	8	100.00
	9	50.00	9	100.00	9	100.00
	10	55.22	10	100.00	10	100.00
	11	80.00	11	100.00	11	100.00
	กลุ่มควบคุม	1	50.00	1	100.00	1
2		60.00	2	100.00	2	100.00
3		60.00	3	100.00	3	100.00
4		60.00	4	100.00	4	100.00
5		60.00	5	100.00	5	100.00
6		60.00	6	100.00	6	100.00
7		60.00	7	100.00	7	100.00
8		60.00	8	100.00	8	100.00
9		60.00	9	100.00	9	100.00
10		60.00	10	100.00	10	100.00
11		60.00	11	100.00	11	100.00
รวม			96.49		96.23	

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยพฤติกรรมปรับเปลี่ยนงานของนักศึกษาทุกทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม
 ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล

กลุ่ม	ระยะเส้นฐาน				ระยะทดลอง				ระยะติดตามผล																																			
	ครึ่งต้น				ครึ่งกลาง				ครึ่งปลาย																																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42		
กลุ่มทดลอง 1	0.00	0.00	7.00	2.95	13.00	12.00	10.00	0.00	0.00	0.00	32.00	35.00	30.33	50.00	53.67	44.00	34.33	48.00	42.92	56.66	63.33	63.33	70.33	71.67	75.00	78.00	83.33	81.00	74.33	75.00	91.00	96.00	100.00	63.55	55.33	65.00	65.00	50.00	49.80	49.67	45.00	52.33	50.33	53.60
กลุ่มทดลอง 2	0.00	7.00	9.00	2.00	8.00	10.00	5.00	0.00	0.00	21.33	56.00	58.33	43.67	43.33	65.00	80.00	67.33	67.00	81.80	75.00	76.67	63.33	83.33	88.40	70.00	83.33	67.00	75.00	70.00	75.00	72.00	70.00	67.59	54.67	60.00	43.33	48.00	30.00	54.00	46.67	35.33	45.19		
กลุ่มควบคุม	0.00	6.67	5.00	8.00	4.00	11.67	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.33	3.33	3.33	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	8.00	5.00	0.00	6.00	8.00	6.00	6.33	9.00	4.10	4.00	3.50	0.00	0.00	3.05	0.00	4.00	5.00	3.20	0.00	2.40	0.00	0.00	2.26		

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม

งานระยะสั้น		ระยะทดลอง		ระยะติดตามผล	
กลุ่ม	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
กลุ่ม ทดลอง 1	1	34.60	80.61	79.66	84.71
	2	33.60	66.44	96.67	84.71
	3	35.48	80.00	96.20	84.71
	4	33.11	70.00	95.00	84.71
	5	44.04	75.00	95.00	84.71
	6	40.72	78.80	92.64	84.71
	7	36.42	84.00	92.00	84.71
	8	33.69	83.14	88.33	84.71
	9	31.76	83.04	88.71	84.71
	10	36.16	84.71	92.00	84.71
กลุ่ม ทดลอง 2	1	35.93	67.88	84.33	84.71
	2	26.73	56.64	82.51	84.71
	3	34.40	69.00	82.51	84.71
	4	32.60	68.00	82.51	84.71
	5	44.49	58.53	82.51	84.71
	6	39.64	77.00	82.51	84.71
	7	34.00	64.65	82.51	84.71
	8	33.00	64.65	82.51	84.71
	9	33.00	64.65	82.51	84.71
	10	34.63	64.65	82.51	84.71
กลุ่ม ควบคุม	1	27.73	33.58	84.33	84.71
	2	37.76	33.58	84.33	84.71
	3	39.53	33.58	84.33	84.71
	4	32.60	33.58	84.33	84.71
	5	44.49	33.58	84.33	84.71
	6	39.64	33.58	84.33	84.71
	7	34.00	33.58	84.33	84.71
	8	33.00	33.58	84.33	84.71
	9	33.00	33.58	84.33	84.71
	10	34.63	33.58	84.33	84.71

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมการทดลองและรายละเอียด
แบบบันทึกพฤติกรรม
แบบสำรวจและตารางการเสริมแรง

การสังเกตและบันทึกเหตุการณ์นักศึกษาช่วงเช้า (ทั้ง 3 กลุ่ม)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
1. ครูทำการสอนและมอบหมายงาน	10 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - ครูแนะนำผู้วิจัย - ครูทำการสอนตามปกติอธิบายงานและมอบหมายงาน เพื่อให้ นักศึกษาฝึกปฏิบัติ - ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับงาน - ตอบข้อซักถาม - เริ่มปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝั่งคำอธิบายของครู - ซักถามข้อสงสัยของงาน (ถ้ามี) 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัย เข้าประจำที่ในชั้นเรียน นั่งในตำแหน่งที่สามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ชัดเจน - ขณะครูอธิบายงานผู้วิจัยจะเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรม - เมื่อครูเริ่มมอบหมายงานผู้วิจัยจะเปิดสัญญาณการสังเกตแบบช่วง 3 นาที (ซึ่งเป็นสัญญาณที่กลุ่มควบคุมตนเองจะใช้ในการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเอง แต่ช่วงนี้นักศึกษาจะไม่เข้าใจ จุดมุ่งหมายการเปิดสัญญาณแต่ผู้วิจัยต้องเปิด เพื่อให้เกิดสภาพที่มีความเคยชินและเป็นตัวแปรที่ควบคุมเพื่อให้เกิดสภาพการที่เหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม) 	<ul style="list-style-type: none"> - วิทยุ 2 เครื่อง - เทปบันทึกเสียง - แบบบันทึก
2. ให้นักศึกษาเริ่มปฏิบัติงาน	30 นาที			<ul style="list-style-type: none"> - ขณะเดียวกับผู้วิจัยทำการเปิดสัญญาณแบบช่วงสั้นละ 20 นาที บันทึก 10 วินาที ซึ่งเป็นสัญญาณที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้ในการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักศึกษา 	

การสังเกตและบันทึกกิจกรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงเช้า (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
<p>3. ตรวจสอบและให้ แก้ไขงาน</p>	<p>10 นาที</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อครบกำหนดเวลาครูจะทำการตรวจงาน ถ้ามีนักศึกษาทำงาน ไม่ถูกต้องครูจะบันทึกให้นักศึกษากลับไปแก้ไขพร้อมทั้งกำหนดเวลาใช้ในการแก้ไข 10 นาที เมื่อถึงกำหนดเวลาให้นำส่งอีกครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อถึงกำหนดเวลานักศึกษานำงานที่แก้ไขเสร็จไปให้ครูผู้สอนตรวจสอบ - รับผลบันทึกการแก้ไขงานกลับไปแก้ไข - ทำการแก้ไขงานตามรายการที่ครูบันทึกไว้ 	<p>ให้ตรงกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมื่อสิ้นสุดงานตั้งขึ้นผู้วิจัยเริ่มสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนศ. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง - ถ้ามีนักศึกษากลุ่มตัวอย่างแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานตามที่นิยามไว้ผู้วิจัยจะบันทึก "1" ในช่วงเวลาที่สังเกต แต่ถ้ามีนักศึกษาไม่แสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานตามที่นิยามไว้ผู้วิจัยจะบันทึก "0" ในช่วงเวลาที่ทำการสังเกตไว้ทำจนครบ 30 นาที - เมื่อนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำงานมาส่งผู้วิจัยจะทำการบันทึกผลสังเกตพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด 	

การสังเกตและบันทึกเหตุการณ์นักเรียนชั้น 3 กลุ่ม (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
<p>4. การส่งงานที่แม่ใจ และตรวจงานที่แม่ใจ</p>		<p>- ครูทำการตรวจงานที่ให้นักศึกษาไปแม่ใจ</p>	<p>- เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ให้ส่งงานที่แม่ใจ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำการแก้ไขงานเสร็จก็จะนำงานไปส่ง</p>	<p>- ถ้านักศึกษากลุ่มตัวอย่างนำงานที่แม่ใจมาส่ง ผู้วิจัยจะบันทึกผลความถี่ของพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดอีกครั้ง และร่วมกับครูผู้สอนวิเคราะห์พฤติกรรมการปรับปรุงแม่ใจงาน</p> <p>- ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และรายงานผลของพฤติกรรมการทำงานของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมตั้งใจทำงาน - พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเวลา - พฤติกรรมปรับปรุงแม่ใจงาน <p>- และนำคะแนนร้อยละทั้ง 3 ส่วน มาแปลงเป็นคะแนนความรับผิดชอบในงานที่ได้รวบรวมมา</p>	

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
<p>1. ปฐมบท เพื่อให้ผู้รับกาวทดลองทำการปรับพฤติกรรม ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายที่ได้รับมอบหมาย โดยการใช้วิธีการควบคุมตนเอง</p>	<p>10 นาที</p>	<p>ครูผู้สอนแนะนำผู้วิจัย</p>	<p>นักศึกษาปริญญาตรี</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย</p> <p>1. ผู้วิจัยดำเนินการอธิบายถึงความสำคัญของการรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย อธิบายถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมและวิธีการควบคุมตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้</p> <p>1.1 ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญ ของการรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ที่ผู้ประกอบการต้องทำให้เกิดขึ้นในพนักงานในภาคอุตสาหกรรม</p> <p>1.2 ผู้วิจัยแจ้งให้ผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 5 คนทราบจุดมุ่งหมายในการเพิ่ม พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมายของผู้รับการทดลอง โดยอธิบายว่า การฝึกการควบคุมตนเองนั้น เป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้ นักศึกษาสามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยตนเอง และทำให้ นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มมากขึ้น</p> <p>1.3 ผู้วิจัยอธิบายถึงเป้าหมาย คือ พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้วิจัยจะอธิบายให้นักศึกษาฟังว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมตนเองในการทำงานที่ควบคุมตนเอง โดยมีพฤติกรรม ครบทั้ง 3 ส่วนคือ</p> <p>1.3.1 พฤติกรรมตั้งใจทำงานที่ควบคุมตนเอง ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามคำสั่งของครู - ชักถามรายละเอียดและข้อสงสัยในงานที่ควบคุมตนเอง 	<p>- แผนโบสถ์ - หมายพฤติกรรม - ความรับผิดชอบต่อ</p>

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
<p>2. ให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของวิธีการควบคุมตนเอง</p>	<p>20 นาที</p>	<p>-</p>	<p>นิ้งบรรยาย</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย</p> <p>- ทำงานที่ครูมอบหมายได้อย่างต่อเนื่อง จนงานนั้นสำเร็จ</p> <p>1.3.2 <u>พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเวลา</u></p> <p>1.3.3 <u>พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน</u> ตามรายการที่ครูบันทึกไว้แก้ไข</p> <p>ในการที่ทำงานด้วยความผิดพลาด</p> <p>2. ผู้วิจัยอธิบายถึงขั้นตอนและกระบวนการที่ใช้ในการควบคุมตนเอง ซึ่งนักศึกษาคจะได้รับฝึกในช่วงต่อไป เพื่อให้ให้นักศึกษารู้ว่านักศึกษาคงต้องทำอะไรบ้าง และทำอย่างไร</p> <p>การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเองเมื่อให้ได้ผลตามที่ตนต้องการ โดยที่บุคคล (ตัวเรา) จะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย (ตั้งเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย อันประกอบด้วย พฤติกรรมความตั้งใจทำงาน พฤติกรรมการทำงานเสร็จ และส่งงานตามกำหนดเวลา พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน เมื่อเกิดความผิดพลาดกับเรื่องใดโดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการของการควบคุมตนเองดังต่อไปนี้</p> <p>การควบคุมตนเอง มีขั้นตอนดังนี้</p> <p>ขั้นที่ 1 <u>ตั้งเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรม</u></p> <p>นักศึกษาจะต้องตั้งเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ข้อมูลเดิมของการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายที่ผ่านมา โดยผู้วิจัยได้สังเกตมาแล้ว มาเป็นพื้นฐานในการตั้งเป้าหมาย</p>	<p>- แผ่น โสรูป กระดานการ ควบคุมตนเอง</p>

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
				<p>ซึ่งข้อมูลผู้วิจัยจะแจ้งให้นักศึกษาดูในช่วงการฝึกการตั้งเป้าหมายพฤติกรรม ขั้นที่ 2 การเขียนตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาได้สิ่งเกิดและบันทึกพฤติกรรม ตั้งใจทำงานด้วยตนเอง เพื่อเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของตนเองและให้ทราบว่า ใจทำงานด้วยตนเอง ตนเองกำลังทำอะไรอยู่พฤติกรรมตั้งใจทำงานหรือไม่ การที่ นักศึกษาเริ่มสังเกตพฤติกรรมของตนเอง และแยกแยะได้ว่าตนเองกำลังทำอะไรใน สภาพการณ์ใด จะทำให้นักศึกษาสามารถควบคุมตนเองได้ และเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเหมือนสิ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม นั่นคือมีพฤติกรรมตั้งใจทำงานมากขึ้น ซึ่ง การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนี้จะทำในช่วงที่นักศึกษาปฏิบัติงานที่ควบคุมหมาย อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนตนเองจะประกอบด้วย แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน แบบช่วงเวลา และเทปสัญญาณเสียงช่วงเวลา 3 นาทีซึ่งจะมีเสียงกริ่งดังขึ้นทุก 3 นาที เพื่อให้นักศึกษาสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานของตนเอง ซึ่งผู้วิจัย จะแลกเปลี่ยนกับนักศึกษาตั้งใจทำงานให้นักศึกษาในช่วงการฝึกการเขียนตนเอง ขั้นที่ 3 ประเมินตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อันประกอบด้วยพฤติกรรมร้อยละ 3 ส่วน คือ พฤติกรรม ตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งส่งตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไข งาน ทั้ง 3 ส่วนที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง ไปเปรียบเทียบกับ เป้าหมายที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 1 เพื่อให้ตัวนักศึกษารายว่า ตนเองสามารถแสดง พฤติกรรมได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่</p>	

คู่มือการนิเทศการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
3. ขั้นตอนการนิเทศการควบคุมตนเอง		-	<p>นักศึกษา</p> <p>- ตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรงตนเอง</p> <p>3.1 นิยามอธิบายความรับผิดชอบในมอบหมายรับผิดชอบใน</p> <p>3.2 ตั้งเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมความ</p>	<p>ขั้นที่ 4 <u>ให้การเสริมแรงตนเอง</u> หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาให้รางวัลแก่ตนเอง เมื่อกระทำพฤติกรรมได้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองเป็นผู้กำหนดไว้</p> <p>- ผู้ช่วยผู้วิจัยแบบสำรวจการเสริมแรงตนเอง</p> <p>3.1 การนิเทศการตั้งเป้าหมาย</p> <p>3.1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบในในงานที่ได้รับมอบหมายในด้านพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสริมและส่งงานตามกำหนด และพฤติกรรมรวมการปรับปรุงแก้ไขงานของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้จากโดยข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการที่ผู้วิจัยได้ไปทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาในช่วงการทำงานที่ครอบคลุมหมายในช่วงที่ผ่านมา</p> <p>3.1.2 ให้นักศึกษาแต่ละคนพิจารณาข้อมูลดังกล่าวว่า ตนเองมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสริมและส่งตามกำหนด และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน เมื่อนำผลมาตามกันอยู่เพียงใด เพื่อให้ศึกษารวบรวมถึงข้อมูลพื้นฐานกับนักศึกษาสามารถแสดงพฤติกรรมได้</p> <p>3.1.3 หลังจากให้นักศึกษาแต่ละคน ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ในการ</p>	<p>- แบบสำรวจตัวเสริมแรง</p>

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
			<p>รับผิดชอบใบมอบหมาย 2 ส่วน ก่อนคือ</p>	<p>แสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งส่งงานตามกำหนด 2 ส่วน ก่อนและฝึกตั้งเป้าหมายการแก้ไขงานภายหลัง โดยนักศึกษาพิจารณาตนเองจะแสดงพฤติกรรมทั้ง 2 ส่วน เช่นนี้ ได้มากน้อยเพียงใดด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยจะให้คำแนะนำแก่นักศึกษาว่า การตั้งเป้าหมายแบบควรใช้ข้อมูลเดิมเป็นพื้นฐาน และตั้งเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิม 10-30 % หรือตั้งเป้าหมายที่นักศึกษาคิดว่าตนเองสามารถปฏิบัติได้จริง</p> <p>3.1.4 เมื่อนักศึกษาดังเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมทั้ง 2 ส่วน แล้วจะนำไปให้ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะพิจารณาความเหมาะสม ดังนั้นทุกครั้งก่อนที่จะเข้าห้องเรียนนักศึกษาต้องตั้งเป้าหมายการแสดงผลพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งส่งงานตามกำหนด แล้วบอกให้ผู้วิจัยทราบ พร้อมทั้งบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายลงในแบบบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายไว้</p> <p>3.2 การฝึกการเตือนตนเอง</p> <p>3.2.1 ผู้วิจัยให้นักศึกษาดูแบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ซึ่งประกอบด้วยช่วง 10 ช่วง เท่ากับ 10 ช่วงเวลา โดยผู้วิจัยอธิบายว่าในแต่ละช่อง หรือ 1 ช่วงเวลานั้น ใช้บันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานของตนเอง ในช่วงเวลา 3 นาที ซึ่งผู้วิจัยจะเปิดสัญญาณเสียงเตือน ซึ่งจะดังทุก 3 นาที หลังจากทีอาจารย์เริ่มมอบหมายงาน เพื่อให้นักศึกษาเริ่มสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง ในขณะที่นักศึกษาทำงานอยู่ เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณดังขึ้น (ผู้วิจัยทดลองเปิดเทปสัญญาณให้นักศึกษามอง) นักศึกษาจะต้องทำการสังเกตว่าในช่วงเวลา 3 นาทีที่ผ่านมา</p>	

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลากี่ชั่วโมง	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
4. การมอบหมายงาน และฝึกการสังเกต และ		การมอบหมายงาน	<p>- เป้าหมาย พฤติกรรม ตั้งใจทำงาน พฤติกรรม ทำงาน เสร็จและส่ง งานตาม กำหนด 2 พฤติกรรม ย่อยก่อน - นำแบบ บันทึกการตั้ง เป้าหมายไป ให้ผู้วิจัย พิจารณา</p> <p>- ฝึกครู ปฏิบัติงาน</p>	<p>เป็น นักศึกษามีพฤติกรรมตั้งใจทำงานตามที่ครูกำหนดไว้หรือไม่</p> <p>3.2.2 การบันทึกพฤติกรรม</p> <p>ถ้า นักศึกษามีพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ตามที่ได้กำหนดไว้ ให้ใส่หมายเลข "1" ลงในช่องของแบบบันทึกในช่วงเวลานักศึกษาได้ทำการสังเกตตนเอง แต่ถ้านักศึกษายังไม่ปฏิบัติตามไม่ตั้งใจทำงานตามที่กำหนดไว้ในช่วงเวลา 3 นาทีที่ผ่านมา ให้บันทึกใส่หมายเลข "0" ลงในช่องนั้น</p> <p>ซึ่งแบบบันทึกพฤติกรรมตนเองนี้ จะมีช่องให้นักศึกษานับถึง 10 ช่อง 10 ครั้ง รวมเวลา 30 นาที ซึ่งในขั้นต่อไปจะให้นักศึกษาได้ทดลองปฏิบัติบันทึกพฤติกรรมตนเอง หลังจากก็อาจารย์ มอบหมายงานให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานเขียนแบบ</p>	ตัวอย่างภาพ ทรงกระบอกลูก
		การมอบหมายงาน		<p>การดำเนินงานของผู้วิจัย</p> <p>- ขณะศึกษารูปอย่างงานให้นักศึกษาฟัง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะเข้านั่งประจำที่ใน</p>	

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
บันทึกเหตุการณ์ของตนเอง		<p>- ครูอธิบายงานเขียนแบบ การเขียนภาพ ของงาน ทรงกระบอกตัดตรง</p> <p>- ครูมอบหมายงานให้นักศึกษาเขียนภาพฉายของทรงกระบอกตัดตรงตามตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยให้สร้างใหม่ให้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 ซม. มีความสูง 3 ซม. และเขียนภาพ</p>	นักศึกษา	<p>คำแนะนึ่งที่สามารถสังเกตพฤติกรรมการของผู้รับการทดลอง ในกลุ่มที่ 1 ได้ชัดเจนทุกคน</p> <p>- เครื่องอุปกรณที่ใช้ในการบันทึกและสิ่งเกต เช่น วิทยุ เทปสัญญาณเสียงแบบช่วง 3 นาที (ที่เปิดให้นักศึกษาม่ง ใช้ประกอบการสั่งเกตพฤติกรรมการตั้งใจทำงานด้วยตนเอง) และเทปสัญญาณเสียงแบบช่วงสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที (ที่ผู้วิจัยใช้สังเกตพฤติกรรมการตั้งใจทำงานของนักศึกษา) และแบบบันทึกพฤติกรรมการตั้งใจทำงานของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้บันทึก</p> <p>- ขณะที่ครูมอบหมายงานเสร็จ และเริ่มเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัยผู้วิจัยจะเปิดเทปสัญญาณ ทั้ง 2 ชุด พร้อมกัน (คือเทปสัญญาณแบบช่วง 3 นาที ของนักศึกษาสังเกตพฤติกรรมการตนเอง และเทปสัญญาณแบบช่วงสังเกต 20 วินาที บันทึก 10 วินาที สำหรับผู้วิจัย)</p> <p>- ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เริ่มสังเกต และบันทึกพฤติกรรมการตั้งใจทำงานของนักศึกษาแต่ละคนพร้อมกันใน 1 ช่วงเวลา</p> <p><u>การบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมการตั้งใจทำงาน</u></p> <p>ถ้าผู้วิจัยหรือผู้ช่วยสังเกตเห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการตั้งใจทำงานตามที่กำหนดไว้ในช่วงเวลาสังเกต ให้ใส่หมายเลข "1" ลงในช่องแบบบันทึก แต่ถ้าผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยสังเกตเห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการตั้งใจทำงานตามที่นิยามเอาไว้ในช่วงที่สังเกต ให้บันทึกหมายเลข "0" ลงในช่องของช่วงเวลา</p>	ที่ครูนำมาใช้ดู

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
		ฉายทั้ง 3 ด้าน ให้ดูต้องตาม ขนาดที่กำหนด ไว้ - ให้ความเวลาใน การปฏิบัติงาน 30 นาที - แล้วให้นักศึกษา ซักคณนำผล งานมาส่ง - เปิดโอกาส ให้นักศึกษารัก ถามข้อสงสัยใน งานที่มอบหมาย - ตอบข้อสงสัย ของนักศึกษา (ถ้ามี) - เมื่อหมดข้อ	นักศึกษา - ซักถามข้อ สงสัยในงาน ที่ได้รับมอบ หมาย (ถ้ามี) - เริ่มปฏิบัติ งานเขียน ภาพตามที่ได้อ รับมอบหมาย	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย นั้น ทำเช่นเดิมครบตามเวลาที่กำหนด 30 นาที - ผู้วิจัยคอยดูระยะ ของการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน ของ นักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 แต่ละคน	

คู่มือการปฏิบัติการควบคุมตนเอง (ต่อ)-

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลาดำเนินการ	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย	20 นาที	<p>ศึกษามาให้เริ่มปฏิบัติงานได้</p> <p>- เมื่อถึงกำหนดเวลาส่งงานครูให้นักศึกษาที่ทำงานเสร็จใจให้ทำงานมาตรวจ</p> <p>- ครูทำการตรวจและบันทึกผลรายการที่ได้ให้นักศึกษากลับไปแก้ไข</p> <p>- และกำหนด</p>	<p>- สังเกตและบันทึกเหตุการณ์-กิจกรรมตั้งใจทำงานเมื่อได้ยินสัญญาณดังขึ้น</p> <p>- นักศึกษานำงานไปส่งครูผู้สอน</p> <p>- นักศึกษาทำการบันทึกผลการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดลงในแบบ</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย</p> <p>- ผู้วิจัยบันทึกผลการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดเวลาของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 1 ถ้านักศึกษาทำงานเสร็จและส่งตามกำหนดเวลา ผู้วิจัยใส่หมายเลข "1" แต่ถ้านักศึกษาทำงานไม่เสร็จหรือไม่ส่งงานตามกำหนดเวลาผู้วิจัยใส่หมายเลข "0" บันทึกผลลงในแบบบันทึกผลสถิติการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด</p>	

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
การปรับปรุงแก้ไขงาน		<p>เวลาส่งงานที่ ต้องแก้ไข ให้ เวลาในการแก้ไข ทำงาน 10 นาที ปรับปรุงตาม -เมื่อถึงกำหนด เวลาส่งงานที่ ต้องปรับปรุงแก้ไข ครูจะให้นักศึกษานำมา ส่ง</p> <p>- ตรวจดูว่า นักศึกษาได้ทำ การแก้ไขใน รายการที่แนะนำ ไว้หรือไม่</p> <p>- ให้คะแนน ตามอัตราส่วน การแก้ไขงาน</p>	<p>พบ -และรับรายการ การแก้ไขมา ปรับปรุงตาม จุดที่ครูผู้สอน ชี้แนะในใบ แก้ไขงาน - นักศึกษา ทำการตั้งเป้า หมายพฤติ - กรรมปรับปรุง แก้ไขงานแล้ว บันทึกลงใน แบบบันทึกการ ตั้งเป้าหมาย พฤติกรรมปรับ ปรุงแก้ไขงาน และแจ้งผู้วิจัย</p>	<p>- ผู้วิจัยจะบันทึกผลพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามที่มอบอีกครั้ง - ผู้วิจัยจะบันทึกผลคะแนนพฤติกรรมการปรับปรุงแก้ไขงาน ตามคะแนนอัตราส่วนที่ ครูผู้สอนได้ทำการตรวจรายการที่แก้ไขงานจริง</p>	

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
<p>3.3 การฝึกประเมินตนเอง</p>	<p>5 นาที</p>	<p>ตามรายการที่ แก้ไขจริง</p>	<p>- ทำการแก้ไขงาน - นำผลการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงาน - พฤติกรรมการทำงาน - พฤติกรรมการทำงาน เสริมและสั่งงานตามกำหนด</p>	<p><u>การฝึกประเมินตนเอง</u> - เมื่อสิ้นสุดคาบการฝึก ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ของนักศึกษา มาเทียบกับข้อมูลที่มีวิจัยทำการสังเกต และพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน พฤติกรรมทำงานเสริมและสั่งงานตามกำหนด และบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานด้วยตนเองของนักศึกษากับข้อมูลที่มีวิจัยทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานนี้ จะต้องได้ข้อมูลตรงกัน หรือต่างกันไม่เกิน 1 ช่วงเวลา ของช่วงเวลาที่นักศึกษาทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมตนเอง จึงถือว่าข้อมูลนั้นใช้ได้ - แล้วให้นักศึกษานำคะแนนที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง ทั้ง 3 ส่วน มาเทียบกับคะแนนเป้าหมายที่ตั้งไว้ในตอนแรกว่า สูงกว่าคะแนนที่นักศึกษาตั้งเป้าหมายไว้หรือต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้</p>	<p>- ข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงาน - ข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน เสริมและสั่งงานตามกำหนด - ข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน</p>

คู่มือการนิเทศการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
			<p>สอนแล้วไปเปรียบเทียบกับเป้าหมาย -นักศึกษรมที่ตนตั้งไว้ -พิจารณาว่าคะแนนการ แสดงพฤติกรรมแก่นักศึกษา ได้รับในการแสดง พฤติกรรมสูงหรือต่ำกว่า คะแนนที่นักศึกษาตั้งเป้า หมายถึง</p>		

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
3.4 การเสริมแรงตนเอง			<p>- ถ้าคะแนนที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเองเท่ากับนักศึกษาตั้งเป้าหมายไว้ให้นักศึกษาให้การเสริมแรงตนเองได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในตารางการเสริมแรงพฤติกรรม</p> <p>- แต่ถ้านักศึกษาได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักศึกษาก็จะไม่ได้รับการเสริมแรงตนเอง</p> <p>- ทำความบันทึกซ้ำแจ้งผลให้ผู้วิจัย</p>	<p>- เตรียมการเสริมแรงตามรายการการเสริมแรง</p> <p>- บันทึกข้อมูลพฤติกรรม ทั้ง 3 ส่วนและแปลงค่าเป็นคะแนนพฤติกรรม ความรับผิดชอบ และเก็บบันทึกผลพฤติกรรมความรับผิดชอบ</p>	<p>- ตัวเสริมแรงตามรายการที่ได้สำรวจไว้</p>

คู่มือการฝึกการควบคุมตนเอง (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
			ทราบเพื่อนที่ เก็บเป็นข้อมูลใน ชั้นต่อไป		

โปรแกรมการควบคุมตนเอง

ระยะทดลอง (เมื่อนำวิธีนี้ไปใช้ในชีวิตจริง)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
1. ขั้นตอนตั้งเป้าหมาย	5 นาที (ก่อนเข้าห้องเรียน)		<p>ก่อนเข้าชั้นเรียนนักศึกษาจะแจ้งเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานและเป้าหมายพฤติกรรมตั้งใจทำงาน แล้วจึงส่งตามกำหนดเวลา โดยมีจรรยาบรรณจากข้อมูลพื้นฐานเดิม แล้วตั้งเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิม 10-30% หรือตั้งเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมที่นักศึกษาคิดว่าสามารถปฏิบัติได้จริง แล้วนำเป้าหมายดังกล่าวไปบอกกับผู้วิจัย</p>	<p>-ผู้วิจัยแจกผลบันทึกพฤติกรรมพื้นฐานเดิมให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างแต่ละคนทราบผลการแสดงพฤติกรรมที่ผ่านมาพร้อมกันแจกแบบบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายและแบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน และแบบบันทึกพฤติกรรมทำงาน แล้วจึงส่งงานตามกำหนด (เป็นข้อมูลเดิม)</p> <p>-คอยให้คำแนะนำแก่นักศึกษาที่ไม่สามารถตั้งเป้าหมายการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้</p> <p>-เมื่อนักศึกษาแจ้งเป้าหมายการเป้าหมายพฤติกรรมการทำงาน แล้วจึงส่งตามกำหนดแล้ว ผู้วิจัยแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไว้ และบันทึกผลของเป้าหมายการ</p>	<p>-แบบบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน (เป็นข้อมูลเดิม)</p> <p>-แบบบันทึกพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด (เป็นข้อมูลเดิม)</p> <p>-แบบฟอร์มบันทึกพฤติกรรมตั้งเป้าหมายและการตั้งเป้าหมายพฤติกรรมตั้งใจทำงานและการตั้งเป้าหมายพฤติกรรม</p>

โปรแกรมการควบคุมตนเองระยะทดลอง เมื่อนำวิธีนี้ไปใช้ในชั่วโมงปฏิบัติงานจริง (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
2. ทำการเรียนการสอนและมอบหมายงาน	10 นาที	-ครูอธิบายงานการเขียนแบบที่จะให้นักศึกษาปฏิบัติและมอบหมายงานพร้อมกำหนดเวลาส่ง โดยใช้เวลาปฏิบัติงานดังกล่าว 30 นาที เมื่อถึงกำหนดเวลาให้นักศึกษาแบ่งงานสำเร็จ -เมื่ออธิบายเสร็จเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามและตอบข้อซักถามเมื่อหมดคำถาม	-ฟังการอธิบายงานของครู -ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย (ถ้ามี) -เมื่อสิ้นสุดงานเริ่มการสังเกตบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงานตั้งชั้นนักศึกษา หากกลุ่มตัวอย่างเริ่มสังเกตบันทึกพฤติกรรมตั้งใจตนเองตามคำนิยามที่กำหนดไว้ โดยบันทึกตามวิธีการที่ได้รับการฝึกมา จากช่วงการฝึกการควบคุมตนเอง	-ผู้วิจัยเข้าประจำที่ในชั้นเรียนที่สามารถสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ชัดเจน -จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสังเกตและบันทึกผล	-เทปสัญญาณ -วิทยุ 2 เครื่อง -แบบบันทึก
3.-เริ่มปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย	30 นาที	-ครูสั่งให้นักศึกษาเริ่มปฏิบัติงาน	-เมื่อครูสั่งให้เริ่มปฏิบัติงานได้ กลุ่มตัวอย่างก็จะทำการปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมายในขณะเดียวกันเมื่อสัญญาณ 3 นาทีดังขึ้น นักศึกษากลุ่มตัวอย่างก็จะทำการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจ	-เมื่อครูเริ่มมอบหมายงานผู้วิจัยจะเปิดสัญญาณการสังเกตทั้งของนักศึกษาและผู้วิจัยไปพร้อม	

โปรแกรมการควบคุมตนเองระยะทดลอง เมื่อนำวิธีนี้ไปใช้ในชีวิตจริง (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
- สิ่งกระตุ้นจิตใจทำงาน			ทำงานของตนเอง ในช่วง 3 นาทีที่ผ่านมามีงานได้แสดงพฤติกรรมที่ตั้งใจทำงานหรือไม่ ถ้านักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ตั้งใจทำงานตามนิยามไว้ก็จะบันทึก "1" ถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามก็บันทึก "0" เมื่อนักศึกษานำบันทึกเสร็จก็กลับไปทำงานตามเดิมและเมื่อได้บันทึกครบครั้งที่ 2 ก็สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง ทำจนครบเวลา 30 นาที จะมีผลการบันทึก 10 ช่อง	กับ - เมื่อสิ้นสุดชั่วโมงเริ่มต้นการสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานตั้งขึ้นก็จะเริ่มทำการสังเกต - ผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจนครบเวลา 30 นาที	
4. การทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด	- เมื่อถึงกำหนดเวลาการส่งงานครูจะทำการตรวจงานของนักศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างครูจะแจกแบบบันทึกรายการแก่ใจให้กลับไปแก่ใจ	- เมื่อถึงกำหนดเวลาการส่งงานครูจะทำการตรวจงานของนักศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างครูจะแจกแบบบันทึกรายการแก่ใจให้กลับไปแก่ใจ	- และเมื่อถึงกำหนดเวลานักศึกษานำงานที่ทำเสร็จไปส่งให้ครูตรวจ - พร้อมกับบันทึกผลพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดด้วยตนเอง	- ผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง	
5. การแก้ไขงาน	10 นาที	- เมื่อถึงกำหนดเวลาการส่งงาน	- นักศึกษารับผลการตรวจของครู โดยครูผู้สอนจะบันทึกผลรายการที่ต้องแก้ไข ในแบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานปรับปรุงแก้ไข	- ผู้วิจัยจะตรวจข้อมูลการบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเองเปรียบ	

โปรแกรมการควบคุมตนเองระยะทดลอง เมื่อนำวิธีนี้ไปใช้ในชั่วโมงปฏิบัติงานจริง (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
		<p>แก้ไขครูจะทำการตรวจงานที่ส่งให้แก้ไขตามรายการที่บันทึกไว้</p>	<p>นักศึกษา</p> <p>งาน หรือกับกำหนดเวลาในการส่งงานที่ตรงแก้ไขไว้ด้วย</p> <p>-นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะทำการตั้งเป้าหมายพฤติกรรม การแก้ไขงานตามที่รับมอบหมาย</p> <p>-นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะทำการแก้ไขงานตามรายการที่ครูบันทึกไว้แก้ไขและเมื่อถึงกำหนดเวลาจะนำไปส่งให้ครูตรวจ</p> <p>-ขณะที่รอผลตรวจ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะบันทึกผล ความดีการทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดด้วยตนเอง อีกครั้ง</p> <p>-หลังจากที่นักศึกษาจะนำข้อมูลการบันทึกผลการตั้งใจทำงานไปให้ผู้วิจัยตรวจเช็ค ถ้าข้อมูลถูกต้องนักศึกษาจะนำข้อมูลนี้มาคิดเป็นร้อยละของการแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงานที่ได้ รับมอบหมาย</p> <p>-และคิดคะแนนร้อยละการแสดงพฤติกรรมทำงานเสร็จ และส่งงานตามกำหนด</p> <p>-คิดคะแนนร้อยละพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน</p>	<p>ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย</p> <p>เทียบกับข้อมูลกับผู้วิจัยบันทึก</p>	

โปรแกรมการควบคุมตนเองระยะทดลอง เมื่อนำวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติงานจริง (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้ เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย	อุปกรณ์
6. การประเมินผลปฏิบัติการตนเอง			<p>- นักศึกษากำหนดการประเมินตนเอง โดย นักศึกษาจะนำคะแนนร้อยละปฏิบัติการรวมทั้งทำงานไปเปรียบเทียบกับเป้าหมาย การแสดงนวัตกรรมการตั้ง ใจทำงานที่นักศึกษา ได้ตั้งไว้ตั้งแต่แรก ถ้าพบว่าคะแนนการแสดงผลนวัตกรรมการตั้ง ใจทำงานสูงกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายก็จะ ให้การเสริมแรง เป็นคะแนนตามเกณฑ์ เงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ซึ่งคะแนนนี้นักศึกษาสามารถนำไปแลกเปลี่ยนของตามตารางการเสริมแรง</p> <p>- และนักศึกษาทำการประเมินผลปฏิบัติการตนเอง คำนวณผลการทำงานเสริมแรงและส่งงานกำหนด และนวัตกรรมการปรับปรุง แก่ทีมงาน</p>	<p>- คอยให้คำแนะนำนักศึกษาดำเนินการประเมินผลนวัตกรรมการตั้ง ใจ 3 ส่วน</p> <p>- และจดบันทึกคะแนนการเสริมแรงไว้</p> <p>- ในช่วงเวลานัก เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำการแลกเปลี่ยนสิ่ง ของตามคะแนนที่นักศึกษาได้ สะสมไว้</p> <p>- ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมคะแนน ผลการรวมทั้ง 3 ส่วน แล้วนำมา แปลงทำเป็นนวัตกรรมการรับ ผิดชอบใน งานที่ได้รับมอบหมาย ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างแต่ละ คน</p>	<p>- สมุดบันทึกคะแนน ของนักศึกษากลุ่ม ตัวอย่าง</p> <p>- ตารางแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรง</p> <p>- สิ่งของที่เป็นตัวเสริมแรง</p>

โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย	อุปกรณ์
<p>1. ชี้แจงแก่นักศึกษา</p> <p>(หมายเหตุ ให้สถานการณั้ทดลองนักศึกษา ทั้งห้องแต่ละสังเกต พฤติกรรมเฉพาะกับนักศึกษาที่ได้การคัดเลือก เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ที่มีพฤติกรรม ความรับผิดชอบต่ำ)</p>	5 นาที	<p>1. ครูแนะนำผู้วิจัยและเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยชี้แจง</p>	<p>นักศึกษา</p> <p>- นั่งค้ำแข็ง</p>	<p>1. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักศึกษาทราบว่าวิทยาลั้ยมีโครงการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมตั้งใจทำงาน พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดและ พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน</p> <p>ถ้าผศ. คนใดสามารถแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในงานที่ได้รับมอบหมายในวิชาการเขียนแบบ ได้ตามเกณฑ์ก็จะได้รับรางวัลตามคะแนนที่กำหนดไว้ (ผู้วิจัยแสดงตารางเสริมแรงให้นักศึกษาดู) ซึ่งคะแนนนักศึกษาสามารถไปแลกเบลีตอน เป็นสิ่งของได้ หรือสามารถสะสมคะแนนไปแลกของตามกับนักศึกษาต้องการได้</p> <p>- เมื่อชี้แจงเกณฑ์ต่างๆเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเข้าประจำที่นั่ง หลังห้อง ในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองที่ 2 ได้ชัดเจน</p> <p>- เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสังเกต</p> <p>- เมื่อครูเริ่มมอบหมายงานแก่นักศึกษา ผู้</p>	<p>วิทยุ เบ็ดเตล็ด</p> <p>สัญญาณ 2 เครื่อง</p> <p>- เทปสัญญาณเสียง</p> <p>ประกอบภาระสิ่ง-</p> <p>เกณฑ์การรวม</p> <p>ตั้งใจทำงานแบบ</p> <p>ช่วงสังเกต 20</p> <p>วันที่ บันทึก 10</p> <p>วันที่</p> <p>- แบบบันทึกพฤติกรรม</p> <p>กรรมคงใจทำ</p> <p>งานเล่าทวิช่วย</p> <p>1 ผู้ช่วยวิจัย</p> <p>- ตารางเสริมแรง</p> <p>- แบบบันทึกพฤติกรรม</p> <p>ทำงานงานเสร็จ</p> <p>และส่งงาน</p> <p>ตามกำหนด</p>
<p>2. อธิบายงาน และ</p>	10 นาที	<p>2. ครูอธิบายงาน และมอบหมายงาน</p>	<p>-นั่งการอธิบาย</p>		

โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลาดำเนินการ	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย	อุปกรณ์
มอบหมายงาน		<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อผู้วิจัยอธิบายแยกต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ครูจะอธิบายงานและมอบหมายงานแก่นักศึกษา หรือมอบหมายงานตามคำสั่งงาน ครูให้เวลาในการปฏิบัติงาน 20 นาที หลังจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัยของงาน (ถ้ามี) <ul style="list-style-type: none"> - ตอบข้อซักถามของนักศึกษา (ถ้ามี) - สั่งให้นักศึกษาเริ่มปฏิบัติงานได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบายข้อสงสัยของงานของครู - ฟังคำอธิบายของนักศึกษา - เริ่มปฏิบัติงาน - นักศึกษานำผลงานที่เสร็จมาส่ง 	<p>ผู้วิจัยจะเปิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรมการสังเกตแบบช่วงสังเกต 20 นาที บันทึก 10 วินาที โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจะเริ่มสังเกตพฤติกรรมตั้งใจทำงานของผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองที่ 2 (ผู้ช่วยผู้วิจัย-เกษตรกรว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการรวมความรับผิดชอบเดิมค่า) - ผู้วิจัยบันทึกความถี่การทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 	ของนักศึกษา
3. การที่ทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด	20 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจะทำการตรวจผลงาน นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและให้คำชี้แนะในการแก้ไขงาน ซึ่งครูจะบันทึกการแก้ไขในใบแก้ไขงาน - ครูกำหนดการส่งงานที่ตรงนักแก้ไข (โดยใช้เวลาในการแก้ไขงาน 10 นาที) 	<ul style="list-style-type: none"> - รับผลการบันทึกพฤติกรรมปรับปรุงนักแก้ไขงานจากครู - กลับไปแก้ไขงานตามใบรายการแก้ไขที่ครูชี้แนะไว้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ช่วยครูผู้สอนบันทึกการทบทวนที่นักศึกษาต้องกลับไปแก้ไข 	

โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก (ต่อ)

ขั้นตอนดำเนินการ	ใช้เวลา	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย	อุปกรณ์
4. การส่งงานแก่นักไอ	10 นาที	4. เมื่อถึงกำหนดเวลาการส่งงานให้นักไอ - ครูจะทำการตรวจผลงานแก่นักไอตามรายการที่บันทึกไว้ให้แก่นักไอว่า นักศึกษากำการแก้ไขจริงในรายการได้บ้าง และให้คะแนนตามอัตราส่วนของงานที่นักไอศึกษาได้ทำการแก้ไขจริง	- นักศึกษาส่งงานแก่นักไอ	- บันทึกผลเหตุการณ์ปรับปรุงแก่นักไอ ของนักศึกษาก็เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 - ช่วยครูผู้สอนตรวจงานที่ส่งไปแก่นักไอ - ช่วยครูผู้สอนคิดคะแนนและการปรับปรุงแก่นักไอของนักไอศึกษา	- เครื่องคิดเลข
5. การเสริมแรง เหตุการณ์	5 นาที	5. ร่วมกับผู้วิจัยพิจารณาว่า นักศึกษาคนใดได้แสดงพฤติกรรมการรวมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้ง 3 ส่วนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็จะให้การเสริมแรง		- บันทึกเหตุการณ์ตั้งในทำงานและเหตุการณ์การทำงานเสริมและส่งงานตามกำหนดพฤติกรรมการปรับปรุงแก่นักไอของนักไอศึกษากลุ่มตัวอย่าง แบ่งองค์ประกอบเป็น 3 ส่วนเป็นคะแนนพฤติกรรมการรวมรับผิดชอบของนักไอศึกษา แต่ละคนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 - พิจารณาว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างคนใดบ้างที่จะได้การเสริมแรงทางบวก ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	

โปรแกรมการสังเกตและบันทึกเหตุการณ์นักศึกษา ช่วงติดตามผล (ทั้ง 3 กลุ่ม)

ขั้นตอนดำเนินการ	ครู	นักศึกษา	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
<p>ระยะติดตามผล เป็นระยะยุติโปรแกรมทดลอง ซึ่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มควบคุมจะได้รับการสอนตามปกติเช่นเดียวกับระยะเริ่มต้น (A) - กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 จะได้รับการสอนตามปกติ โดยกลุ่มทดลองที่ 1 จะไม่มีการเสริมแรงตนเอง และกลุ่มทดลองที่ 2 จะไม่มีการให้การเสริมแรงทางบวก 	<p>- ครูจะปฏิบัติการสอนตามปกติ เช่นเดียวกับระยะเริ่มต้น</p>	<p>- นักศึกษาจะเรียนและปฏิบัติงานที่ครูมอบหมาย เช่นเดียวกับช่วงระยะเริ่มต้น</p>	<p>ผู้วิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมการเสริมแรงและส่งมอบตามกำหนด และบันทึกการปรับปรุงแก้ไขงาน เช่นเดียวกับระยะเริ่มต้น</p>

แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
(สำหรับ การคัดเลือก เป็นกลุ่มตัวอย่าง)

ผู้สังเกต.....วันที่.....ครั้งที่.....
กลุ่ม.....

พฤติกรรม เลขที่	ตั้งใจทำงาน(ช่วงการสังเกต 10 วินาที) 1 2 3 4 5 6 7 8 9	รวม	ทำงานเสร็จ และส่งงาน ตามกำหนด		รวม	ปรับปรุงแก้ไขงาน รายการแก้ไข แก้ไขจริง		รวม	พฤติกรรม ความรับผิดชอบ
			1	2					
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
.									
.									

แบบบันทึกพฤติกรรมซึ่งใจทำงาน

(สำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานมีตำแหน่งงานของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง)

กลุ่มทดลองที่..... เรื่อง..... ครั้งที่.....

พฤติกรรมซึ่งใจทำงาน ซึ่งสังเกตได้จาก

- 1. การปฏิบัติตามคำสั่งของครู
- 2. การรักษามารยาทและเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก
- 3. การทำงานที่ครูมอบหมายให้อีกอย่างต่อเนืองงานนั้นสำเร็จ โดยไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกันจนทำให้ได้รับยกย่อง เช่น ส่งเสียงรบกวนเพื่อน ๆ ลุกจากที่นั่ง เป็นต้น

ที่	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60รวม	IOE%
1a											

แบบบันทึกการตั้งเป้าหมายและพฤติกรรมตั้งใจทำงาน

ชื่อ..... ชั้น..... ครั้งที่ .....

เรื่อง ..... วันที่ .....

เป้าหมายในการแสดงพฤติกรรม ครั้งนี้ = ... %

พฤติกรรมตั้งใจทำงาน ซึ่งสังเกตได้จาก

1. การปฏิบัติตามคำสั่งของครู
2. การซักถามรายละเอียดและข้อสงสัยในงาน
3. การทำงานที่ครูมอบหมายให้อย่างต่อเนื่อง จนงานนั้นสำเร็จโดยไม่แสดงพฤติกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการที่ได้รับมอบหมาย เช่น ส่งเสียงรบกวนเพื่อน ลูกจากที่นั่ง เป็นต้น ฯลฯ

ช่วงบันทึกพฤติกรรมตั้งใจทำงาน : 10 ช่วงเวลา = 100 %

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

จำนวนช่องที่สังเกตและบันทึกได้ตรงกับผู้วิจัย .....

นักศึกษาแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำงาน = ... ช่วงเวลา คิดเป็น..... %

*****

แบบบันทึกการตั้งเป้าหมายและพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

ชื่อ..... ชั้น ..... ครั้งที่ .....

เรื่อง ..... วันที่ .....

เป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมครั้งนี้ = ... %

พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานที่ครูมอบหมายได้เสร็จตามเวลาที่ครูกำหนด และนำไปส่ง หรือ สามารถแก้ไขงานที่ครูสั่งให้แก้ไขแล้วนำไปส่งในเวลาที่ครูกำหนด

ช่องบันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

--	--

1

2

จำนวนช่องที่บันทึกความถี่พฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนดตรงกับผู้วิจัย.....ช่อง
 นักศึกษาแสดงพฤติกรรมทำงานเสร็จและส่งงานตามที่กำหนด =.....ช่อง คิดเป็น.....%

*****

แบบบันทึกเหตุการณ์การทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด
 กลุ่ม.....ผู้บันทึก.....

ครั้งที่ วันที่.....	ครั้งที่..... วันที่.....		ครั้งที่..... วันที่.....		ครั้งที่..... วันที่.....	
	การตั้งเป้าหมาย นวัตกรรม	การทำงานสำเร็จและ การส่งงาน 1 2	การตั้งเป้าหมาย นวัตกรรม	การทำงานสำเร็จและ การส่งงาน 1 2	การตั้งเป้าหมาย นวัตกรรม	การทำงานสำเร็จและ การส่งงาน 1 2
1						
2						
3						
4						
5						

แบบบันทึกการตั้ง เป้าหมายและพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

ชื่อ..... ชั้น ..... ครั้งที่ .....

เรื่อง..... วันที่ .....

เป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมครั้งนี้ = ... %

ช่องบันทึกความถี่พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน หมายถึง นักศึกษาได้ทำการแก้ไขงานตามรายการที่ครูได้บันทึกไว้ใน
ใบแก้ไขงาน

รายการที่แก้ไข	ทำ		ไม่ทำ
1.....			
2.....			
3.....			
4.....			
5.....			

จำนวนช่องที่บันทึกความถี่พฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงานตามกำหนดตรงกับผู้วิจัย..... ช่อง

นักศึกษาแสดงพฤติกรรมแก้ไขงานตามที่กำหนด = ... ช่อง คิดเป็น.....%

*****

แบบบันทึกการตรวจรับของแก้ไขงาน

กลุ่ม.....ผู้บันทึก.....

ชื่อ-สกุล	ครั้งที่..... วันที่.....				ครั้งที่..... วันที่.....			
	การตั้งเป้าหมาย เหตุการณ์	จำนวนรายการ ที่แก้ไขจริง	จำนวนรายการ แก้ไข	จำนวนรายการ % เหตุการณ์	การตั้งเป้าหมาย เหตุการณ์	จำนวนรายการ แก้ไข	จำนวนรายการ ที่แก้ไข	จำนวนรายการ % เหตุการณ์
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								

แบบแสดงพฤติกรรมการยอมรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
ครั้งที่.....

วันที่.....กลุ่ม.....

ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมการยอมรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		% พฤติกรรม ความรับผิดชอบ
	ตั้งใจทำงาน	ทำงานเสร็จและ ส่งงานตามกำหนด	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

ตารางการเสริมแรงต่อพฤติกรรมตั้งใจทำงาน

% การแสดงพฤติกรรม	คะแนน
50% - 60%	1
61% - 70%	2
71% - 80%	3
81% - 90%	4
91% - 100%	5

หมายเหตุ ทุกครั้งจะต้องมีพฤติกรรมสูงกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายจึงจะได้รับการเสริมแรง

ตารางการเสริมแรงต่อพฤติกรรมทำงานเสริมและส่งงานตามกำหนด

% การแสดงพฤติกรรม	คะแนน
50%	1
100%	2

* ทุกครั้งจะต้องมีพฤติกรรมสูงกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายจึงจะได้รับการเสริมแรง

ตารางเสริมแรงต่อพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไขงาน

% การแสดงพฤติกรรม	คะแนน
50% - 60%	1
61% - 70%	2
71% - 80%	3
81% - 90%	4
91% - 100%	5

หมายเหตุ ทุกครั้งจะต้องมีพฤติกรรมสูงกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายจึงจะได้รับการเสริมแรง

ตารางกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรง

คะแนน	สิ่งของแลกเปลี่ยน
1 คะแนน	กระดาษเขียนแบบ 1 แผ่น
2 คะแนน	กระดาษเขียนแบบ 2 แผ่น
3 คะแนน	ยางลบดินสอ 1 ก้อน
4 คะแนน	คู่มือแลกน้ำดื่ม 1 ใบ
5 คะแนน	ดินสอแลเงา 1 ด้าม
6 คะแนน	ปากกา 1 ด้าม หรือ ไม้บรรทัด 1 อัน
7 คะแนน	สมุดจดบันทึก 1 เล่มหรือสมุดงาน 1 เล่ม
8 คะแนน	ขนม 1 ถูง หรือ นม 1 ถูง
9 คะแนน	ปากกาดินสอเขียนแบบ
10 คะแนน	คู่มือแลกอาหารกลางวัน 1 ใบ
11 คะแนน	ปากกาเขียนแบบ 1 ด้าม
12 คะแนน	อุปกรณ์เขียนแบบ 1 ชุด

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ ..... นามสกุล ..... กลุ่ม.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษา ตอบคำถามต่อไปนี้ทุกข้อ ตามความเป็นจริงที่ตรงกับความต้องการของ
นักศึกษา โดยเรียงลำดับจากสิ่งที่นักศึกษาต้องการมากที่สุดเป็นอันดับ 1 สิ่งที่ต้อง
การรองลงมาเป็นอันดับ 2, 3 ตามลำดับ

1. กิจกรรมอะไรที่นักศึกษาชอบมากที่สุด เมื่ออยู่ที่วิทยาลัย	7. ของใช้ประเภทของขวัญชิ้นเล็กๆ ที่นักศึกษา ต้องการ ได้แก่
(1).....	(1).....
(2).....	(2).....
(3).....	(3).....
2. อุปกรณ์การเรียนที่นักศึกษาอยากได้ มากที่สุด ได้แก่	8. สิ่งที่นักศึกษาต้องการจากอาจารย์มากที่สุด ได้แก่
(1).....	(1).....
(2).....	(2).....
(3).....	(3).....
3. อาหารหรือขนมที่นักศึกษาชอบมากที่สุด ได้แก่	9. เมื่อนักศึกษาทำความดีแล้ว ต้องการให้ อาจารย์ชมว่าอย่างไร
(1).....	(1).....
(2).....	(2).....
(3).....	(3).....
4. เมื่อนักศึกษา มีเงินเก็บไว้ใช้เอง นักศึกษาต้องการซื้ออะไรบ้าง	10. สิ่งที่นักศึกษาต้องการใช้ความพยายามอย่าง มากเพื่อที่จะได้มา คือ
(1).....	(1).....
(2).....	(2).....
(3).....	(3).....
5. อุปกรณ์กีฬาที่นักศึกษาอยากได้มากที่สุด ได้แก่	11. นักศึกษา ใช้เวลาว่างทำอะไรบ้าง
(1).....	(1).....
(2).....	(2).....
(3).....	(3).....
6. หนังสืออะไรที่นักศึกษาชอบอ่านมากที่สุด	12. เมื่อทำงานได้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ นักศึกษา ให้อะไรเป็นรางวัลแก่ตัวเอง
(1).....	(1).....
(2).....	(2).....
(3).....	(3).....

*****

ภาคผนวก ง
การศึกษาตัวแปรภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรสภาพชีวสังคมที่มีผลทำให้ความรับผิดชอบแตกต่างกัน และผู้วิจัยสนใจจะนำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ เพื่ออธิบายถึงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ได้แก่ ตัวแปรด้าน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การอบรมเลี้ยงดูและอาชีพของผู้ปกครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษา หมายถึง ผลของพฤติกรรมที่ครูและนักศึกษา แสดงออกร่วมกันในด้านการเรียนการสอน การปกครองชั้นและกิจกรรมซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือแบบประชาธิปไตย อัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งได้มาโดยการใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ความรู้สึกของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

- การปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักศึกษาแบบประชาธิปไตย หมายถึง ผลของพฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาแสดงออกร่วมกัน ซึ่งครูปฏิบัติต่อนักศึกษาด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ให้ความสนิทสนม และส่งเสริมให้นักศึกษาแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ นักศึกษาร่วมตัดสินใจและวางแผนการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันกล้าแสดงความคิดเห็น บรรยากาศในห้องเรียนอบอุ่น เป็นกันเองการปฏิสัมพันธ์แบบนี้ วัดออกมาเป็นคะแนนได้โดยใช้แบบสอบถาม การปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย

- การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาแบบออตตาธิปไตย หมายถึง ผลของพฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาแสดงออกร่วมกัน ซึ่งครูปฏิบัติต่อนักศึกษาแบบบังคับกดขี่ ชอบตั้งกฎเกณฑ์และข้อบังคับให้นักศึกษาปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจหรือความต้องการของผู้เรียน นักศึกษาไม่กล้าแสดงความสามารถ ความถนัดของตนเองออกมาพยายามทำตามที่ครูสั่งเท่านั้น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยบรรยากาศในห้องเรียนเป็นไปแบบเคร่งเครียดการปฏิสัมพันธ์นี้วัดออกมาเป็นคะแนนได้ โดยใช้แบบสอบถามการปฏิสัมพันธ์แบบออตตาธิปไตย

- การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง ผลของพฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาแสดงออกร่วมกัน ซึ่งครูไม่เอาใจใส่ในการสอน ไม่เตรียมการสอน ไม่เอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือไม่สนใจนักศึกษา นักศึกษาทำอะไรตามความคิดเห็นของตนตัดสินใจด้วยตนเอง นักศึกษารู้สึกล้มเหลว ไม่แน่ใจบรรยากาศในห้องเรียนสับสนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักศึกษาแบบนี้วัดเป็นคะแนนออกมาได้ โดยใช้แบบสอบถามการปฏิสัมพันธ์แบบปล่อยปละละเลย

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบวัดของ สมศักดิ์ ชินพันธ์ ลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 75 ข้อ แบ่ง 3 ลักษณะดังนี้ แบบปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย 25 ข้อ แบบปฏิสัมพันธ์แบบออตตาธิปไตย 25 ข้อ แบบปฏิสัมพันธ์แบบปล่อยปละละเลย

เลข 25 ข้อ โดยกำหนดให้ผู้ตอบอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ๆ ตรงกับพฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาแสดงออกมาอย่างน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาได้แล้วจึงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องที่กำหนดให้ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ "มากที่สุด" "มาก" "ปานกลาง" "น้อย" และ "น้อยที่สุด"

การทดสอบภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8073
2. ปฏิสัมพันธ์แบบอัตตาศรีปไตย ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8710
3. ปฏิสัมพันธ์แบบปล่อยปละละเลย ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8351

การถ่วงดุลเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน หมายถึง การรายงานจากการรับรู้ของนักศึกษาว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองรักและยอมรับตนมากเพียงใด ได้ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม และช่วยเหลือสนับสนุนตนอย่างน้อยเพียงใด วัดโดยให้นักศึกษาตอบแบบวัดที่มี 15 ประโยค มีมาตร 6 หน่วย ประกอบด้วยแต่ละประโยคพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 กับ 90 คะแนน คะแนนสูงแสดงว่านักศึกษารับรู้ว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนมาก

การถ่วงดุลเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การรายงานจากการรับรู้ของนักศึกษาว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองของตนได้มีการให้รางวัลเมื่อทำความดี ลงโทษเมื่อทำผิดและได้อธิบายเหตุผลในการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของตนอย่างน้อยเพียงใด และทำได้อย่างสม่ำเสมอเพียงใด วัดได้โดยให้นักศึกษาตอบแบบวัดที่มี 15 ประโยค มีมาตร 6 หน่วยประกอบด้วยแต่ละประโยค พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15 กับ 90 คะแนน คะแนนสูงแสดงว่าเด็กรับรู้ว่าจะตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

แบบวัดการถ่วงดุลเลี้ยงดู 2 แบบ ในการวิจัยนี้ ได้ให้นักศึกษาตอบแบบวัดการถ่วงดุลเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน และแบบใช้เหตุผล โดยแบบวัดทั้งสองนี้ได้เคยใช้ในการวิจัยมาแล้วหลายเรื่อง ซึ่งสร้างโดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2529) ซึ่งมีลักษณะดังนี้ ประกอบด้วยประโยค 30 ประโยค เกี่ยวกับรับรู้ของนักศึกษา ผู้อบรมเลี้ยงดูตนในปัจจุบันได้ให้รางวัลและลงโทษของตนอย่างสมเหตุสมผล และมีความสม่ำเสมอ ไม่ทำตามอารมณ์มากนัก มีมาตร 6 หน่วย ประกอบด้วยทุกประโยค โดยมีค่าประกอบจาก "จริงที่สุด" "จริง" "ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88

ด้านอาชีพผู้ประกอบการ หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่มาจากอาชีพในลักษณะใด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ เกษตรกรรม ค้าขาย และรับราชการ ซึ่งข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อครูอาจารย์ที่เคยสอนและกำลังสอน และการปฏิบัติตนของนักศึกษาในชั้นเรียน ขอให้นักศึกษาอ่านข้อความ ในแบบสอบถามแล้วให้พิจารณาว่า โดยส่วนรวมไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นครูอาจารย์ท่านใด ครูอาจารย์ประพฤติปฏิบัติต่อนักศึกษาอย่างไร กล่าวคือปฏิบัติในระดับมากหรือน้อยเพียงใด คำตอบจะเป็นความลับไม่เปิดเผย ดังนั้นขอให้ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

วิธีตอบแบบสอบถาม

ให้นักศึกษาระลึกถึงเหตุการณ์ ที่ล่วงมาแล้วและกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน ว่าครูอาจารย์ได้ปฏิบัติต่อนักศึกษาในลักษณะใดและนักศึกษปฏิบัติตนอย่างไร โดยกาเครื่องหมาย (X) ลงในช่อง "มากที่สุด" "มาก" "ปานกลาง" "น้อย" หรือ "น้อยที่สุด" เพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0 00	ครูอาจารย์เป็นกันเองกับนักศึกษาทุกคน นักศึกษาไม่กล้าถามครูอาจารย์เมื่อไม่ เข้าใจ	X				X

จากข้อ (0) ถ้านักศึกษากากบาทลงในช่อง "มากที่สุด" แสดงว่าครูอาจารย์ส่วนมากเป็นกันเองกับนักศึกษา

จากข้อ (00) ถ้านักศึกษากากบาทลงในช่อง "น้อย" แสดงว่านักศึกษปฏิบัติตนอย่างนั้นน้อย

ขอให้นักศึกษายยายามตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นมากที่สุด คำตอบนี้ไม่มีผลกระทบต่อเพื่อนต่อนักศึกษาแต่อย่างไร ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

ขอขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เพศ.....

ข้อ	พฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาปฏิบัติในชั้นเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ครูอาจารย์เป็นกันเองกับนักศึกษาไม่ว่านักศึกษาคะเรียนเก่งหรือเรียนอ่อน					
2.	นักศึกษารับผิดชอบงานร่วมกันตามความสามารถและความสนใจ					
3.	เมื่อมีปัญหา นักศึกษาจะไปปรึกษาครูอาจารย์					
4.	ถ้าจะลงโทษนักศึกษาเมื่อนักศึกษาทำผิดระเบียบครูจะบอกให้นักศึกษาเข้าใจเสียก่อนว่าเขาทำผิดอะไร					
5.	นักศึกษาเข้าใจเจตนาของครูอาจารย์เมื่อถูกทำโทษ					
6.	เมื่อนักศึกษาทำงานผิดพลาดครูอาจารย์จะแนะนำสิ่งที่ถูกต้อง					
7.	แม้ว่าครูอาจารย์ได้อธิบายหลายครั้งแล้ว ถ้า นักศึกษาไม่เข้าใจจะซักถามครูอีก					
8.	นักศึกษามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน					
9.	เปิดโอกาสให้นักศึกษาปรับทุกข์และปรึกษาได้ในความจำเป็น					
10.	ครูอาจารย์ตัดสินความซัดแย้งของนักศึกษาอย่างยุติธรรม					
11.	ตำหนินักศึกษาเสมอเมื่อนักศึกษาทำอะไรไม่เป็นที่พอใจ					
12.	นักศึกษาไม่กล้าเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนด้วยตนเอง					

ข้อ	พฤติกรรมที่ครูและนักศึกษปฏิบัติในชั้นเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13.	เมื่อนักศึกษาทำผิดกฎที่ตั้งไว้ ครูอาจารย์จะทำโทษทันที					
14.	นักศึกษารู้สึกว่าการลงโทษของครูอาจารย์ไม่ยุติธรรม					
15.	ครูอาจารย์พูดจู้จี้ ซ้ำซากเกินความจำเป็น					
16.	นักศึกษารู้สึกละอายและคับแค้นใจ เพราะถูกตำหนิต่อหน้าเพื่อน ๆ					
17.	ตักเตือนและควบคุมความประพฤติของนักศึกษจนนักศึกษาไม่เป็นตัวของตัวเอง					
18.	นักศึกษาคิดว่าตัวเอง ไม่สามารถตัดสินใจหาด้วยตนเอง					
19.	นักศึกษา ไม่อยากทำแบบฝึกหัดเพราะยากและมากเกินความสามารถของนักศึกษา					
20.	นักศึกษา ไม่กล้าแสดงออกเพราะครูอาจารย์ชอบจับผิด					
21.	ไม่ทราบว่าจะถามครูอย่างไร					
22.	เมื่อนักศึกษาทำดีครูไม่สนใจที่จะรับรู้ให้การชมเชย					
23.	ทำงานให้เสร็จตามหน้าที่เพราะทำไปก็ไม่มีผลดีอะไร					
24.	ครูอาจารย์ไม่เคยสนใจดูนักศึกษาทำแบบฝึกหัด					
25.	เบื่อการสอนของครูอาจารย์เพราะครูอาจารย์มักพูดออกนอกเรื่อง					
26.	ไม่สนใจความเป็นอยู่ของนักศึกษาในชั้นเรียน					
27.	นักศึกษามักไม่เตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมที่จะเรียนวิชาต่อไป					

ข้อ	พฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาปฏิบัติในชั้นเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28.	ไม่คำนึงถึงว่านักศึกษาจะเข้าใจบทเรียนที่เรียนหรือไม่					
29.	นักศึกษามักจะส่งสมุดแบบฝึกหัดช้ากว่ากำหนด					
30.	นักศึกษาขาดเรียนครูเพิกเฉยไม่ถามถึงสาเหตุ					
31.	นักศึกษากล้าพูดคุยกับครูอาจารย์ในทุกเรื่องเมื่อมีโอกาส					
32.	ครูอาจารย์ลงโทษนักศึกษาเมื่อมีเหตุผลสมควรและยุติธรรม					
33.	นักศึกษาจะซักถามทันทีเมื่อไม่เข้าใจ					
34.	ให้นักศึกษาแบ่งหน้าที่การทำงานกันเองตามความสมัครใจ					
35.	นักศึกษาร่วมกันรับผิดชอบในงานของชั้นเรียน					
36.	ครูอาจารย์รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาแม้ว่าจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของครูอาจารย์					
37.	นักศึกษาร่วมกันวางระเบียบต่าง ๆ ของชั้นเรียน					
38.	ครูอาจารย์ให้อภัยเมื่อนักศึกษารับผิด					
39.	นักศึกษายพยายามใช้ความสามารถของนักศึกษาอย่างเต็มที่					
40.	ไม่เชื่อฟังคำฟ้องของนักศึกษาคนใดจนกว่าจะแน่ใจว่าเป็นความจริง					
41.	สนใจแต่นักศึกษาบางคนเท่านั้น					
42.	เบื่อหน่ายการเรียนเพราะบรรยากาศในห้องเรียนเคร่งเครียด					
43.	ครูอาจารย์ชอบลงโทษนักศึกษาโดยไม่มีเหตุผล					
44.	นักศึกษาไม่กล้าทักท้วงเมื่อครูอาจารย์สอนผิด					

ข้อ	พฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาปฏิบัติในชั้นเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
45.	เมื่อนักศึกษาเตือนว่าหมดชั่วโมง ครูอาจารย์แสดงความไม่พอใจ					
46.	นักศึกษาไม่กล้าเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน					
47.	ครูอาจารย์ชอบตั้งระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ใช้บังคับนักศึกษา โดยไม่คำนึงถึงว่านักเรียนจะทำได้หรือไม่					
48.	ไม่ตั้งใจทำงานเพราะครูอาจารย์ชอบใช้โดยไม่ถามความสมัครใจ					
49.	ครูอาจารย์ลงโทษนักศึกษาเมื่อคิดว่านักศึกษาทำผิดโดยไม่ถามถึงสาเหตุ					
50.	ไม่กล้าซักถามครูอาจารย์เพราะท่านไม่สามารถควบคุมอารมณ์ร้ายในขณะที่สอน					
51.	นักศึกษาไม่ปฏิบัติตามระเบียบของวิทยาลัย					
52.	ไม่ติดตามว่านักศึกษาจะทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือไม่					
53.	เมื่อมีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อนนักศึกษามักตัดสินใจกันเอง					
54.	เมื่อเข้าห้องสอนครูอาจารย์ไม่ตรวจสอบว่ามีนักศึกษาครบหรือไม่					
55.	เมื่อนักศึกษามีปัญหาในบทเรียนจะไม่ถามครูอาจารย์แต่จะค้นหาคำตอบเอาเอง					
56.	ไม่เข้าสอนบ่อยครั้ง					
57.	นักศึกษามักประพฤติดูระเบียบเสมอเมื่อมีโอกาส					
58.	ครูอาจารย์ออกนอกห้องเรียนก่อนหมดเวลา					

ข้อ	พฤติกรรมที่ครูและนักศึกษาปฏิบัติในชั้นเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
59.	เมื่อนักศึกษาไม่สบายไม่ยอมบอกให้ครูทราบ					
60.	ไม่ส่งงานที่ครูสั่งถ้าหลีกเลี่ยงได้					
61.	นักศึกษาชอบครูอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาทุกคน					
62.	ครูอาจารย์ส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานร่วมกับคนอื่น					
63.	ครูอาจารย์ให้ความร่วมมือกับนักศึกษาในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน					
64.	นักศึกษาคงจะขออนุญาตหยุดเรียนเมื่อมีความจำเป็นและมีเหตุผลสมควร					
65.	เสนอให้ครูอาจารย์ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนที่ไม่เหมาะสม					
66.	มุ่งแต่การสอนหรือให้จดงานมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของนักศึกษา					
67.	ไม่กล้าพูดคุยกับอาจารย์เพราะท่านเป็นคนถือตัว					
68.	เมื่อครูอาจารย์อารมณ์ไม่ดีมาจากที่อื่นจะมาแสดงออกกับนักศึกษา					
69.	ไม่กล้าเข้าพบถามปัญหาเกี่ยวกับครูอาจารย์ในวิชาที่นักศึกษาอ่อน เพราะครูชอบตำหนิว่าเป็นคนโง่					
70.	ไม่กล้าถามจนลืมคำถามเพราะยังไม่ถึงเวลาที่ครูเปิดโอกาสให้ถาม					
71.	เมื่อครูอาจารย์ไม่เข้าสอนนักศึกษาไม่ทราบว่าครูอาจารย์ไปไหน					
72.	ครูอาจารย์ละเลยเมื่อนักศึกษาแต่งกายผิดระเบียบ					
73.	นักศึกษามักปล่อยให้ห้องเรียนสกปรกไม่ดูแลรักษา					

ข้อ	พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนปฏิบัติในชั้นเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
74.	ครูอาจารย์นำงานส่วนตัวเข้าไปทำในชั้นเรียน					
75.	นักศึกษาไม่ชอบพูดคุยหรือปรึกษาหารือกับครูอาจารย์					

แบบวัดเยาวชนกับประสบการณ์ทางบ้าน

คำแนะนำในการตอบ

คำถามชุดนี้ เกี่ยวกับการปฏิบัติของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองต่อนักศึกษาเอง ให้นักศึกษาตอบคำถามแต่ละประโยค โดยนึกถึงผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด (จะเป็นแม่หรือพ่อหรือคนอื่นที่แทนพ่อแม่ก็ได้)

โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง และกรุณาตอบให้ครบทั้ง 30 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของฉันทประกอบอาชีพ เกษตรกรรม รับราชการ
 ค้าขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

1. แม่แสดงให้เห็นว่าท่านรักฉันมาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. แม่แสดงให้เห็นว่าท่านภูมิใจมากที่มีลูกอย่างฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่ไม่ชอบที่จะให้ฉันปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากท่าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่สามารถช่วยให้ฉันหายกลุ่มใจและคลายทุกข์ได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. แม่ทำตัวห่างเหินจากฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ถ้าแม่อยู่บ้าน จะทำให้ฉันหายเหงาและไม่รู้ว่าเหว่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. แม่เป็นที่ปรึกษาที่ดีของฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่อบรมสั่งสอนเพื่อต้องการให้ฉันเป็นคนดี

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. แม่ใช้เวลาแก้นฉันน้อยเกินไป

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. แม่มีอารมณ์เสียเมื่อฉันเข้าไปใกล้ชีวิตท่าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. แม่จะให้กำลังใจเมื่อฉันต้องทำสิ่งที่ยากหรือลำบาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. แม่ช่วยเหลือดูแลฉันอย่างเต็มที่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. แม่รักฉันและหวังดีต่อฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. แม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. แม่จะลงโทษฉันมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. เมื่อแม่จะอารมณ์เสีย ท่านมักจะพาลลงโทษฉันด้วย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

19. แม่มักให้โอกาสฉันอธิบายก่อนที่จะตวาดหรือลงโทษฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. แม่จะพยายามทำอารมณ์ให้แจ่มใสเมื่อพูดจากับฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

21. ถ้าฉันทำความดี แม่จะไม่เพิกเฉยแต่กล่าวชมเชยฉันอย่างเหมาะสม

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

22. แม่ของฉันมักไม่ยอมฟังคำอธิบายหรือเหตุผลจากฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

23. แม่ของฉันมักอารมณ์เสียโดยขาดเหตุผล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

24. เมื่อแม่ให้สิ่งของใด ๆ แก่ฉัน ท่านมักจะบอกด้วยว่าท่านให้เพราะฉันทำความดีอะไรไว้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

25. แม่มีกลางโทษฉันมากเกินไป

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

26. บ่อยครั้งที่ฉันโดนแม่ลงโทษ โดยที่ฉันไม่รู้ตัวว่าได้ทำอะไรผิดมาก่อน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

27. แม่มักให้โอกาสฉันทำความดีเพื่อแก้ตัวใหม่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

28. แม้มักตัวเดือนฉันทันในครั้งแรก ๆ ที่ฉันทำผิดโดยไม่ลงโทษ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

29. แม่จะพยายามระงับอารมณ์ขณะที่สั่งสอนฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

30. แม้มักจะสนใจฉันเฉพาะเมื่อฉันทำผิด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

*****

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวโสภิตา ลีวัฒนพันธ์
 วัน เดือน ปีเกิด 27 ธันวาคม 2506
 สถานที่เกิด อำเภอกระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 134/36 ถ.ประชาราษฎร์สาย 1 ต.บางซื่อ อ.ดุสิต กรุงเทพฯ

ประวัติการศึกษา

- 2525 จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดสังเวช กรุงเทพฯ
- 2529 จบการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต วิชาเอกวัดผลและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 2537 จบวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

- 2535 อาจารย์ประจำวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
- 2537 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3 กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ